

MAIDIR LE HIARRATAS CHUIG

AN mBORD PLEANÁLA

AR CHEADÚ (I) CHUARBHÓTHAR N6 CHATHAIR NA
GAILLIMHE DE BHUN ALT 51 D'ACHT NA mBÓITHRE 1993
(ARNA LEASÚ); (II) SCÉIM MÓTARBHEALAI GH
CHUARBHÓTHAR N6 CHATHAIR NA GAILLIMHE 2018; agus
(III) SCÉIM BÓTHAIR CHOSANTA CHUARBHÓTHAR N6
CHATHAIR NA GAILLIMHE 2018

Tag. ABP ABP-302848-18 agus ABP-302885-18

ÉISTEACHT Ó BHÉAL

Ráiteas Fianaise

Freagairtí ar MTC Bithéagsúlacht

Ailtireachta & Oidhreachta Cultúrtha

le

**Aebhín Cawley CEnv, MCIEEM, BA (Onóracha) Zó-Eolaíocht, Diop. Iarchéime
sa Phleanáil Fhisiceach**

cuidithe ag

**Andrew Speer, MCIEEM, BSc (Onóracha) Zó-Eolaíocht, Diop. Iarchéime sna
Córais Faisnéise Geografaí, Saindiop. sa Dlí Pleanála agus Timpeallachta**

19 Feabhra 2020

1 Cailíochtaí agus Taithí

1.1 An Príomhéiceolaí - Aebhín Cawley

- 1.1.1 Aebhín Cawley is ainm dom. Is stiúrthóir bainistíochta mé ag Scott Cawley. Tá céim sa Zó-eolaíocht agus diplóma iarchéime sa Phleanáil Fhisiceach agam ó Ollscoil Bhaile Átha Cliath (Coláiste na Tríonóide). Is Gníomhaí Timpeallachta Cairte (CEnv) mé leis an gCumann don Chomhshaol (Soc Env) agus is comhalta iomlán mé d'Institiúid Chairte na hÉiceolaíochta agus na Bainistíochta Comhshaoil (CIEEM). Tá mé i mo leas-tionólaí ar Chraobh na hÉireann den CIEEM agus cheap an tAire Bruton mé ar Choiste Comhairleach na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil le déanaí.
- 1.1.2 Tá 19 mbliana de thaithí ghairmiúil agam, 17 acu sin sa tsuirbhéireacht éiceolaíoch agus measúnacht tionchair ar thionscadail san earnáil phoiblí agus phríobháideach lenar áiríodh tionscadail bóthair agus mórthionscadail bhonneagair eile. Tá obair sa Mheasúnacht Chúí á déanamh agam in Éirinn ó 2002 i leith agus cuirim oiliúint ar Mheasúnacht Chúí ar fáil go rialta don earnáil phoiblí.

1.2 Éiceolaí Sinsearach - Andrew Speer

- 1.2.1 Is Stiúrthóir Teicniúil é Andrew Speer le Scott Cawley. Tá céim onóracha sa Zó-eolaíocht aige ó Ollscoil na hÉireann, Gaillimh agus diplóma iarchéime sna Córais Faisnéise Geografaí. Is lánbhall é den CIEEM. Tá breis is 14 bliana de thaithí ghairmiúil ag Andrew ag ullmhú Measúnachtaí Tionchair Éiceolaíochta, caibidlí ar Fhlóra & Fána/Bithéagsúlacht do Ráitis Tionchair Timpeallachta/Tuarascálacha ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta, tuarascálacha Scagtha na Measúnachta Cuí agus Ráitis/Tuarascálacha Tionchair Natura i gcomhair réimse tionscadal agus pleananna forbartha, lena n-áirítear tionscadail bhonneagair straitéisigh ar nós scéimeanna bóthair náisiúnta. Áirítear leis sin réimse leathan de chláir shuirbhéireachta éiceolaíochta allamuigh casta a dhéanamh agus a bhainistiú, tionchair a mheasúnú agus bearta maolaithe a dhearadh/a fhorfheidhmiú do speicis agus do ghnáthóga faoi chosaint.

2 Ról san Fhorbairt Bóthair atá Beartaithe

- 2.1 Ba é an ról a bhí ag Scott Cawley i dTionscadal Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe (TCCG) measúnú bithéagsúlachta a dhéanamh i ndáil leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe agus sainchomhairle éiceolaíoch a sholáthar do Chomhairle Chontae na Gaillimhe agus d'fhoireann an tionscadail i ngach céim den fhorbairt bóthair atá beartaithe ó 2013 i leith, ó shriantaí agus roghnú bealaigh go forbairt an dearaidh agus tiomsú an TMTT agus an RTN. Bhí Scott Cawley freagrach as suirbhéanna éiceolaíochta a rinneadh ag céimeanna na sriantaí, an roghnaithe bealaigh agus Measúnacht Tionchair Timpeallachta a dhearadh agus a chur i gcrích agus an dá chuid éiceolaíochta de Chaibidil 8, Bithéagsúlacht, den TMTT agus na hianscríbhinní gaolmhara, an Soláthar Faisnéise do Thuarascáil ar Scagadh Measúnachta Cuí agus an RTN, a ullmhú.

- 2.2 Bhí freagracht fhoriomlán ormsa, Aebhín Cawley, as na seirbhísí éiceolaíochta go léir a sheachadadh don fhorbairt bóthair atá beartaithe agus bhí ról maoirseachta agam i ndearadh na modheolaíochtaí agus scóip suirbhéireachta, i measúnacht na dtionchar, agus i bhforbairt na straitéise maolaithe. Rinne mé gnéithe ar leith den obair shuirbhéireachta allamuigh freisin ar gach cuid den fhorbairt bóthair atá beartaithe le linn an tionscadail.
- 2.3 Bhí Andrew Speer freagrach as na suirbhéanna éiceolaíochta a sheachadadh, na tionchair a mheasúnú, agus an straitéis mhaolaithe a fhorbairt. Bhí sé freagrach as an bhfoireann suirbhéireachta éiceolaíochta allamuigh a chomhordú agus ba é an príomhúdar ar Chaibidil 8, Bithéagsúlacht den TMTT agus ar na hagusíní lena mbaineann, Soláthar Faisnéise don Tuarascáil Scagtha ar Mheasúnacht Chuí agus Ráiteas Tionchair Natura (RTN). Mar aon leis an bhfoireann suirbhéireachta allamuigh a bhainistiú, rinne Andrew gnéithe suntasacha den obair shuirbhéireachta allamuigh é féin ar gach cuid den fhorbairt bóthair atá beartaithe le linn an tionscadail.
- 2.4 Bhí tacaíocht agam féin agus ag Andrew ó fhoireann de bhreis is 50 éiceolaí allamuigh, lena áiríodh speisialtóirí éagsúlachta (féach ar Thábla 8.2 de Chaibidil 8 den TMTT le haghaidh scóip na suirbhéanna agus na foirne suirbhéireachta), mar aon le foireann éiceolaithe a bhí fostaithe ag Scott Cawley.

3 **Príomhcheisteanna maidir le Bithéagsúlacht**

- 3.1 Ba chóir a lua ar dtús go dtéann an ráiteas fianaise seo i ngleic le ceisteanna a tarraingíodh anuas in aighneachtaí agus in agóidí i ndáil leis an Measúnacht Tionchair Timpeallachta a chaithfidh an Bord a dhéanamh i ndáil ar Bhithéagsúlacht mar an t-údarás inniúil chun críocha na Treorach maidir le Measúnacht Tionchair Timpeallachta agus Cuid X den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000, arna leasú. Tá ráiteas faoi leith ullmhaithe mar fhreagairt ar cheisteanna a tarraingíodh anuas in aighneachtaí agus in agóidí i ndáil leis na measúnachtaí a chaithfidh an Bord a dhéanamh mar an t-údarás inniúil chun críocha na Treorach maidir le Gnáthóga agus Cuid XAB den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000, arna leasú.

Glactar leis gur léadh Caibidil 8 den TMTT ina hiomláine agus ní dhéantar aithris uirthi anseo. Chun cabhrú leis an mBord a mhachnamh a dhéanamh ar an iarratas seo i gcomhair ceada agus ar mhaithe le háisiúlacht na rannpháirtithe go léir ag an éisteacht seo, agus chun na freagairtí ar na haighneachtaí/na hagóidí a chur i gcomhthéacs, tugtar achoimre ghairid thíos ar na príomh-mhéireanna a bhaineann leis an measúnacht bhithéagsúlachta ar an bhforbairt bóthair bheartaithe a shonraítear i gCaibidil 8 den TMTT.

- 3.2 Leagtar amach sa chur síos ar an timpeallacht bhithéagsúlachta fhaighteach i gCuid 8.3 de Chaibidil 8 den TMTT.
- 3.3 Áirítear ar ZoI na forbartha bóthair atá beartaithe ceithre láithreán Eorpacha (a ndéantar machnamh orthu i ráiteas fianaise faoi leith), Limistéar Oidhreacht

Nádúrtha (NHA) amháin agus dhá Limistéar Oidhreachta Nádúrtha beartaithe (pNHA) mar seo a leanas:

- Loch Coirib cSAC Loch Coirib
- SPA Loch Coirib
- cSAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe
- SPA Chuan Istigh na Gaillimhe
- NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn
- pNHA Loch Coirib
- pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe

- 3.4 Is gabhdóirí eile a ndearnadh machnamh orthu sa mheasúnacht éiceolaíochta don fhorbairt bóthair atá beartaithe gnáthóga, speicis flóra neamhchoitianta agus chosanta, speicis mhamacha lena n-áirítear go háirithe madra uisce, ialtóga agus broic, speicis mhoilisc, fritiléán réisc, éin ag póru, éin ag geimhriú, amfaibiaigh, reiptílí agus iasc.
- 3.5 Is iad príomhghnéithe na forbartha bóthair atá beartaithe is dócha go mbeidh siad ina gcúis le tionchair bhithéagsúlachta ionchasacha leagtha amach faoi Chuid 8.4 de Chaibidil 8 den TMTT, faoi seach faoi chéim na tógála (Cuid 8.4.1) agus faoi chéim an oibriúcháin (Cuid 8.4.2).
- 3.6 Leagtar amach agus déantar measúnacht ar thionchair bhithéagsúlachta ionchasacha na forbartha bóthair atá beartaithe, in éagmais maolú, i gCuid 8.5 de Chaibidil 8 den TMTT.
- 3.7 Leagtar amach ina n-iomláine bearta le haghaidh mhaolú na dtionchar ar bhithéagsúlacht agus geolaíocht i gCodanna 8.6 agus 8.9 de Chaibidil 8 den TMTT. Áirítear leis sin tacar mionsonraithe beart chun tionchair shuntasacha a sheachaint ar gach príomhghabhdóir éiceolaíochta lena n-áirítear láithreacha ainmnithe idirnáisiúnta agus náisiúnta, gnáthóga a bhfuil luach áitiúil agus idirnáisiúnta ag baint leo do raon speiceas fána. Tá Ceadúnas um Maolú Ialtóg san áireamh in Aguisín A.8.25 den TMTT agus a d'athbhreithnigh an tSeirbhís Náisiúnta Páirceanna agus Fiadhúlra.
- 3.8 Mar fhreagairt ar na haighneachtaí a cuireadh chuig an mBord Pleanála, lena n-áirítear aighneacht a rinne an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta (S_018 agus S_018.2), agus mar iarracht tionchair iarmharacha a laghdú a thuilleadh, beartaítear bearta maolaithe breise a chur i bhfeidhm, atá curtha le Sceideal na dTiomantas agus a bhfuil cur síos orthu ag pointí ábhartha den ráiteas fianaise seo.
- 3.9 Déanann an méid seo a leanas achoimre ar na héifeachtaí iarmharacha i ndáil le Bithéagsúlacht sa TMTT (breathnaigh ar Chuid 8.7 agus ar Chuid 8.9 de Chaibidil 8 den TMTT, mar a nuashonraíodh le torthaí a chuirtear i láthair sa Fhreagairt IFB¹

¹Sa corrigenda a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal don fhorbairt bóthair atá beartaithe, tá ceartúcháin a bhaineann leis an bhFreagra IFB (a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019) i gCuid 4.2 den

a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019 i gCuid 4.2 den phríomhthuairisc chomh maith le hAguisín A.3.1 *Torthaí an tSuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe*):

- Níl d'éifeachtaí iarmharacha a fhanfaidh de thoradh ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe ach cinn a bhaineann le cailteanas gnáthóg áirithe, tionchair ar ialtóga agus tionchair ar fhabhcún gorm
- Maidir le cailteanas gnáthóige, tagann na héifeachtaí iarmharacha shuntasacha (breathnaigh ar 8.7.2 den TMTT, mar atá nuashonraithe ag Cuid 4.2 den fhreagairt IFB chomh maith le hIarscríbhinn A.3.1 *Torthaí ar Shuirbhé Gnáthóige 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe*) chun cinn ó chaillteanas limistéir ceithre ghnáthóg thosaíochta Iarscríbhinn I lasmuigh de láithreacha Eorpacha (fuaráin chlochraithe *7220, foraoiseacha gláracha iarmharacha *91E0, pábháil aolchloiche *8240 agus bratphortach gníomhach *7130²), ceithre chineál gnáthóige Iarscríbhinn I lasmuigh de láithreacha Eorpacha (fraoch fliuch 4010, fraoch tirim 4030, móinéar fionnáin 6410 agus féarthalamh cailcreach 6210), agus sé chineál gnáthóige neamh-iarscríbhinne eile a bhfuil luach bitheolaíochta áitiúil ag baint leo (fuaráin chailcreacha FP1, féarthalamh aigéid tirim-bogthais GS3, eanach bocht agus borrfhás PF2, coillearnach leathanduilleach mheasctha WD1, fáлта sceach WL1 agus crannteorainneacha WL2)
- Maidir le cailteanas limistéir cheithre ghnáthóg Iarscríbhinn I (foraoiseacha gláracha iarmharacha *91E0, fraoch tirim 4030, móinéir fionnáin 6410 agus féarthalamh cailcreach 6210), chomh maith le cailteanas limistéir de choillearnach leathanduilleach mheasctha WD1, fáлта sceach WL1 agus crannteorainneacha WL2, ní bheidh aon éifeacht shuntasach iarmharach ar na cineálacha gnáthóige seo mar gheall ar limistéir de na cineálacha gnáthóige seo a chruthú níos mó ná a bhfuiltear á chailleadh go buan mar gheall ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe (breathnaigh ar Chuid 8.9.1 de Chaibidil 8 den TMTT, mar atá nuashonraithe ag Cuid 4.2 den fhreagairt IFB chomh maith le hAguisín A.3.1 *Torthaí ar Shuirbhé Gnáthóige 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe*)
- Maidir leis an gcaillteanas gnáthóg limistéir phábhála aolchloiche *8240 agus fraoch fliuch 4010 nach féidir a athchruthú in áit eile, cruthófar limistéir de ghnáthóga gaolmhara (i.e. fraoch tirim 4030 agus féarthalamh cailcreach 6210) chun gnóthú bithéagsúlachta a chur ar fáil do ghnáthóga atá gaolmhar le tailte portaigh agus aolchloiche araon. Beidh na gnáthóga seo níos mó ná cailteanais ghnáthóga an fhraoigh fhliuch 4010 agus na pábhála aolchloiche *8240 in éineacht le chéile (breathnaigh Cuid 8.9.1 de Chaibidil 8 den

phríomhthuairisc chomh maith le hAguisín A.3.1 *Torthaí an tSuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe*): Tá aon cheartúcháin a chuirtear i láthair sa corrigeanda curtha san áireamh san fhaisnéis a chuirtear i láthair sa ráiteas fianaise seo.

² Tagann éifeacht iarmharach shuntasach ar bhratphortach chun cinn de thoradh ar obair shuirbhé i samhradh 2019, mar a achoimrítear sa Fhreagairt IFB, Aguisín A.3.1 *Suirbhéireachta Gnáthóige 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe*, IFB Imleabhar 2.

TMTT, mar a nuashonraíodh le Cuid 4.2 den Fhreagra IFB chomh maith le hAguisín A.3.1 Torthaí an tSuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe)

- Go hachomair, le maolú mionsonraithe agus le cruthú cineálacha áirithe gnáthóige, beidh na héifeachtaí iarmharacha suntasacha seo a leanas ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar ghnáthóga:
 - Éifeacht ionchasach iarmharach shuntasach, ar an scála tíreolaíoch idirnáisiúnta, do chailteanas buan bratphortaigh (gníomhach) [*7130]³
lasmuigh de láithreáin Eorpacha
 - Éifeacht iarmharach shuntasach is dóigh a tharlóidh, ar an scála tíreolaíoch idirnáisiúnta, do chailteanas buan den ghnáthóg thosaíochta d'Iarscríbhinn I pábháil aolchloiche [*8240] **lasmuigh de láithreáin Eorpacha**
 - Éifeacht iarmharach shuntasach, ar an scála tíreolaíoch idirnáisiúnta, don chailteanas buan den ghnáthóg d'Iarscríbhinn I fraoch fliuch [4010] **lasmuigh de láithreáin Eorpacha**
 - Éifeacht ionchasach iarmharach shuntasach, ar an scála tíreolaíoch contae, do chailteanas buan tobair chlochlaithe [*7220] ag Cairéal Leacaigh **lasmuigh de láithreáin Eorpacha**
 - Éifeacht ionchasach shuntasach iarmharach ar an scála geografach áitiúil de bharr cailteanas buan 15 thobar chailcreacha (FP1) ag Cairéal Leacaigh, d'fhéarach aigéid tirim-taise (GS3) agus de ghnáthóg eanaigh bhoicht agus bhorrfháis (PF2)
- Maidir le hialtóga, tagann éifeachtaí iarmharacha suntasacha chun cinn ó raon tionchar lena n-áirítear cailteanas agus gearradh gnáthóige, suaitheadh ó challán agus soilsiú, agus riosca básmhairéachta (breathnaigh ar Chuid 8.7.4.2 de Chaibidil 8 de TMTT). Beartaíodh bearta deartha agus maolaithe, lena n-áirítear soláthar sraith íosbhealaí agus Uasbhealach an Chaisleáin Ghearr chun ligean d'ialtóga dul trasna na forbartha bóthair atá beartaithe ar shiúl ó thrácht, ag laghdú an riosca básmhairéachta agus aon éifeachtaí ó bhacainn bhuan (breathnaigh ar Chuid 8.6.7.2 de Chaibidil 8 den TMTT). In ainneoin chur i bhfeidhm na mbeart maolaithe seo beidh éifeacht iarmharach shuntasach ar líon áitiúil na crú-ialtóige bige ag an scála tíreolaíoch náisiúnta, agus ar gach speiceas ialtóige eile ag an scála tíreolaíoch áitiúil (breathnaigh ar Chuid 8.7.4.2 de Chaibidil 8 de TMTT). Chun éifeachtaí na dtionchar iarmharach a laghdú ar líonta áitiúla ialtóige, tá bearta á mbeartú chomh maith, lena n-áirítear láithreacha nua fara chomh maith le bearta chun na farái seo a chosaint le linn tógála, agus bearta maolaithe gnáthóige (e.g. plandú). Agus na bearta maolaithe seo curtha i bhfeidhm, beidh éifeachtaí iarmharacha na forbartha bóthair atá beartaithe laghdaithe ó éifeacht

³ Tagann faisnéis bhreise chun cinn maidir leis an tionchar iarmharach suntasach seo, nach gcuirtear i láthair sa TMTT, mar gheall ar obair shuirbhéireachta a rinneadh i samhradh 2019, mar a achoimrítear sa Fhreagra IFB, Aguisín A.3.1 Torthaí ar Shuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe, IFB Imleabhar 2.

ionchasach shuntasach dhiúltach ar an líon áitiúil ialtóg ag an scála tíreolaíoch náisiúnta go dtí an scála tíreolaíoch áitiúil (breathnaigh ar Chuid 8.9.2 agus ar Chuid 8.10 de Chaibidil 8 de TMTT)

- 3.10 Cé go gcoinneofar láithreacha neide an fhabhcúin ghoirm i gCairéal Leacaigh, beidh siad faoi réir leibhéil arda suaite le linn tógála agus oibriúcháin (Cuid 8.5.8.1.1 agus Cuid 8.5.8.1.2 den TMTT). Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun aon éifeachtaí suaite a íoslaghdú (srian shéasúrach le linn tógála – breathnaigh ar Chuid 8.6.9.1.1 den TMTT). Ach sa chéim oibriúcháin, tá baol fós ann go dtréigfidh an fabhcún gorm Cairéal Leacaigh mar láthair neide mar gheall ar charrbhealach an bhóthair a bheith cóngarach do na láithreacha neide reatha agus mar gheall ar an easpa laftán oiriúnach eile sa chairéal tar éis na tógála. Is dócha go mbeidh éifeachtaí fadtéarma aige seo ar líon an fhabhcúin ghoirm ag scála tíreolaíoch áitiúil agus contae (Codanna 8.7.6.1 agus 8.9.3 agus 8.10 den TMTT).
- 3.11 Mar fhreagairt ar na haighneachtaí a chuir an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta chuig an mBord Pleanála (S_018.2 agus S_018.2), agus mar iarracht an tionchar iarmharach seo a laghdú, beartaítear bearta maolaithe breise a chur i bhfeidhm, is é sin láthair neide eile a chur ar fáil d'fhabhcúin ar thailte i seilbh Chomhairle Cathrach na Gaillimhe ar an taobh soir ó dheas de Chairéal Leacaigh mar a léirítear ar líníocht GCRR-SK-PP-067 in Aguisín A den ráiteas fianaise seo. Is é cuspóir an mhaolaithe seo a chinntiú gur féidir le fabhcúin ghorma, má dhíláithrítear iad ó na laftáin a úsáideadh le haghaidh neadacha sa chairéal, fanacht agus pórú sa cheantar. Beidh an láthair neide seo i bhfeidhm sula dtosófar ar oibreacha a bhfuil an fhéidearthacht ag baint leo cur isteach ar an bhfabhcún gorm ag pórú nó é a dhíláithriú. Mar gheall ar sholáthar na láithreach seo is mó an dóchúlacht go bhfanfaidh na fabhcúin ghorma atá ag pórú i gCairéal Leacaigh agus sa cheantar máguaird rud a mhaolódh an éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ar an bhfabhcún gorm ag an scála tíreolaíoch áitiúil agus contae.

Láithreáin ainmnithe (Láithreáin Eorpacha)

- 3.12 Sa chomhthéacs a bhaineann le measúnacht an dócha go mbeidh de thoradh ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe tionchar ar shlánaíocht aon láithreán Eorpach, tá na tástálacha agus measúnacht san RTN (mar atá nuashonraithe le torthaí a chuirtear i láthair sa Fhreagra IFB⁴ a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019 agus trí fhreagairt ar aighneachtaí a chuirtear i láthair a ráiteas fianaise ullmhaithe agam féin agus Andrew Speer, ag plé faoi seach le Measúnacht Chú) curtha isteach chun é a chur ar a gcumas don Bhord na measúnachtaí ábhartha maidir leis an Treoir um Ghnáthóga a dhéanamh. De bhrí go bpléitear Measúnacht Scagtha Chéim a hAon agus Measúnachtaí Chéim a Dó atá le déanamh i ráiteas fianaise faoi leith, ní thugtar an fhaisnéis seo arís sa ráiteas fianaise seo nach bpléann ach leis an measúnacht bhithéagsúlachta chun críocha an MTT atá le déanamh ag an mBord.

⁴ Sa corrigenda a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal don fhorbairt bóthair atá beartaithe, tá ceartúcháin a bhaineann leis an bhFreagra IFB (a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019) i gCuid 4.2 den phríomhthuaisc chomh maith le hAguisín A.3.1 *Torthaí an tSuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe*: Tá aon cheartúcháin a chuirtear i láthair sa corrigenda curtha san áireamh san fhaisnéis a chuirtear i láthair sa ráiteas fianaise seo.

3.13 Fuair na measúnachtaí ar thionchair ar láithreáin Eorpacha chun críocha an TMTT (leithleach agus éagsúil ón Measúnacht Chuí) amach, cé nach bhfuil éifeacht dhíobhálach ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar shláine aon láithreáin Eorpacha, go mbeidh leibhéal éigin tionchair iarmharaigh ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar bhithéagsúlacht – seachas leasanna cáilitheacha – laistigh de theorainn cSAC Loch Coirib (Cuid 8.7.1.1 den TMTT). Níl seo amhlaidh i gcás cSAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe agus SPA Loch Coirib, atá scoite amach ó theorainn na forbartha atá beartaithe, agus tá maolú iomlán ar na conairí tionchair ionchasaigh a nascann an fhorbairt bóthair atá beartaithe leis na láithreáin Eorpacha seo, arna measúnú san RTN (agus ar fud Chaibidil 8 den TMTT).

3.14 Is é conclúid Chuid 8.7.1.1 den TMTT go n-áirítear ar na tionchair iarmharacha ar ghnáthóga agus speicis le Leas Cáilitheach (LC) laistigh de cSAC Loch Coirib:

- caillteanas limistéar féarthalaimh, scrobarnach, coillearnach agus gnáthóga ar thalamh tógtha neamh-LC ag crosaire dhroichid Abhainn na Gaillimhe, ag an sruth éalaithe draenála beartaithe do Bhóthar Ceangail 59 Thuaidh, i limistéar Lochanna Mhionlaigh/Chúil Each agus i gcóngaracht Thollán Leacaigh atá beartaithe
- tionchair ar líonta áitiúla ialtóige

Ní chuimsítear le haon cheann de na héifeachtaí bithéagsúlachta iarmharaí sin acmhainn bithéagsúlachta foriomlán cSAC Loch Coirib ar aon bhealach a bhaineann le sláine an láithreáin sin agus dá bhrí sin, ní mheastar go mbeidh aon éifeachtaí suntasacha acu ar aon scála geografach.

Láithreáin ainmnithe (Náisiúnta)

3.15 I ndáil le pNHAanna/NHAanna, aithníonn an TMTT:

- éifeacht shuntasach ionchasach ar an scála tíreolaíoch náisiúnta ar NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn de thoradh ar cháilíocht aeir, speicis phlandaí neamhdhúchasacha ionracha agus tionchair hidrigeolaíocha
- éifeacht shuntasach ionchasach ar an scála tíreolaíoch náisiúnta ar dhá NHA (pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus pNHA Loch Coirib) Phortaigh Mhaigh Cuilinn de thoradh ar:
 - caillteanas gnáthóige agus an fhéidearthacht maidir le tionchair indíreacha (i.e. díghrádú gnáthóige mar gheall ar thionchair maidir le tollánú, tionchair hidrigeolaíocha, hidreolaíocha agus aeir, rioscaí ó speicis ionracha, agus rioscaí do speicis fána mar gheall ar éifeachtaí básmhairreachta agus bacainne) ag láthair amháin laistigh de theorainn an pNHA ag crosaire bheartaithe Abhainn na Gaillimhe
 - tionchair indíreacha ag trí láthair bhreise (an sruth éalaithe draenála beartaithe do Bhóthar Ceangail 59, cóngaracht Thollán Leacaigh atá beartaithe agus limistéar Lochanna Mhionlaigh/Chúil Each)
 - tionchair na forbartha bóthair atá beartaithe ar phobail ialtóig go háitiúil

- 3.16 Ach is é conclúid Chuid 8.7.1.2 den TMTT nach n-imreoidh an fhorbairt bóthair atá beartaithe éifeacht ar, nó ní bheidh de thoradh air éifeacht iarmharach dhiúltach ar shláine aon Limistéir Oidhreachta Nádúrtha ná Limistéir Oidhreachta Nádúrtha atá Beartaithe, de thoradh ar na bearta maolaithe atá beartaithe. Go sonrach cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun a chinntiú nach n-imreoidh an fhorbairt bóthair atá beartaithe aon éifeacht le linn tógála ná oibriúcháin ar na gnáthóga portaigh dá bhfuil NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ainmnithe, agus na speicis lena dtacaíonn siad.
- 3.17 Sa deireadh, sa corrigenda a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal don fhorbairt bóthair atá beartaithe, tá faisnéis a bhaineann leis an bhFreagra IFB (a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019) i gCuid 4.2 den phríomhthuairisc chomh maith le hAguisín A.3.1 Torthaí an tSuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe. Tá aon cheartúcháin a chuirtear i láthair sa corrigenda curtha san áireamh san fhaisnéis a chuirtear i láthair sa ráiteas fianaise seo agus ní athraíonn aon cheann acu na conclúidí maidir le Bithéagsúlacht nó na héifeachtaí iarmharacha suntasacha a chuirtear i láthair sa TMTT.

Mionathrú ar Bhóthar Ceangail na Páirce Móire atá Beartaithe

- 3.18 Beidh tionchar díreach ag an Mionathrú atá beartaithe ar Bhóthar Ceangail na Páirce Móire ar limistéir féarthalamh concláiste, féarthalamh atá bocht ó thaobh speiceas, foirgnimh agus dromchlaí, cuid de dhíog dhraenála agus ball beag scrobarnaí. Ní bheidh éifeacht ag cailteanas na gceantar gnáthóige seo ar chonclúid na measúnachta ar thionchar gnáthóige a chuirtear i láthair i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht an TMTT agus an Freagra IFB. Ní bheidh tionchar ag cailteanas na gceantar gnáthóige seo, agus ag aon éifeacht dhíreach ná indíreach na tógála ná an oibriúcháin, ar chonclúidí na measúnachta ar thionchar gnáthóige a chuirtear i láthair i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht an TMTT agus an Freagra IFB maidir le speicis fána. Mar sin, níl aon éifeacht ag an Mionathrú ar Bhóthar Ceangail na Páirce Móire atá beartaithe ar chonclúidí na measúnachta atá curtha i láthair i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht an TMTT agus an Freagra IFB i ndáil leis na héifeachtaí suntasacha iarmharacha ionchasacha bithéagsúlachta (díreach, indíreach nó carnach) atá gaolmhar leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe.

Mionathrú ar Mhaolú atá beartaithe ag Campas Spóirt OÉG

- 3.19 Trí bhaint na bpáirceanna spóirt atá beartaithe, mar chuid de na bearta maolaithe ag Campas Spóirt OÉG, ó dhearadh na forbartha bóthair atá beartaithe laghdófar achar foriomlán na talún ar a mbeidh tionchar díreach go háitiúil agus, dá bhrí sin, laghdófar na héifeachtaí ionchasacha bithéagsúlachta sa cheantar na (e.g. cailteanas gnáthóige agus fairsinge na n-éifeachtaí a bhaineann le tógáil ar speicis fána). Mar sin, níl aon éifeacht ag an mionathrú ar dhearadh na forbartha bóthair atá beartaithe ar chonclúidí na measúnachta atá curtha i láthair i gCaibidil 8, Bithéagsúlacht an TMTT agus an Freagra IFB i ndáil leis na héifeachtaí suntasacha iarmharacha ionchasacha bithéagsúlachta (díreach, indíreach nó carnach) atá gaolmhar leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe.
- 3.20 Tagann an moladh chun Páirceanna Spóirt OÉG a bhaint ó dhearadh na forbartha bóthair atá beartaithe chun cinn mar fhreagairt ar iarratas pleanála ar leith a rinne

OÉG maidir le páirceanna breise (Tag. Phleanála 19372). Is iarratas beo é sin nach bhfuil aon chinneadh déanta go fóill ina leith.

4 Freagraí ar Aighneachtaí/Agóidí

4.1 Forbheathnú

4.1.1 Baineann timpeall 47 den 296 aighneacht a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála (ABP) maidir leis an Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (TMTT), Ráiteas Tionchair Natura (RTN), Scéim Mhótarbhealaigh (SM) agus Scéim Bóthair Chosanta (SBC) Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe (GCRR), le bitheolaíocht agus measúnacht chúí. Ní bhaineann ach trí cinn den 17 n-aighneacht a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i ndáil leis an bhFreagra IFB a cuireadh isteach i mí Lúnasa 2019 le bithéagsúlacht. Is iad seo a leanas na príomhcheisteanna a tarraingíodh anuas:

- NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn agus naisc agus idirghníomhaíochtaí hidrigeolaíocha
- Tionchair ar ghnáthóga líneacha
- Athruithe i mbainistíocht úsáide talamh talmhaíochta
- Tionchair ar ghnáthóg Iarscríbhinn I
- Áiseanna pasála do mhamaigh agus fálú mamach
- Beartha maolaithe maidir le fritileán réisc
- Beartha maolaithe maidir leis an Scréachóg reilige
- Beartha maolaithe maidir leis an bhfabhcún gorm
- Beartha Maolaithe – Éin
- Beartha Maolaithe agus Monatóireacht
- Measúnú ar ghnáthóga Iarscríbhinn I
- Próiseas roghnaithe bealaigh agus gnáthóga/bithéagsúlacht thar dhaoine
- Fairsinge tailte a fuarthas le haghaidh maolú/agus bainistíocht limistéir ghnáthóige nuachruthaithe
- Ballaí cloiche agus cailteanas gnáthóige fiadhúlra
- Tionchair ar bheacha i limistéar Chúil Each
- Tionchair ar ialtóga agus beartha maolaithe
- Tagairtí ginearálta don bhithéagsúlacht, fiadhúlra agus tionchair ghnáthóige
- Tionchair ar bhonneagar glas/gorm
- Féidearthacht le haghaidh Féileacán fritileáin réisc ag Caisleán Mhionlaigh
- Tionchair ar an gcrotach
- Suaitheadh broc agus an eitinn

Tugtar freagairt mhionsonraithe ar gach ceann de na ceisteanna seo thíos.

4.2 NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn agus Naise agus Idirghníomhaíochtaí Hidrigeolaíocha

Ceisteanna

4.2.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:

- Éifeachtaí ionchasacha ar éiceahidreolaíocht in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn mar gheall ar chóngaracht na forbartha bóthair atá beartaithe agus dí-uisciúcháin i limistéir ghearrtha le linn tógála agus oibriúcháin, go háirithe an fhéidearthacht chun an maoschlár portaigh a ísliú
- Lorgaítear soiléiriú maidir le cá bhfuil dí-uisciúchán/draenáil beartaithe maidir leis an limistéar NHA agus bearta maolaithe más gá

4.2.2 Tarraingíodh anuas na pointí seo san aighneacht seo a leanas:

An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta [S_018 agus S_018.2]

Freagra

4.2.3 Taispeántar an limistéar tionchair d'íostarraingt screamhuisce le linn oibreacha tógála i gcóngaracht NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn i bhFíor 10.7.106 den TMTT; taispeántar an limistéar tionchair d'íostarraingt screamhuisce le linn oibriúcháin i bhFíor 10.8.106 den TMTT.

4.2.4 Mar a rinneadh measúnacht i gCuid 8.5.3.2.1 den TMTT, agus mar a leagtar amach sa Ráiteas Fianaise hidrigeolaíoch a d'ullmhaigh an Dr Leslie Brown, ní shíneann an limistéar tionchair íostarraingthe screamhuisce a fhad le teorainn NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn, mar sin ní riosca ar bith é an fhorbairt bóthair atá beartaithe maidir le héifeacht ar an maoschlár a thacaíonn le gnáthóga portaigh sa NHA agus mar sin ní bheidh aon tionchar ar an NHA.

4.3 Tionchair ar Ghnáthóga Líneacha

Ceisteanna

4.3.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:

- *Áirítear le fad comhcheangailte na ngnáthóg líneach a thairfeadtar (11.8 km) fáilte sceach agus crannteorainneacha, ach ní ballaí cloiche (nach iad teorainneacha réadmhaoine). Níl sé soiléir an ionann na figiúirí agus acmhainn iomlán na ngnáthóg i limistéar na forbartha beartaithe, nó iad siúd a mbeidh éifeacht orthu*
- *Bunaithe ar na figiúirí a luaitear, is cosúil go gcaillfear acmhainn iomlán na gnáthóige líní a tairfeadh, agus bheadh soiléiriú breise úsáideach ina leith seo*

- *Deir an Tuairisc go bhfuil limistéar níos mó ná an limistéar a chailfear á chur ar fáil sa dearadh tírdhreacha le haghaidh coillearnach leathanduilleach mheasctha, fálta sceach agus crannteorainneacha (féach leathanach 30). Bheadh sé úsáideach dá mbeadh an limistéar coillearnaí agus fad na bhfálta sceach agus na crannteorann atá le cur ar fáil leagtha amach go soiléir*

4.3.2 Tarraingíodh anuas na pointí sin san aighneacht/agóid seo a leanas:

An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018 agus S_018.2]

Freagraí

- 4.3.3 Chun soiléiriú a dhéanamh, tá timpeall 19km de bhallaí cloiche laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe, a gcoinneofar cuid de (féach Caibidil 12 Tírdhreach agus Amharc den TMTT agus na Fíoracha in éineacht leis 12.1.01 go 12.1.15). Ní Príomh-Ghabhdóir Éiceolaíoch iad ballaí cloiche, mar chineál gnáthóige, agus ní dhéantar measúnacht orthu mar sin sa TMTT i dtéarmaí tionchar maidir le cailleanas gnáthóige. Ach déantar machnamh ar chailleanas ballaí cloiche i ndáil le héifeachtaí ionchasacha ar speicis fána mar mhamaigh bheaga agus an laghairt choiteann (féach Cuid 8.5.6.4.1 agus cuid 8.4.10.1 de TMTT).
- 4.3.4 Chun soiléiriú a dhéanamh, agus torthaí shuirbhéanna gnáthóige 2019 curtha san áireamh (mar a chuirtear i láthair sa Fhreagra IFB a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála ar an 30 Lúnasa 2019), tá timpeall 10.2km d'fhálta sceach agus timpeall 5.2km de chrannteorainneacha laistigh de, nó taobh le fál-líne bheartaithe theorainn na forbartha atá beartaithe. Coinneofar timpeall 3km de na fálta sceach agus timpeall 1km de na crannteorainneacha d'fhad na ngnáthóg líneach. Mar sin, is dócha gur 7.2km agus 4.2km cailleanas glan ghnáthóg na bhfálta sceach agus na gcrannteorainneacha faoi seach a bhaineann leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe (agus ní an 7.8km agus an 4km (go garbh) a luaitear sa TMTT). Ní athraíonn seo conclúidí na measúnachta tionchair a chuirtear i láthair i gCuid 8.5.4, 8.7.2 agus 8.9.1 de Chaibidil 8 den TMTT.
- 4.3.5 In ionad na bhfálta sceach WL1 agus crannteorainneacha WL2 cuirfear limistéar i bhfad níos mó d'fhásra comhchosúil lena bhfuil á chailleadh go buan mar gheall ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe, agus dá thoradh sin ní bheidh aon éifeacht shuntasach iarmharach ar na cineálacha gnáthóige seo (breathnaigh ar Chuid 8.9.1 de Chaibidil 8 den TMTT, mar atá nuashonraithe ag Cuid 4.2 den fhreagairt IFB chomh maith le hAguisín A.3.1 Torthaí ar Shuirbhé Gnáthóige 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe).
- 4.3.6 Tá cur síos ar an bplandú atá beartaithe don fhorbairt bóthair atá beartaithe i ráiteas fianaise Thomas Burns ar Thírdhreach agus Amharc agus go hachomair déantar foráil do:
- 68km de phlandú fálta sceach dúchasacha ar theorainn iomlán bheartaithe na forbartha bóthair atá beartaithe (seachas ag struchtúir – droichid, tolláin etc., nó in áiteanna a bhfuil fálta sceach coinnithe ar an teorainn nua, ach le locháin

mhaolúcháin san áireamh). Is é a bheidh sa phlandú fáлта sceach speicis dhúchasacha lena n-áirítear an draighean, an sceach gheal, an cuileann, an trom agus an tsailleach, agus cinn eile atá dúchasach sa cheantar. Sa chuid thiar den fhorbairt bóthair atá beartaithe beidh níos mó de bhéim ar úsáid an draighin, ach sa chuid thoir den fhorbairt bóthair atá beartaithe beidh níos mó béime ar choll, atá de réir na héiceolaíochta áitiúla reatha. San iomlán beidh de thoradh air seo timpeall 275,000 crann agus tor a bheith curtha i bhfálta sceach, lena n-áirítear níos mó ná 2,700 crann ar leathairde chaighdeánach (i.e. 2.5-2.5m ar airde).

- Crainn dhúchasacha plandáilte mar sciath ar feadh 66km i gcriosanna plandaithe idir 3m go 6m, nó níos mó, i suíomhanna mar a leagtar amach i bhFíoracha 12.1.01 go 12.1.15 den TMTT. Is é a bheidh i ngach plandú scéithe speicis dhúchasacha lena n-áirítear speicis chrainn (fearnóg, beith, caorthann agus péine Albanach) agus speicis toir (draighean, trom, cuileann, sceach gheal, coll agus saileach) mar a leagtar amach i dtábla 12.8 den TMTT. San iomlán beidh de thoradh air seo timpeall 300,000 méadar cearnógach de phlandú scéithe le timpeall 300,000 crann agus tor, lena n-áirítear timpeall 40,000 crann ar airde chaighdeánach agus ar leathairde chaighdeánach (i.e. 2.5-2.5m ar airde).
- 2.3km de phlandú fáлта sceach dúchasach d'ialtóga i Mionlach. Is é a bheidh sa phlandú seo speicis dhúchasacha lena n-áirítear fearnóg, beith, dair, caorthann, draighean, sceach gheal, coll, trom, cuileann, feoras agus saileach) mar a leagtar amach i dtábla 12.8 den TMTT. San iomlán beidh de thoradh air seo timpeall 47,840 crann agus tor a bheith curtha i bhfálta sceach, lena n-áirítear níos mó ná 700 crann ar leathairde chaighdeánach (i.e. 2.5-2.5m ar airde).
- 1km de phlandú crann dúchasach (idir Ch. 9+600 – Ch. 10+100) agus 8km de phlandú tor dúchasach (idir Ch. 8+550 – Ch. 17+540), molta mar chuid de bhearta don scréachóg reilige. Is é a bheidh sa phlandú seo speicis dhúchasacha chrainn (fearnóg, beith agus caorthann) agus speicis dhúchasacha toir (draighean, sceach gheal, coll, trom, cuileann, feoras agus saileach) mar a leagtar amach i dtábla 12.8 de Chaibidil 12 den TMTT. San iomlán beidh de thoradh air seo corradh is 81,500m² de phlandú dúchasach le timpeall 320,000 crann agus tom dúchasach, lena n-áirítear níos mó ná 1,000 crann ar leathairde chaighdeánach (i.e. 2.5-2.5m ar airde).

4.3.7 Ar an iomlán, is é an toradh a bheidh ar na moltaí plandaithe mar atá sonraithe i gCaibidil 12 den TMTT agus i ráiteas fianaise Thomas Burns ar Thírdhreach agus Amharc, go mbunófar corradh is 500,000m² de phlandú nua, ag úsáid timpeall milliún crann agus tom dúchasach.

4.4 Athruithe i mBainistíocht Úsáide Talamh Talmhaíochta

Ceisteanna

4.4.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:

- *Níl sé soiléir ar cuireadh san áireamh scor innilte agus/nó bearrtha, lena n-áirítear mar gheall ar ilroinnt agus leithlisiú gabháltais talún, i measc na n-éifeachtaí suntasacha ionchasacha ar ghnáthóga a ndearnadh machnamh agus measúnacht orthu*
- *Féadtar go mbeidh tionchar ar ghnáthóga speiceas ar nós an Fhritileáin Réisc óna leithéid d'athruithe ag teacht chun cinn mar gheall ar fhorbairt an bhóthair agus d'fhéadfadh go mbeadh de thoradh air cailteanas gnáthóige 'i mbainistíocht fhabhrach'. Ba chóir tuilleadh soiléirithe a chur ar fáil*

4.4.2 Tarraingíodh anuas na pointí sin san aighneacht/agóid seo a leanas:

An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta [S_018 agus S_018.2]

Freagraí

4.4.3 Is cóir an fhreagairt seo a léamh in éineacht le Freagairt 4.7 a thugann faoin ngné a bhaineann leis an bhFritileán Réisc sa cheist a tarraingíodh anuas.

4.4.4 Aithnítear an treocht reatha, tréigean talmhaíochta agus an t-ionradh ó scrobarnach dá thoradh sin i gCuid 8.5.2 den TMTT (lch. 480). I ngach cás ina bhfuil gabháltais gearrtha ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe tá rochtain curtha ar fáil go dtí na tailte gearrtha nó, in amanna, is gá do na tailte gearrtha tógáil agus oibriúchán na forbartha bóthair atá beartaithe a éascú. Dá bharr sin, chun críocha na measúnachta a chuirtear i láthair sa TMTT, glactar leis go leanfaidh na cleachtais um úsáid talún ar aghaidh mar atá faoi láthair mar ní raibh aon chúis lena mhalairt a thabhairt le fios sa ghearrthéarma agus san fhadtéarma.

4.5 Cailteanais ghnáthóg Iarscríbhinn I

Ceisteanna

4.5.1 Tá tábla le sonraí suíomhanna deontóra agus gabhdóra iarrtha, lena n-áirítear limistéir agus cineálacha gnáthóige atá i láthair i ngach ceann acu, agus soiléiriú ar cad iad na gnáthóga a chaillfear sna suíomhanna gabhdóra agus cad iad na gnóthachain ghnáthóige atá tuartha.

4.5.2 Lorgaítear soiléiriú maidir le méid na móna atá le leagan sa Limistéar Sil-leagain Ábhair DA28.

4.5.3 Lorgaítear soiléiriú maidir le conas a chruthófar féarthalamh cailcreach agus conas a chuirfidh na hathruithe atá beartaithe ar na limistéir sil-leagain ábhair isteach ar chruthú gnáthóige cailcrí.

- 4.5.4 Tá dearbhú á lorg ar conas a bhainfear amach agus a sheachadfar bainistíocht na ngnáthóg nuachruthaithe amach anseo sa ghearrthearma go dtí an fadtearma.
- 4.5.5 Tá soiléiriú á lorg maidir leis an am a theastaíonn do na gnáthóga nuachruthaithe bunú, lena n-áirítear go háirithe foraois Ghlárach [*91E0].
- 4.5.6 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas na pointí seo anuas:
An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta [S_018 agus S_018.2]

Freagraí

Tábla le sonraí suíomhanna deontóra agus gabhdóra

- 4.5.7 Tugtar sonraí na suíomhanna deontóra agus gabhdóra lena n-áirítear faisnéis ar limistéir agus tugtar na cineálacha gnáthóige atá i láthair in Aguisín B den ráiteas fianaise seo. Tugtar achoimre ar an bhfaisnéis seo thíos. Dearbhaíonn na fíoracha a chuirtear ar fáil in Aguisín B den Ráiteas Fianaise seo a gcuid suíomhanna. Rinneadh faisnéis ar na gnáthóga atá i láthair ag gach suíomh deontóra agus gabhdóra agus an limistéar a théann leo a chinneadh bunaithe ar na sonraí gnáthóige a chuirtear i láthair sa Fhreagra IFB.⁵ Roghnaíodh suíomhanna deontóra bunaithe ar láithreach spriocghnáthóg Iarscríbhinn I (i.e. 4010, 4030, 6210, 6410, *7130 agus *91E0), ach roghnaíodh suíomhanna gabhdóra bunaithe ar chritéir a chuirtear i láthair in Aguisín A.8.26 den TMTT agus sonraí gnáthóige a chuirtear i láthair sa Fhreagra IFB. Mar a achoimrítear in Aguisín A.8.26 den TMTT (Cuid 2.5.1, lch. 12, Cuid 3.5.1, lch. 30, Cuid 5.4.1, lch. 57), measadh suíomhanna gabhdóra a bheith oiriúnach ar raon cúiseanna, lena n-áirítear iad a bheith meaitseáilte go maith maidir lena gcoinníollacha timpeallachta. Áirítear ar cheann de na cúiseanna seo an fad idir suíomhanna deontóra agus gabhdóra, le faid níos giorra mar thosaíocht.
- 4.5.8 Tá an ghnáthóg d'Iarscríbhinn I fraoch tirim Eorpach [4030] i láthair i ngach suíomh deontóra 4030. Tá na gnáthóga breise seo a leanas i láthair freisin i gcuid de na suíomhanna deontóra 4030 (féach Aguisín B le haghaidh tuilleadh sonraí níos sainiúla le haghaidh gach suíomh deontóra):
- Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (GS2)
 - Talamh féaraigh aigéadach tirim-bogthais (GS3)
 - Talamh féaraigh fliuch (GS4)
 - Fraoch fliuch (HH3)⁶
 - Raithneach thiubh (HD1)

⁵ Sa corrigeanda a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal don fhorbairt bóthair atá beartaithe, tá faisnéis a bhaineann leis an bhFreagra IFB (a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019) i gCuid 4.2 den phríomhthuairisc chomh maith le hAguisín A.3.1 *Torthaí an tSuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe*. Tá aon cheartúcháin a chuirtear i láthair sa corrigeanda curtha san áireamh agus an fhaisnéis á cur i láthair in Aguisín B leis an ráiteas fianaise seo.

⁶ Comhfhreagraíonn an ghnáthóg seo do fhraoch fliuch an Atlantaigh Thuaidh le *Erica tetralix* [4030] agus tá sí i láthair i mósáic leis an ngnáthóg d'Iarscríbhinn I fraoch tirim Eorpach [4030], agus gnáthóga eile nach bhfuil in Iarscríbhinn I, ag trí cinn de na suíomhanna deontóra 4010.

- Scrobarnach (WS1)
 - Carraig shiliciúil nochta (ER1)
 - Ballaí cloiche agus obair chloiche eile (BL1)
- 4.5.9 Tá an ghnáthóg d'Iarscríbhinn I féarthailte tirime leathnádúrtha agus faiséis talaimh scrobarnaí ar fhoshraitheanna cailcreacha (*Festuco-Brometalia*) [6210] i láthair i ngach suíomh deontóra 6210. Tá na gnáthóga breise nach bhfuil in Iarscríbhinn I seo a leanas i láthair freisin i gcuid de na suíomhanna deontóra 6210 (féach Aguisín B le haghaidh tuilleadh sonraí níos sainiúla le haghaidh gach suíomh deontóra):
- Raithneach thiubh (HD1)
 - Scrobarnach (WS1)
 - Scrobarnach ornáideach/neamhdhúchasach (WS3)
 - Ballaí cloiche agus obair chloiche eile (BL1)
- 4.5.10 Tá an ghnáthóg d'Iarscríbhinn I Móinéir *Molinia* ar ithreacha cailcreacha, móinteacha nó créúla líonta le siolta (*Molinion caeruleae*) [6410] i láthair sa suíomh deontóra 6410. Níl aon ghnáthóga eile i láthair
- 4.5.11 Tá an ghnáthóg d'Iarscríbhinn I foraoiseacha gláracha le *Alnus glutinosa* agus *Fraxinus excelsior*, (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)* [*91E0] i láthair i ngach *91E0 suíomh deontóra. Níl aon ghnáthóga eile i láthair
- 4.5.12 Bainfear úsáid as limistéir ina bhfuil an ghnáthóg d'Iarscríbhinn I fraoch fliuch an Atlantaigh Thuaidh le *Erica tetralix* [4010] den chuid is mó agus limistéar measartha beag amháin ina bhfuil an ghnáthóg d'Iarscríbhinn I bratphortaigh (*más portach gníomhach) [*7130] den chuid is mó, a bhainfear chun tógáil na forbartha bóthair atá beartaithe a éascú, mar ábhar deontóra móintigh do na suíomhanna gabhdóra 4030. I gcás cuid de na limistéir in 4010, tá na gnáthóga breise i láthair freisin:
- Talamh féaraigh fliuch (GS4)
 - Fraoch tirim (HH1)
 - Raithneach thiubh (HD1)
 - Droch-Eanach agus borrfhás (PF2)
 - Scrobarnach (WS1)
 - Carraig shiliciúil nochta (ER1)
 - Cé go bhfuil fraoch tirim (HH1) i láthair freisin i gcás *7130
- 4.5.13 Bainfear úsáid as limistéir ina bhfuil an ghnáthóg d'Iarscríbhinn I féarthalamh tirim cailcreach agus neodrach (GS1), catagóirithe go bhfuil tábhacht áitiúil ar luach níos airde leo, a bhainfear chun tógáil na forbartha bóthair atá beartaithe a éascú, mar ábhar deontóra féarthalamh chealcraigh do na suíomhanna gabhdóra 6210. I gcás cuid de na limistéir seo de GS1, tá na gnáthóga breise seo a leanas i láthair freisin:

- Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (GS2)
- Raithneach thiubh (HD1)
- Fálta sceach (WL1)
- Crannteorainn (WL2)
- Scrobarnach (WS1)
- Talamh salach agus lom (ED2)
- Talamh lom athchoilínithe (ED3)

4.5.14 Tá na gnáthóga seo a leanas i láthair freisin ag na suíomhanna deontóra (féach Aguisín B le haghaidh sonraí níos sainiúla le haghaidh gach suíomh deontóra):

- Lochanna agus locháin eile saorga (FL8)
- Aibhneacha creimthe/ar thalamh ard (FW1)
- Díoga draenála (FW4)
- Talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe (GA1)
- Talamh féaraigh tirim cailcreach agus neodrach (GS1)
- Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (GS2)
- Talamh féaraigh aigéadach tirim-bogthais (GS3)
- Talamh féaraigh fliuch (GS4)
- Fraoch tirim (HH1)⁷
- Fraoch fliuch (HH3)⁸
- Raithneach thiubh (HD1)
- Droch-Eanach agus borrfhás (PF2)
- Coillearnach shailí-fearnóige-fuinseoige fhliuch (WN6)⁹
- Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)
- Scrobarnach (WS1)
- Crannteorainn (WL2)
- Carraig shiliciúil nochta (ER1)

⁷ Comhfhreagraíonn an ghnáthóg seo d'Iarscríbhinn I Eorpach fraoch tirim [4030].

⁸ Comhfhreagraíonn an ghnáthóg seo don ghnáthóg d'Iarscríbhinn I Fraoigh fhliucha an Atlantaigh Thuaidh le *Erica tetralix* [4010].

⁹ Comhfhreagraíonn an ghnáthóg seo d'Iarscríbhinn I foraoiseacha gláracha le *Alnus glutinosa* agus *Fraxinus excelsior*, (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)* [*91E0]

- Talamh salach agus lom (ED2)
- Talamh lom athchoilínithe (ED3)
- Ballaí cloiche agus obair chloiche eile (BL1)
- Foirgnimh agus dromchlaí saorga (BL3)
- Cónaitheach¹⁰

4.5.15 Cuirtear limistéir iomlána an chailteanais gnáthóige agus limistéir ina bhfuil gnóthachan gnáthóige tuartha do gach ceann de na gnáthóga d'Iarscríbhinn I i dTábla 1 thíos agus cuirtear síos orthu i gCuid 4.2 d'Imleabhar 1 den Fhreagra IFB a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019 chomh maith le hAguisín A.3.1 den Fhreagra IFB.¹¹

Tábla 1: Limistéir iomlána chailteanais agus ghnóthachain gnáthóige

Gnáthóg Iarscríbhinn I	Limistéar iomlán cailteanais gnáthóige (ha)	Limistéar iomlán gnóthachain gnáthóige (ha)	Limistéar iomlán gnóthachain/cailteanais ghlain (ha)
[4010] Fraoch Fliuch	2.47	n/b ¹²	2.47 cailteanas
[4030] Fraoch Tirim	2.22	7.06	4.84 gnóthachan
6210 Féarthalamh cailcreach	0.25	7.14	6.89 gnóthachan
6410 Móinéar Molinia	0.07	0.49	0.42 gnóthachan
*7130 Bratphortach Gnómhach	0.01	n/a ¹⁹	0.01 cailteanas
*91E0 Foraois ghlárach	0.14	0.18	0.04 gnóthachan

Soiléiriú maidir le méid na móna atá le leagan sa Limistéar Sil-leagain Ábhair DA28

4.5.16 Tugann ráiteas fianaise Juli Crowley ar ithreacha soiléiriú maidir le méid na móna atá le leagan sa Limistéar Sil-leagain Ábhair DA28. Mar achoimre, is féidir suas le 14,000m³ de mhóin a chur in DA28.

¹⁰ Mar a cuireadh síos air sa TMTT, i “úsáidtear an t-aicmiú neamh-Fossitt seo chun léiriú a thabhairt ar réadmhaoin chónaithe feadh na forbartha bóthair atá beartaithe agus cuimsítear iontu tríd is tríd mósáic foirgneamh agus dromchlaí saorga (BL3), féarthalamh áineasa (GA2), ceapacha bláthanna agus teorainneacha (BC4) agus toir mhaisithe (WS3), le limistéir féarthalamh neamhbhainistithe freisin ó am go ham (GS2)”.

¹¹ Sa corrigeanda a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal don fhorbairt bóthair atá beartaithe, tá ceartúcháin a bhaineann leis an bhFreagra IFB (a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019) i gCuid 4.2 den phróimhthuairisc chomh maith le hAguisín A.3.1 *Torthaí an tSuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe*: Tá aon cheartúcháin a chuirtear i láthair sa corrigeanda curtha san áireamh agus an fhaisnéis á cur i láthair i dTábla 1.

¹² Cé nach laghdaíonn cruthú na gnáthóige atá beartaithe an tionchar iarmharach a bhaineann le cailteanas 4010 nó *7130, cuirfidh sé ar fáil gnóthachan bithéagsúlachta ar an iomlán do ghnáthóga talaimh portaigh.

Soiléiriú maidir le conas a chruthófar gnáthóg féarthalaimh chailcrigh agus conas a chuirfidh na hathruithe atá beartaithe ar na limistéir sil-leagain ábhair isteach ar chruthú na gnáthóige féarthalaimh chailcrigh.

- 4.5.17 Tugann ráiteas fianaise Juli Crowley ar ithreacha soiléiriú maidir leis an gceist seo is cóir a léamh in éineacht leis an bhfreagairt seo.
- 4.5.18 Níl sé i gceist aon ghnáthóg thalaimh portaigh a chruthú laistigh de DA24 nó aon pháirt eile de Chairéal Leacaigh. Féarthalamh cailcreach is ea aon ghnáthóg a chruthófar laistigh de DA24, DA25 agus DA28 laistigh de Chairéal Leacaigh.
- 4.5.19 Mar a bhfuil riachtanas ag limistéar gnáthóige le haghaidh ciseal saorshilteach faoin dromchla agus atá sé ag teacht le Limistéar Sil-ligeain Ábhair ar féidir móin a chur ann (lena n-áirítear Limistéir Sil-leagain Ábhar DA24, DA25 agus DA28 i gChairéal Leacaigh), cuirfear an ciseal saorshilteach idir an ciseal curtha móna agus ciseal na gnáthóige atá le cruthú. Beidh an t-ábhar saorshilteach taobh istigh de chiseal deighilte scagtha (e.g. geoiteicstíl) a bheidh os cionn an ábhair agus faoin ábhar chun nach mbogfaidh an dríodar mín, rud a chinnteoidh feidhmiúlacht an chisil.
- 4.5.20 Mar a dhearbhaítear i ráiteas fianaise Juli Crowley ar Ithreacha agus Geolaíocht, cuirtear na prionsabail atá le húsáid nuair a bhíonn móin á láimhseáil i láthair i Limistéir Sil-leagain Ábhair – Tuarascáil Bhonnlíne, atá san áireamh in Iarscríbhinn 2 d'Aguisín A.1.11 den Fhreagra IFB. Áirítear leo sin gluaiseachtaí plandaí a íoslághdú, limistéir chuí stórála sealadacha a úsáid atá gar don áit a bhfuil an tochailt ar siúl agus moill a íoslághdú idir an sil-leagan deiridh agus an tochailt. Déantar cur síos sa tuarascáil freisin ar na roghanna aschuir móna lena n-áirítear:
- An mhóin a chur sa chuid lárnach uachtarach den Limistéar Sil-leagain Ábhar amháin (ábhar U1 curtha i bhfánaí bunda agus i mbonn)
 - An mhóin a chumasc le móin chomhdhlúite, ábhar gráinneach nó stroighin
 - An mhóin a thriomú chun an cion taise nádúrtha a laghdú
 - Coimeád, ach an limistéar sil-leagain a dheighilt ina chealla, agus struchtúr na gceall tógtha as ábhar neamh-thréscaoilteach
 - An mhóin a chlúdach le fo-ithreacha nó le barrithir chun giniúint deannaigh a chosc agus chun bailchríoch chuí éiceolaíochta/tírdhreacha a chur ar an dromchla
 - Cuirtear cóireáil éiceolaíochta/tírdhreacha ar dhromchla an limistéir sil-leagain ábhar. Ba chóir go mbeadh an chóireáil feiliúnach don timpeallacht áitiúil agus d'fhéadfadh sé go mbeifí in ann síolú a chur air, fraochmhá a fhorbairt, le toir nó gan toir.
- 4.5.21 Tugtar sonraí maidir leis na suíomhanna deontóra agus gabhdóra in Aguisín B den Ráiteas Fianaise seo. Tá achoimre ar an bhfaisnéis seo curtha ar fáil thuas ag ailt 4.10.7 go 4.10.15. Dearbhaíonn na fíoracha a chuirtear ar fáil in Aguisín B den Ráiteas Fianaise seo a gcuid suíomhanna.

- 4.5.22 Déantar sonraí maidir le conas a chruthófar an ghnáthóg seo a achoimriú sa TMTT in A.8.26 (breathnaigh Cuid 3.5.2.4, 3.5.2.5 agus 3.5). Mar a nótáiltear i gCuid 3.5.2.4 “Sa chás gur Limistéir Sil-leagain Ábhair (LSÁ) iad na suíomhanna gabhdóra, cuirfear na bearta seo a leanas i bhfeidhm chomh maith lena chinntiú go gcruthófar 6210 go rathúil. Áireofar leis seo ithreacha oiriúnacha a chur ar bharr an LSÁ chun ligean d’uisce draenáil go saor agus foshraith oiriúnach a chur ar fáil don ghnáthóg bunú uirthi (trí bhearta a gcuirtear síos orthu i gCuid 3.4.3). Mar gheall ar riachtanais bhainistíochta atá beartaithe de 6210 (a achoimrítear i gCuid 3.5 thíos), ní úsáidfeadh taobhfhánaí na LSÁanna chun an cineál gnáthóige seo a úsáid.”
- 4.5.23 Is cóir a nótáil gur botún clóghrafach é an tagairt do “...bearta a gcuirtear síos orthu i gCuid 3.4.3...”, agus is é ba chóir a bheith scríofa “...Cuid 3.5.3...”. Tugann Cuid 3.5.3 d’Aguisín A.8.26 den TMTT achoimre ar na bearta sainiúla atá beartaithe chun a chinntiú go gcruthaítear féarthalamh cailcreach go rathúil ag na suíomhanna gabhdóra. Áirítear leo seo bearta le haghaidh fóid a thrasghluaiseacht, ithreacha oiriúnacha a thrasghluaiseacht, síolta a chur, féar tirim a scaipeadh agus coilíniú nádúrtha. Mar a achoimrítear i gCuid 3.5.3 d’Aguisín A.8.26 den TMTT cuirfear na bearta seo i bhfeidhm in éineacht le chéile nó astu féin, mar a chinneadh an Conraitheoir faoi mhaoirseacht agus comhairle an Éiceolaí Tionscadail agus/nó an Chléirigh Oibreacha Éiceolaí.
- 4.5.24 Beidh aon athruithe beartaithe ar na láithreacha nó ar mhéideanna na limistéar sil-leagain ábhair ó ceapadh go hiomlán iad siúd a chuirtear i láthair sa TMTT san fhaisnéis a chuirtear i láthair sa Tuarascáil IFB agus léirítear iad in Aguisín B den ráiteas fianaise seo.
- Dearbhú ar conas a bhainfeadh amach agus a sheachadfar bainistíocht na gnáthóige nuachruthaithe amach anseo sa ghearrthéarma go dtí an fadtéarma.***
- 4.5.25 Is riachtanas de chuid na mbearta a leagtar amach in Aguisín A.8.26 den TMTT é forbairt sonraí a bhaineann go sonrach le suíomh ar bhainistíocht limistéar gnáthóige nuachruthaithe, thar an ngearrthéarma go dtí an fadtéarma. Beidh dearbhú na sonraí bainistíochta fadtéarma maidir leis na limistéir gnáthóige ábhartha san áireamh sa Phlean Bainistíochta maidir le Láithreán Éiceolaíochta, mar a chinneadh Éiceolaí an Tionscadail agus/nó an Cléireach Oibreacha atá ceaptha don fhorbairt bóthair atá beartaithe. Is doiciméad beo é Aguisín A.8.26 den TMTT a nuashonróidh an conraitheoir atá ceaptha trí bhíthin suirbhéanna réamhthógála mar a ghealltar i Sceideal na dTiomantas Comhshaoil nuashonraithe a cuireadh faoi bhráid na hÉisteachta ó Bhéal seo.
- Soiléiriú maidir leis an am a theastaíonn chun gnáthóga nuachruthaithe a bhunú, lena n-áirítear go háirithe forais Ghlárach [*91E0]***
- 4.5.26 Glacaimid le moladh na Roinne ina leith seo gurb é an fráma ama sa chás is measa le haghaidh gnáthóg *91E0 a bhunú go bhféadfaidh sé idir 30 agus 50 bliain a ghlacadh, seachas 20 go 50 bliain mar a deirtear i gCuid 4.11 den Fhreagra IFB agus an chéad líne agus an líne dheireanach de Chuid 4.11.2.3 den IFB a thuiscint mar “30 go 50 bliain” seachas “20 go 50 bliain”.

- 4.5.27 Níl aon éifeacht ag an athrú seo ar an bhfráma ama ar aon ráiteas eile sa Fhreagra IFB ná ar na conclúidí a leagtar amach sa TMTT ar thionchar iarmharach ar an ngnáthóg seo, i.e. ní dócha go mbeidh de thoradh ar chailteanas *91E0 aon tionchar iarmharach suntasach, ag aon scála tíreolaíoch, thar an téarma fada (i.e. >50 bliain).

4.6 Áiseanna Pasála do Mhamaigh agus Fálú Mamach

Ceisteanna

- 4.6.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:

- *Nótáiltear suíomhanna ginearálta agus sonraí na n-íosbhealaí d'ainmhithe agus an tardhroichead fiadhúlra. Cé nach bhfuil sé i gcónaí soiléir ó líníochtaí na scéime, caithfidh íosbhealaí síneadh chomh fada le, agus a bheith comhtháite le, fálta na teorann le bheith éifeachtach agus oiriúnach chun feidhme, agus chun ilroinnt agus éifeachtaí bacainne na forbartha atá beartaithe a mhaolú*
- *Ba chóir na sonraí agus sonraíochtaí go léir d'íosbhealaí, fálta agus treoirphlandú i dtreoir BIÉ/NRA a leanúint, agus ba chóir íosbhealaí a bheith dearbhaithe (ag éiceolaí) chun a bheith suiteáilte mar is ceart agus go hiomlán feidhmiúil sula mbeidh an bóthar i bhfeidhm*
- *Ba chóir fálta atá díonmhar ar mhamaigh a shuiteáil an fad íosta is gá le haghaidh sábháilteachta agus chun ainmnithe a choinneáil isteach ón mbóthar. Ba chóir go ligfeadh gach sconsa eile a chuirtear ar fáil d'ainmhithe fiáine dul tríd (e.g. sreang caorach nó mogall níos mó) ionas go laghdaítear méid na n-éifeachtaí ilroinnte agus bacainne de thoradh an bhóthair*
- *I gcás an tardhroichid d'fhiadhúlra, ba chóir don chumraíocht ghinearálta agus don phlandú, lena n-áirítear treoirphlandú, a úsáid ag fiadhúlra go ginearálta (ialtóga, ach ní iad amháin, san áireamh) a éascú agus a spreagadh*
- *Ní cosúil go bhfuil soláthar ann do laftáin d'ainmhithe dul thart sna líníochtaí do lintéir (féach líníocht GCOB-1700-D-GEN-011). Molann an Roinn gur chóir soláthar d'ainmhithe dul tríd a bheith ann mar a bhfuil lintéir deartha chun sreafaí uisce a ligean tríothu*

- 4.6.2 Deirtear gur beag íosbhealach d'ainmhithe atá i gCuid Bhearna den bhealach.

- 4.6.3 Tarraingíodh anuas na pointí sin sna haighneachtaí/hagóidí seo a leanas:

An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018 agus S_018.2] agus Ob_116.2

Freagraí

- 4.6.4 Mar a deirtear i gCuid 8.6.7.3.2 den TMTT, cuirfear fáлта atá frithsheasmhach ar ainmhithe ar fáil agus suiteálfar iad de réir na sonraíochta a achoimrítear in *Guidelines for the Treatment of Badgers prior to the Construction of National Road Schemes*, agus sonraíocht fhrithsheasmhach ar ainmhithe de chuid BIÉ (faoi láthair CC-SCD-00320/00319), agus beidh san áireamh díonadh broc agus bóithre rochtana éigeandála agus pointí rochtana comhchosúla, nuair atá siad suite i limistéir ina mbeidh fáлта frithsheasmhach ar mhamaí le suiteáil. Áirítear leis seo na fáлта slándála paladin a mholtar timpeall gach linn mhaolúcháin/linn uisce (féach faoi Chuid 2.6 den Fhreagra IFB a cuireadh faoi bhráid an BP ar an 30 Lúnasa 2019). Léirítear fad na bhfálta atá frithsheasmhach ar mhamaigh i bhFíoracha 8.23.1 go 8.23.15 den TMTT agus i bhFíoracha 1.6.1 go 1.6.30 in Aguisín A.1.9 den Fhreagra IFB. Chun dearbhú, sínfidh íosbhealaí do mhamaigh chomh fada leis na fáлта atá frithsheasmhach ar mhamaigh agus beidh siad comhtháite leo. Tá sonraí na bhfálta atá frithsheasmhach ar mhamaigh san áireamh chomh maith in Aguisín A.1.9 den Fhreagra IFB.
- 4.6.5 Áirítear leis an straitéis maolaithe gealltanais monatóireachta chun suiteáil rathúil na n-íosbhealaí agus fáлта atá frithsheasmhach ar mhamaigh a sheiceáil le linn an chéad bhliain tar éis oibriúcháin. Chomh maith leis sin, mar fhreagairt ar na haighneachtaí/agóidí, bhí gealltanais san áireamh go mbeadh gach íosbhealach agus áis phasála do mhamaigh seiceáilte ag éiceolaí roimh fheidhmiú na forbartha bóthair atá beartaithe, chun a chinntiú go dtógtar iad de réir *Guidelines for the Treatment of Otters prior to the Construction of National Road Schemes* (an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta 2008) agus *Guidelines for the Treatment of Badgers during the Construction of National Road Schemes* (an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta 2006), agus gur i gcás ialtóga, chun a chinntiú go bhfuil siad tógtha de réir na riachtanais deartha a leagtar amach i gCuid 8.6.7.2 agus i gCuid 8.9.2 den TMTT. Bhí an gealltanais breise seo san áireamh i Sceideal na dTiomantas (ST) nuashonraithe a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal (breathnaigh 8.23 agus 8.39 sa ST).
- 4.6.6 Mar gheall ar an líonra dlúth d'áiseanna pasála do mhamaigh ar feadh fhad iomlán na forbartha bóthair atá beartaithe coinneofar tréscailteacht an tírdhreacha chomh hard agus is féidir, ag íoslaghdú aon éifeachtaí iarmharacha ó ilroinnt agus ó bhacainn. San áireamh leis seo tá an chuid den fhorbairt bóthair atá beartaithe i limistéar Bhearna mar a bhfuil áiseanna pasála do mhamaigh curtha ar fáil do Bhroic, Dobharchúnna agus ialtóga, mar a thaispeántar i bhFíoracha 8.23.1 go 8.23.4 agus 8.24.1 go 8.24.4 den TMTT.
- 4.6.7 Cé gurb é a phríomhchuspóir pasáil shábháilte a chinntiú do chrú-ialtóga beaga trasna na forbartha bóthair atá beartaithe, cinnteoidh an dearadh tírdhreacha do Thardhroichead Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr agus an easpa soilsíú saorga go n-éascóidh sé chomh maith úsáid an struchtúir ag fiadhúlra go ginearálta. Chun dearbhú, beidh fáлта atá frithsheasmhach ar mhamaigh comhtháite le Tardhroichead Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr. Tá sonraí na bhfálta atá frithsheasmhach ar ainmhithe san áireamh chomh maith in Aguisín A.1.9 den Fhreagra IFB
- 4.6.8 Tá na háiseanna pasála do mhamaigh a mholtar maidir le gach struchtúr (lindéir agus droichid) leagtha amach i dTábla 8.36 den TMTT caibidil um Bhithéagsúlacht. Mar a chuirtear síos air i gCuid 8.6.7.1.2 den TMTT maidir le

Dobharchú, tá laftáin do mhamaigh curtha ar fáil ag na lindéir sin ar chúrsaí uisce a d'úsáid Dobharchúnna (C04/01 agus C04/02), bunaithe ar thorthaí na suirbhéanna ar mhamaigh a rinneadh. Tá na struchtúir seo (C04/01 agus C04/02), agus na laftáin do mhamaigh, beartaithe le haghaidh soláthar a dhéanamh do phasáil do Bhroic. Mar a chuirtear síos air i gCuid 8.6.7.3.2 agus i dTábla 8.36 den TMTT, chomh maith le háiseanna pasála a sholáthar ag struchtúir C04/01 agus C04/02, cuirtear lindéir agus píopaí 600m tiomnaithe ar fáil ag láithreacha straitéiseacha ar feadh na forbartha beartaithe chun ligean do Bhroic dul tríd go sábháilte trasna na forbartha atá beartaithe. De bhrí nach bhfuil aon fhianaise ar Dhobharchúnna a bheith ag úsáid aon cheann de na cúrsaí uisce atá á gcur trí lindéar, nó go bhfuil gá le pasáiste a chur ar fáil do Bhroic bunaithe ar thorthaí an tsuirbhé, ní gá áiseanna pasála a chur ar fáil (e.g. laftáin ardaithe laistigh de struchtúir nó píopaí 600mm tirime suiteáilte taobh le lindéir) ag gach lindéar atá deartha chun ligean do shreabhadh uisce tríothu.

4.7 Bearta Maolaithe Maidir le Fhritileán Réisc

Ceisteanna

4.7.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:

- *Níor dhochar do bhearta maolaithe a bheith níos soiléire agus ba chóir machnamh a dhéanamh ar cé chomh hinseachadta is féidir leo a bheith*
- *Bunghné den mhaolú is ea trasghluaiseacht líonta larbhaigh a tharlaíonn ar feadh na forbartha atá beartaithe. Caithfidh gnáthóga oiriúnacha a bheith i láithreacha trasghluaiseachta agus ba chóir ionchais mhaithe a bheith acu san fhadtéarma.*
- *I gcás aon tuartha a dhéantar maidir le maireachtáil fadtéarma an Fhritileáin Réisc, lena n-áirítear maidir leis na limistéir ghnáthóige atá ag teastáil laistigh de líonra láithreacha, ba chóir dó a bheith soiléir go dtagraíonn aon fhigiúirí a luaitear do ghnáthóg a bhfuil bainistíocht mhaithe á déanamh uirthi (a chiallaíonn, is dócha, riocht maith nó optamach) agus le hionchais mhaithe fhad-téarmacha amach anseo*

4.7.2 Tarraingíodh anuas na pointí sin san aighneacht/agóid seo a leanas:

An tAonad Iarratais Forbartha, An Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018 agus S_018.2]

Freagraí

4.7.3 Aontaímid go gcaithfidh gnáthóg oiriúnach a bheith sna láithreacha trasghluaiseachta chun tacú le haon líonta larbhaigh trasghluaiste. Tá an straitéis maolaithe a shonraítear sa TMTT soiléir sa mhéid is nach mór d'aon líonta larbhaigh an fhritileáin réisc atá laistigh de na limistéir ghnáthóige atá le glanadh mar chuid de na hoibreacha tógála don fhorbairt bóthair atá beartaithe a bheith trasghluaiste go dtí limistéar eile de ghnáthóg oiriúnach atá lasmuigh de theorainn

na forbartha bóthair atá beartaithe agus a fhanfaidh gan éifeacht ó na hoibreacha tógála.

- 4.7.4 Is é cuspóir na straitéise maolaithe seo a chinntiú nach mbeidh de thoradh ar oibreacha glanta láithreach bás uibheacha an fhritileáin réisc, labhairg nó bolb le linn an imeachta aonuaire chun an láthair a ghlanadh.
- 4.7.5 Mar a mhínítear i gCuid 8.5.7.4 de Chaibidil 8, Bithéagsúlacht an TMTT, nuair a chuirtear san áireamh go luainíonn úsáid an fhritileáin réisc ar bhaill ghnáthóige agus go n-athraíonn sí ó bhliain go bliain, laistigh de ghnáthóga agus ó ghnáthóg go gnáthóg, ní gá ionchais mhaithe san fhadtéarma a bheith ag na láithreacha trasghluaiseachta – a fhad is go bhfuil líonra iomlán na mball gnáthóige atá ag tacú le meitealíon na bhfritileáin réisc mór go leor chun nascadh go leor chun a chinntiú go gcoinneofar an líon ar bhonn fadtéarma. Is é atá ríthábhachtach le haghaidh rath na straitéise maolaithe ná go bhfuil an láthair trasghluaiseachta oiriúnach agus i riocht maith, nó optamach más féidir in aon chor, ar feadh séasúr singil tar éis aon imeacht trasghluaiste chun ligean do na labhairg/boilb maireachtáil agus a timthriall beatha a chur i gcrích.
- 4.7.6 Nuair a chuirtear san áireamh fairsinge ghnáthóg oiriúnach an fhritileáin réisc atá ann go háitiúil, táimid muiníneach go mbeidh láthair trasghluaiseachta faoi bhainistíocht fhabhrach ar fáil chun glacadh le haon líonta labhairg nach mór a athlonnú le linn tógála.
- 4.7.7 Thar thréimhse an tsuirbhé don N6 GCRR tá croílímistéir ann ag Loch Inse, An Cheapach agus Tóin na Brocaí mar a raibh an dlús is airde líonta labhairg taifeadta. Is dócha go mbeidh siad seo tábhachtach chun tacaíocht a thabhairt don mheitealíon áitiúil, mar a luaitear san TMTT (Cuid 8.5.7.4.1 den TMTT, lch. 568 agus Fíor 8.6.1). Bhí na croílímistéir seo ar feadh imeallacha bloic de thalamh portaigh atá measartha cobhsaí (maidir le bainistíocht úsáide talún agus ionchas le haghaidh athrú úsáide talún). Tá siad siúd ag Tóin na Brocaí ainmnithe le haghaidh caomhnú dúlra agus tá siad laistigh de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn agus tá siad, mar sin, faoi réir na cosanta dlí ó dhíobháil a thugtar do láithreacha mar sin faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Ar an iomlán, is rídhócha go bhfanfaidh na láithreacha seo i riocht oiriúnach le haghaidh trasghluaiseacht líonta labhairg thar an bhfadtéarma.
- 4.7.8 Lasmuigh de na ‘croílímistéir’ seo tá líonra leitheadach de limistéir ghnáthóige freisin atá oiriúnach laistigh den limistéar staidéir don fhorbairt bóthair beartaithe. Níl aon fhianaise ó thorthaí an tsuirbhé chun a chur in iúl go mbeidh de thoradh ar úsáid talún agus cleachtais feirmeoireachta laghdú suntasach in infhaighteacht an fhritileáin réisc ar fud na láithreacha sin. Ba iad torthaí na suirbhéanna go bhfuil cáilíocht ghnáthóige ar a lán láithreacha fós cobhsaí, le roinnt limistéar ag luainíocht maidir le hoiriúnacht don fhritileáin réisc ó bhliain go bliain mar fhreagairt ar athruithe i gcleachtais bhainistíochta maidir le húsáid na talún. Mar shampla, nótladh in 2016 gur choinnigh an chuid is mó limistéar gnáthóige leibhéal comhchosúil gnáthóige don fhritileáin réisc i gcomparáid le torthaí 2015. Rinneadh ró-innilt in 2016 ar limistéar amháin, a bhíodh i riocht oiriúnach gnáthóige roimhe sin, agus mheath an cháilíocht ghnáthóige ann, ach bhí fairsinge na gnáthóige oiriúnaí tar éis méadú i limistéar eile ó 2015 i leith.

- 4.7.9 Chomh maith leis na limistéir ina bhfuil gnáthóga oiriúnach don fhritileán réisc a taifeadh laistigh den limistéar staidéir, bunaithe ar athbhreithniú ar ortafótagraif don limistéar, is dócha freisin go mbeidh gnáthóg don fhritileán réisc ag baint le himill na mbloc talaimh portaigh iomadúil agus leitheadach a shíneann ó thuaidh agus siar ó thuaidh ón limistéar staidéir, nuair a chuirtear san áireamh a gcosúlacht leis an mósáic gnáthóg atá cóngarach don fhorbairt bóthair atá beartaithe mar ar taifeadh na líonta larbhaigh. Nuair a chuirtear san áireamh a ngiorracht do na croílímistéir laistigh den limistéar staidéir, is dócha go mbeidh na limistéir ghnáthóige seo tábhachtach ag tacú le meitealíon áitiúil na bhfritileán réisc a gcuirfidh cailteanas gnáthóige isteach air mar gheall ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe.
- 4.7.10 Mar achoimre, is é an straitéis maolaithe go gcaithfidh an láthair nó na láithreacha trasghluaiseachta a dtrasghluaisfear líonta larbhaigh chucu a bheith oiriúnach agus, mar sin, faoi bhainistíocht fhabhrach ag am an trasghluaiste. Mar shoiléiriú, ní mór ionchais mhaithe a bheith acu go bhfanfaidh siad i riocht maith nó optamach ar feadh tréimhse fada go leor chun ligean do na líonta larbhaigh trasghluaiste sin a dtimthriall beatha a chur i gcrích. Tacaíonn an fhianaise leis an dearcadh go bhfuil gnáthóg imleor son fhritileán réisc i láthair go háitiúil, agus sa mhórlímistéar lasmuigh den limistéar staidéir don fhorbairt bóthair atá beartaithe, agus go bhfuil sé cinnte gur féidir láthair thrasghluaiseachta a aimsiú agus a úsáid ag an am a dtosóidh an tógáil chun a chinntiú gur féidir an straitéis maolaithe a chur i gcrích agus go mbeidh rath uirthi.

4.8 Beartha Maolaithe maidir leis an Scréachóg Reilige

Ceisteanna

Beartha Gnáthóige don Scréachóg Reilige

- 4.8.1 Iarrtar, chun frithchothromaíocht a dhéanamh leis an laghdú ionchasach ar dheiseanna sealgaireachta don líon áitiúil Scréachóg Reilige, gur chóir gnáthóg shealgaireachta a chaomhnú agus a fheabhsú i bpríomhlímistéir atá cóngarach do na láithreacha is oiriúnaí mar láithreacha neide gníomhacha nó ionchasacha don speiceas.
- 4.8.2 Luaitear gurb é an cuspóir a bheadh ag bainistíocht gnáthóige san fhadtéarma mar seo ná deiseanna sealgaireachta eile a sholáthar ó thuaidh agus siar ó thuaidh ón bhforbairt bóthair atá beartaithe, ag laghdú dá réir sin an riosca go mbeidh teagmhais bhásmhaireachta a bhaineann le bóthar ag imirt tionchair ar an líon áitiúil.
- 4.8.3 Luaitear gur chóir láithreacha na dtí bhosca neide do na Scréachóga reilige a roghnú bunaithe ar a leithéid sin limistéar bainistíochta gnáthóige fadtéarma.

Cineál agus fairsinge plandaithe agus mealladh na Screachóige reilige chun na forbartha bóthair atá beartaithe a sheachaint

- 4.8.4 Luaitear go bhfuil sé tábhachtach nach meallfaidh cineál agus fairsinge an phlandaithe atá beartaithe (a chuirfidh gnáthóg shealgaireachta ar fáil do speicis ghinearálta éan) cóngarach don fhorbairt atá beartaithe an Scréachóg reilige ag

sealgaireacht agus, dá réir sin, teagmhais bhásmhaireachta mar gheall ar imbhuailadh ar bhóthar.

4.8.5 Tarraingíodh anuas na pointí sin san aighneacht/agóid seo a leanas:

An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018 agus S_018.2]

Freagraí

Bearta Gnáthóige don Scréachóg Reilige

- 4.8.6 Tá an limistéar ina bhfuil sé beartaithe boscaí neide do Scréachóga reilige a chur suas ar an taobh ó thuaidh den fhorbairt bóthair atá beartaithe agus an láthair neide ag Caisleán Mhionlaigh, agus taispeántar í i bhFíor 8.23.7 den TMTT. Maidir le gnáthóg bhreise shealgaireachta a fheabhsú agus a chur ar fáil do Scréachóga reilige, is é seo an limistéar is oiriúnaí laistigh de teorainn na forbartha atá beartaithe, nuair a chuirtear san áireamh gur féarthalamh talmhaíochta feabhsaithe atá ann den chuid is mó, agus fo-optamach mar sin le haghaidh gnáthóg shealgaireachta don Scréachóg reilige faoi láthair.
- 4.8.7 Tá cruthú agus bainistíocht gnáthóige beartaithe cheana féin don limistéar seo mar phríomhghné den straitéis maolaithe don chrú-ialtóg bheag (féach Fíor 8.24.7 den TMTT) agus tá sé ríthábhachtach go mbeidh aon bhearta chun an ghnáthóg shealgaireachta don Scréachóg reilige a chaomhnú nó a chruthú ag teacht leis an straitéis sin. Is é is aidhm don straitéis maolaithe don chrú-ialtóg bheag cur leis an líonra fála sceaigh reatha trí phlandú breise agus trína chinntiú go leanfaidh innilt ar aghaidh sna páirceanna sin trí bhainistíocht fhadtéarmach.
- 4.8.8 Áirítear ar ghnáthóg shealgaireachta optamach do Scréachóga reilige féarthalamh garbh agus gnáthóg bhogaigh laistigh de líonra teorainneacha páirce fásmhara, cosúil le fála sceaigh agus crannteorainneacha, agus imeall coillearnaí; mar tacaíonn na gnáthóga seo le flúirse creiche bige mamaigh.
- 4.8.9 Tugann an limistéar atá beartaithe le haghaidh cruthú agus bainistíocht gnáthóige don chrú-ialtóg bheag ó thuaidh agus siar ó thuaidh ón bhforbairt bóthair atá beartaithe (arna thaispeáint i bhFíor 8.23.7 de Chaibidil 8 den TMTT) gnáthóg leitheadach imeall coillearnaí cheana féin (is ar an ábhar sin a roghnaíodh í le haghaidh na mboscaí neide atá beartaithe don Scréachóg reilige) agus ardóidh an plandú líneach breise atá beartaithe faoi na bearta um chruthú agus bainistíocht gnáthóige ialtóige cáilíocht na gnáthóige shealgaireachta don Scréachóg reilige sna páirceanna sin. Chomh maith leis sin, mar fhreagairt ar an aighneacht/agóid, tá gealltanais curtha san áireamh go gcoinneofar ciumhais féir gan bhainistiú (1m ar a laghad ar leithead) ar feadh na dtéorainneacha páirce go léir i limistéar na gnáthóige atá le coinneáil atá ar an taobh siar ó thuaidh den charrbhealach bóthair atá beartaithe ag Caisleán Mhionlaigh, chun clúdach na gnáthóige do mhamaigh bheaga a mhéadú a thuilleadh i gcóngar na mboscaí neide atá beartaithe, tá sé beartaithe, mar chuid den réimeas bainistíochta don limistéar seo. Tá an gealltanais breise seo san áireamh i Sceideal na dTiomantas (ST) nuashonraithe a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal. Beidh an beart seo ag teacht leis na bearta atá beartaithe mar chuid den straitéis maolaithe don chrú-ialtóg bheag.

Cineál agus fairsinge plandaithe agus mealladh na Screachóige reilige chun na forbartha bóthair atá beartaithe a sheachaint

- 4.8.10 Tá machnamh iomlán déanta ar an riosca a bhaineann le Scréachóg reilige ag sealgaireacht a mhealladh go dtí ciumhaiseanna an bhóthar nuair a bhíothas ag forbairt na straitéis maolaithe don Scréachóg reilige i gCuid 8.6.9.1.2 den TMTT a dhíspreagfaidh an Scréachóg reilige ó bheith ag sealgaireacht ar feadh chiumhaiseanna an bhóthair trí bhunú gnáthóige féarthalaimh fásaigh a sheachaint, atá ina gnáthóg shealgaireachta thábhachtach do Scréachóga reilige mar tacaíonn sí le speicis chreiche mamaigh bheaga, leithéid luchóga agus dallóga fraoigh. Taispeántar na láithreacha mar a n-úsáidfeadh plandú chun an riosca a bhaineann le básmaireacht Scréachóg reilige mar gheall ar thrácht bóthair i bhFíoracha 8.23.1 go 8.23.15 den TMTT agus ar na líníochtaí tírdhreacha (Fíoracha 12.2.01 go 12.2.15).

4.9 Bearta Maolaithe maidir leis an bhFabhcún Gorm

Ceisteanna

- 4.9.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:
- Chun tabhairt faoi chailteanas ionchasach Chairéal Leacaigh mar láthair phóraithe don Fhabhcún gorm iarradh go gcruthófaí láthair neide oiriúnach eile
 - Tá soiléiriú ag teastáil maidir le héifeachtúlacht an bhirt maolaithe chun póru gníomhach an Fhabhcúin a dhíspreagadh ag Cairéal Leacaigh trí oibreacha a thosú ó Thollán Leacaigh go dtí Acomhal Bhóthar N84 Áth Cinn roimh lár mhí Feabhra. Ina leith seo, luaitear dá gcruthófaí acmhainn neadaithe oiriúnach eile d’Fhabhcúin sula dtabharfaí faoi aon oibreacha forbartha bóthair, ansin d’fhéadfaí machnamh a dhéanamh ar an bhféidearthacht na laftáin neadaithe ag Cairéal Leacaigh a dhéanamh dofhaighte go sealadach le linn na tréimhse tógála mar bheart maolaithe chun cur isteach ar iarracht ar phóru a sheachaint.
- 4.9.2 Tarraingíodh anuas na pointí sin san aighneacht/agóid seo a leanas:
- An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018]
- 4.9.3 I gcomhfhreagras ina dhiaidh sin tharraing an Roinn anuas na ceisteanna seo a leanas maidir leis an bhFabhcún gorm ina aighneacht An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018.2]
- an gá le laftáin arda oiriúnacha do phéirí Fabhcún ag sirtheoireacht agus ní mór aon láthair/laftán neide Fabhcúin a fhágáil gan chur isteach
 - d’fhéadfadh minicíocht, suíomh agus déine na bleaisteála tionchar a imirt ar an toradh maidir le rath/teip. Mar sin, ba chóir go hidéalach monatóireacht a

dhéanamh ar ghníomhaíocht phóraithe Fabhcún a dhéanamh i rith an tséasúir)

Freagraí

- 4.9.4 Deir an Roinn má tá laftáin arda fós ar fáil atá oiriúnach do phéirí atá ag sirtheoireacht agus má tá aon láthair/laftán neide Fabhcúin gníomhach fágtha gan chur isteach, níor chóir ansin do na hoibreacha atá beartaithe cosc a chur ar fhabhcúin a bheith ag pórú ag an láthair. Cé nach mbainfidh an fhorbairt bóthair atá beartaithe na laftáin neide reatha atá ar eolas, is dócha fós nach bhfanfaidh ar a laghad ceann amháin ag airde oiriúnach d'Fhabhcún gorm.
- 4.9.5 I bhfianaise na ráiteas ón Roinn, thug Cairde Éanlaith Éireann faoi athbhreithniú ar an bhféidearthacht láthair eile shaorga neadaithe a chur ar fáil agus tá tuairisc curtha san áireamh ag Aguisín C ag déanamh moltaí. Aithníodh i dtorthaí a athbhreithnithe dhá shuíomh i bhfoisceacht Chairéal Leacaigh a bheadh oiriúnach le haghaidh bosca saorga neadaireachta. Bunaithe ar na moltaí sa tuarascáil sin, agus mar fhreagairt ar na haighneachtaí/agóidí, beartaítear láthair neide eile a chur ar fáil d'fhabhcúin ghorma ar thailte i seilbhe Chomhairle Cathrach na Gaillimhe ar an taobh soir ó dheas de Chairéal Leacaigh mar a léirítear ar líníocht GCRR-SK-PP-067 in Aguisín A den ráiteas fianaise seo. Cuirfear an láthair neide eile sin ar fáil i gcomhréir leis na riachtanais dearaidh a leagtar amach sa tuarascáil sin agus beidh siad i bhfeidhm sula dtosófar ar oibreacha a bhfuil an fhéidearthacht ag baint leo go gcuirfidh siad isteach ar fhabhcúin ghorma ag pórú i gCairéal Leacaigh nó go ndéanfaidh siad iad a dhíláithriú.
- 4.9.6 Ar an iomlán, is fearr gan na laftáin neadaithe atá ann cheana féin a dhéanamh dofhaighte go sealadach d'fhabhcúin ghorma a bheidh ag neadú a fhad is a bheidh an tógáil ar siúl. Má chuirtear láthair neide eile ar fáil roimh thús na n-oibreacha tógála, agus má chuirtear tús leis na hoibreacha tógála i gCairéal Leacaigh roimh an séasúr pórúcháin, beidh rogha láithreacha neide ag an bhfabhcún gorm le linn na tréimhse tógála. Uasmhéadóidh an straitéis sin na deiseanna a bheidh ag an bpéire áitiúil d'fhabhcúin ghorma atá ag pórú fanacht ina gcóir pórúcháin le linn na tréimhse tógála.
- 4.9.7 Coimeádfar na láithreacha neide fabhcún gorm atá cheana féin i gCairéal Leacaigh. Níor nochtadh na suíomhanna sonracha sa TMTT mar gheall ar an mbaol go ndéanfaí an speiceas a chiapadh. Beidh gá dul i gcomhairle le Comhairle Chontae na Gaillimhe agus/nó le Cairde Éanlaith Éireann chun na suíomhanna sonracha a dhearbhu le cinntiú go ndéanfar iad a choinneáil agus a chosaint ó na hoibreacha.
- 4.9.8 Is é cuspóir an mhaolaithe a chinntiú gur féidir le Fabhcúin ghorma, má dhíláithrítear iad ó na laftáin a úsáideadh roimhe seo le haghaidh neadacha sa chairéal, fanacht agus pórú sa cheantar. Cé nach féidir a chinntiú go mbainfí úsáid as an láthair neide eile, mar gheall ar sholáthar na láithreach sin is mó an dóchúlacht go bhfanfaidh na fabhcúin ghorma atá ag pórú i gCairéal Leacaigh agus sa cheantar máguaird, rud a mhaolódh an éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ar an bhfabhcún gorm ag an scála geografach áitiúil agus contae.

- 4.9.9 Mar fhreagra ar mholadh na Roinne, moltar go dtabharfaí faoi mhonatóireacht a dhéanamh ar ghníomhaíocht phórúcháin fabhcún gorm ag an gcairéal agus ag an láthair neide eile a chuirfear ar fáil ar thailte i seilbh Chomhairle Cathrach na Gaillimhe ar an taobh soir ó dheas de Chairéal Leacaigh, le linn an tséasúir chun rath/teip na neadacha a dhearbhu agus le deimhniú an bhfuil tionchar á imirt ag pléascadh ar líon speicis chreicthe coitianta an fhabhcúin ghoirm (i.e. An Fiacholm).
- 4.9.10 Tá na gealltanais bhreise seo maidir leis an bhfabhcún gorm san áireamh i Sceideal na dTiomantas (ST) nuashonraithe a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal.

4.10 Bearta Maolaithe - Éin

Ceisteanna

Uainiú na ngníomhaíochtaí tógála ag Cairéal Leacaigh

- 4.10.1 Lorgaítear soiléiriú maidir le huainiú na n-oibreacha ag Cairéal Leacaigh mar bheart maolaithe d'éin gheimhrithe ag Loch Bhaile an Dúlaigh agus an chaoi a mbaineann sé sin le tionchar an pléasctha ar an bhfabhcún gorm. Tarraingíodh anuas an cheist cibé acu an bhfuil coimhlint idir an maolú don dá ghrúpa éagsúla sin; éin gheimhrithe ag Loch Bhaile an Dúlaigh agus an fabhcún gorm ag Cairéal Leacaigh.

Éin Ghoir – boscaí neadaireachta

- 4.10.2 *“Moltar 20 bosca neadaireachta a shuiteáil chun éifeachtaí cailteanais gnáthóige éan goir a íoslaghdú tuilleadh. Moltar monatóireacht agus tuairisciú a dhéanamh i ndiaidh na tógála maidir le ráta úsáide na mboscaí ag éin agus a dtorthaí pórúcháin chun éifeachtúlacht an bhirt maolaithe a dheimhniú.”*
- 4.10.3 Tarraingíodh anuas na pointí seo san aighneacht/agóid seo a leanas:
An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018]
- 4.10.4 I gcomhfhreagras ina dhiaidh sin, tharraing an Roinn anuas na ceisteanna seo a leanas ina aighneacht An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018.2], tharraing an Roinn ceisteanna anuas freisin maidir leis an bhféidearthacht go mbeadh tionchar ar Fhabhcúin Ghorma agus ar éin gheimhrithe ag Loch Bhaile an Dúlaigh mar gheall ar ghníomhaíocht pléasctha ag Cairéal Leacaigh (agus ag an gCaisleán Gearr), agus na bearta maolaithe a mholtar chun aghaidh a thabhairt ar thionchair den chineál sin.

Freagraí

Uainiú na ngníomhaíochtaí tógála ag Cairéal Leacaigh

- 4.10.5 D'ainneoin chomhfhreagras na Roinne ina dhiaidh sin [S_018.2], ar mhaithe leis an bhfreagra a bheith críochnúil, tá freagra iomlán tugtha ar gach ceist a tarraingíodh anuas i gcéad aighneacht na Roinne [S-018].

- 4.10.6 Lena shoiléiriú, níl aon cheanglas ann chun uainiú an phléasctha a shrianadh lena chinntiú nach gcuirfí isteach ar Fhabhcúin Ghorma atá ag neadú. De réir na mbeart maolaithe a bhaineann leis an bhFabhcún Gorm ag Cairéal Leacaigh (i gCuid 8.6.9.1.1 den TMTT), leagadh amach go gcuirfear tús leis na hoibreacha tógála idir Tollán Leacaigh atá beartaithe agus Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 roimh lár mhí Feabhra, ionas go mbeadh tionchar ag an suaitheadh ar roghnú na láithreach neide in ionad fabhcún baineann a bheidh ar gor ar an nead a dhíláithriú.
- 4.10.7 Ní chuirtear uainiú an phléasctha san áireamh ach maidir le héin gheimhrithe ag Loch Bhaile an Dúlaigh amháin (mar a leagtar amach i gCuid 8.6.9.2.1 den TMTT). Déanfar na hoibreacha pléasctha a bhaineann leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe a thógáil ar an mbealach isteach thoir chuig Cairéal Leacaigh (Ch. 11+800 go Ch. 12+100) idir míonna Aibreáin agus Mheán Fómhair (agus an dá mhí sin san áireamh) chun cur isteach ar éin gheimhrithe a íoslaghdú ag Loch Bhaile an Dúlaigh. Tá an pléascadh a bhaineann le Tollán Leacaigh a thógáil lasmuigh den réimse tionchair do na héin gheimhrithe ag Loch Bhaile an Dúlaigh. Dá bhrí sin, féadfar tosú leis na hoibreacha tógála ag Tollán Leacaigh roimh lár mhí Feabhra.

Éin Ghoir – boscaí neadaireachta

- 4.10.8 Tá tiomantas maidir le monatóireacht agus tuairisciú a dhéanamh ar úsáid boscaí neadaireachta éan a shuiteálfar mar chuid den straitéis mhaolaithe curtha san áireamh i gCaibidil 21, Sceideal na dTiomantas den TMTT mar thiomantas uimhir [8.58] mar a leanas:

Déanfaidh éiceolaí monatóireacht bhliantúil ar bhoscaí neadaireachta chun a n-úsáid ag éin ghoir go ceann trí bliana i ndiaidh na tógála a thairfeadh, agus cuirfear na torthaí faoi bhráid Chomhairle Chontae na Gaillimhe.

- 4.10.9 Anuas air sin, mar fhreagra ar na haighneachtaí/agóidí, tugtar tiomantas go ndéanfaidh éiceolaí monatóireacht bhliantúil ar bhoscaí neadaireachta chun a n-úsáid ag éin ghoir go ceann trí bliana i ndiaidh na tógála a thairfeadh, agus cuirfear na torthaí faoi bhráid Chomhairle Chontae na Gaillimhe. Tá an gealltanais breise seo san áireamh i Sceideal na dTiomantas (ST) nuashonraithe a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal.

4.11 Bearta Maolaithe agus Monatóireacht

Ceisteanna

- 4.11.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:
- Ba chóir go mbeadh sé soiléir nach mór na tiomantais agus na bearta maolaithe ábhartha uile a chur i bhfeidhm, ón tús, i leith gach cuid den fhorbairt chomh fada agus is féidir, lena n-áirítear oibreacha, ullmhú suíomhanna agus réamhchonarthaí a chumasú, agus ag céim na tógála chomh maith.

- Caithfidh éiceolaithe inniúla a bheith rannpháirteach go díreach ag gach céim den tionscadal. Gealladh go mbeadh Éiceolaí Tionscadail ar fhoireann an Fhostóra; tugtar faoi deara go ndéantar tagairt do Chléireach Oibreacha Éiceolaíochta sna hagusíní chomh maith. Beidh éiceolaithe ag teastáil ón bpríomhchonraitheoir chomh maith, agus caithfear maoirseacht éiceolaíochta a dhéanamh ar na conraitheoirí eile.
- An fhéidearthacht go dtarlódh coimhlint maidir le huainiú chuid de na bearta maolaithe éiceolaíochta
- Sceideal níos soiléire a sholáthar maidir leis na tiomantais agus freagrachtaí monatóireachta
- D'fhéadfadh cúrsaí breise nua teacht chun cinn de thoradh suirbhéanna a athdhéanamh sula dtosófar na hoibreacha agus ba chóir go léireofaí go soiléir conas a phléifear leo sin agus conas a dhéanfar iad a bhainistiú.
- Aithnítear an tábhacht a bhaineann le monatóireacht agus gníomh ceartaitheach tráthúil agus éifeachtach a ghlacadh de réir mar a thagann fadhbanna chun cinn, i gcur i gcrích rathúil na mbeart maolaithe.
- Ba chóir go bhforbrófaí córais mhapála idirghníomhacha nó fíor-ama/bheo, b'fhéidir i gcomhar le 'ceadanna oibre' agus aontú ón Éiceolaí Tionscadail maidir le cur i gcrích agus feidhmiú ceart na mbeart.
- Ba chóir smaoineamh ar thuarascálacha a chur ar fáil faoi chur i bhfeidhm na mbeart agus monatóireacht a dhéanamh orthu, lena n-áirítear don tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, trí shuíomh gréasáin tiomanta.
- Ba chóir mapáil a dhéanamh ar shuíomhanna na bpríomhbheart maolaithe éiceolaíochta agus taifid a choimeád ar féidir iad a chur i gcomhéadan le, mar shampla, Córais Faisnéise Geografaí (GIS) agus córais phleanála na gComhairlí, ionas go mbeifí in ann iad a chur san áireamh agus a chosaint i dtionscadail agus pleananna amach anseo.
- Ba chóir go bpléifí go tráthúil le haon cheisteanna maidir le neamhchomhlíonadh nó aon chúrsaí eile a thagann chun cinn.
- Déanfar monatóireacht ar bhearta áirithe, amhail an t-uasbhealach fiadhúlra agus plandú fálda sceach go ceann cúig bliana. I ndiaidh na tréimhse monatóireachta, beidh gá le gnéithe áirithe a chothabháil agus a bhainistiú go fadtéarmach.
- Braitheann na conclúidí sa TMTT ar na rudaí seo a leanas i) cur i bhfeidhm éifeachtach agus tráthúil na mbeart sin ag an gcéim thógála, nó roimhe, ii) a bhfeidhmiú éifeachtach leanúnach ar feadh shaolré an tionscadail, agus iii) a gcosaint in aon tionscadail agus pleanáil forbartha amach anseo

4.11.2 Tarraingíodh anuas na pointí sin san aighneacht/agóid seo a leanas:

An tAonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta [S_018]

Freagraí

- 4.11.3 Lena dhearbhu, cuirfear na tiomantais agus na bearta maolaithe ábhartha uile i bhfeidhm, ón tús, i leith gach cuid den fhorbairt de réir mar a cheadaítear, lena n-áirítear oibreacha cumasaithe, ullmhú suímh agus réamhchonarthaí, agus ag céim na tógála chomh maith.
- 4.11.4 Leagtar amach an ceanglas éiceolaí nó éiceolaithe a fhostú i gCuid 5 den Phlean Bainistíochta Comhshaoil don Tógáil, a chuirtear san áireamh mar Aguisín A.7.5 den TMTT. Beidh sé de fhreagracht ar an mBainisteoir Comhshaoil Suímh (BCS) comhairle agus seirbhísí saineolaithe éiceolaíoch a bheidh cáilithe go cuí a fháil chun maoirseacht a dhéanamh ar ghnéithe de na hoibreacha tógála atá leochaileach ar bhonn éiceolaíoch, ar cheanglais ceadúnaithe maolaithe éiceolaíoch agus ar mhonatóireacht éiceolaíoch. Pléifear go pras le haon cheisteanna maidir le neamhchomhlíonadh nó aon chúrsaí eile a thagann chun cinn chun comhlíonadh na straitéise maolaithe agus na gceanglas uile a bhaineann le ceadúnas maolaithe a chinntiú.
- 4.11.5 Beidh Foireann Monatóireachta Suímh ag Comhairle Chontae na Gaillimhe/Bonneagar Iompair Éireann, lena gcuimseofar Éiceolaí Tionscadail (féach ar Chuid 1.1 agus Cuid 5 den Phlean Bainistíochta Comhshaoil don Tógáil). Beidh an tÉiceolaí Tionscadail ar fáil i rith chéim tógála Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe atá beartaithe, lena n-áirítear aon réamhoibreacha amhail seirbhísí a atreorú nó trinseáil thrialach seandálaíochta.
- 4.11.6 Glactar leis gur Dear & Tóg (D&T) nó Comhpháirtíocht Phoiblí Phríobháideach (CPP) a bheidh sa chonradh tógála. Bunaithe air sin, is ar Chomhairle Chontae na Gaillimhe/Bonneagar Iompair Éireann (BIÉ) a bheidh an fhreagracht fhoriomlán as oibreacha le linn an chonartha tógála, lena n-áirítear an straitéis mhaolaithe a chur i bhfeidhm agus aon mhonatóireacht a bheidh de dhíth, agus d'fhéadfadh foireann comhairleoirí tríú páirtí a bheith ag tuairisciú do Chomhairle Chontae na Gaillimhe/BIÉ.
- 4.11.7 Chun tuilleadh soiléirithe a sholáthar ar na srianta séasúracha agus ar an uainiú a bhaineann leis na bearta éagsúla maolaithe éiceolaíochta, cuirtear sceideal imlínach de na bearta maolaithe agus de na tiomantais monatóireachta san áireamh mar Aguisín D.
- 4.11.8 Pléifear aon cheisteanna nua a thiocfaidh chun cinn mar thoradh ar shuirbhéanna réamhthógála agus déanfar iad a bhainistiú i gcomhréir leis na bearta maolaithe a leagtar amach i gCuid 8.6 den TMTT. Mar shampla, tabharfar cosaint d'aon pholl nua Madra uisce agus pléifear leo i gcomhréir leis na prótacail agus na modhanna atá leagtha amach sna Treoirlínte maidir le Láimhseáil Madraí roimh Thógáil Scéimeanna Bóthair Náisiúnta (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2008). Tabharfar cosaint do bhrocaisí breise Broic agus pléifear leo i gcomhréir leis na prótacail agus na modhanna atá leagtha amach sna Treoirlínte maidir le Láimhseáil

Broc i rith Tógáil Scéimeanna Bóthair Náisiúnta (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2006).

- 4.11.9 Aithnítear an tábhacht a bhaineann le monatóireacht agus gníomh ceartaitheach tráthúil agus éifeachtach a ghlacadh de réir mar a thagann fadhbanna chun cinn, i gcur i gcrích rathúil na mbeart maolaithe a shonraítear i Sceideal na dTiomantas (STanna). Tá monatóireacht agus cothabháil ina bpríomhchuid de go leor de na straitéisí maolaithe a shonraítear sa TMTT agus sa RTN. Mar shampla, maidir le plandú Scréachóige reilige (féach ar 8.53 sa STanna), áiseanna pasála do mhamaigh (féach ar 8.23 agus 8.39 sa STanna) agus na bearta maolaithe ialtóg (féach ar 8.29).
- 4.11.10 Beidh Comhairle Chontae na Gaillimhe agus Bonneagar Iompair Éireann (BIÉ) freagrach as an gclár monatóireachta iarthógála a chur i bhfeidhm agus a sheachadadh, agus as aon chothabháil a bhainfidh leis, ar feadh shaolré na forbartha bóthair atá beartaithe.
- 4.16.11 Mar fhreagra ar na hiarratais ar chórais mhapála fíor-ama/bheo, tuarascálacha a chur ar fáil maidir le cur i bhfeidhm agus monatóireacht na mbeart, mapáil a dhéanamh ar shuíomhanna na bpríomhbheart maolaithe éiceolaíochta agus iad a chur i gcomhéadan le córais phleanála agus GIS an údaráis phleanála, agus monatóireacht a dhéanamh ar an uasbhealach fiadhúlra agus ar phlandú na bhfálta a leanfaidh ar feadh cúig bliana, tá an méid seo a leanas á mholadh ag Comhairle Chontae na Gaillimhe:
- Forbrófar córas mapála GIS, le cur ar chumas an Éiceolaí Tionscadail dul chun cinn, cur i gcrích agus monatóireacht na mbeart maolaithe éiceolaíochta a rianú.
 - Ag deireadh gach míosa, déanfar aon mhapáil a bhaineann le bearta maolaithe éiceolaíochta, lena n-áirítear torthaí ar shuirbhéanna réamhthógála (e.g. suíomhanna brocaisí Broic) nó athruithe deartha le haghaidh bearta maolaithe (e.g. athrú ar shuíomh na brocaise Broic saorga) a uaslódáil chuig an suíomh gréasáin tiomanta. Ina theannta sin, ag deireadh gach mí déanfar aon tuarascálacha ar mhonatóireacht éiceolaíochta a uaslódáil chuig an suíomh gréasáin tiomanta.
 - D’ainneoin an pointe thuas, cuirfear tuarascálacha ar mhonatóireacht éiceolaíochta faoi bhráid an Údaráis Phleanála agus déanfar iad a chóipeáil chuig an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra.
 - I gcomhar le ‘ceadanna oibre’, aontóidh an tÉiceolaí Tionscadail le cur i gcrích agus feidhmiú ceart na mbeart, i gcás ina bhfuil oibreacha i suíomhanna atá leochaileach ó thaobh na héiceolaíochta de nó ina bhfuil gníomhaíochtaí ar siúl atá leochaileach ó thaobh na héiceolaíochta de, ar cosúil go gcuimseofaí an méid seo a leanas leo sin, ach gan a bheith teoranta dóibh seo amháin:
 - oibreacha a bhaineann le fásra a bhaint/suíomh a ghlanadh
 - oibreacha a bhaineann le fálú a chur mórthimpeall an tsuímh

- oibreacha in aice le cSAC Loch Coirib nó istigh ann,
- oibreacha in aice le haon sruthchúrsaí nó istigh iontu,
- oibreacha in aice le suíomhanna póraithe, scíthe nó geimhriúcháin aitheanta aon cheann de na speicis atá faoi chosaint faoi na Rialacháin maidir le hÉin agus Gnáthóga 2011 nó faoin Acht Fiadhúlra, go háirithe ialtóga agus madraí uisce, nó istigh sna suíomhanna sin
- oibreacha in áiteanna ina bhfuil bearta maolaithe (lena n-áirítear gnáthóg a chruthú/a mhaolú nó boscaí ialtóg nó neadaireachta a sholáthar) á moladh
- oibreacha in aice le suíomhanna bronntacha agus gabhdóra, nó laistigh díobh, arna n-aithint chun gnáthóg a chruthú, go dtí go mbeifear tar éis aon ábhar bronntach a bheidh ag teastáil do na suíomhanna gabhdóra a iompar
- Chomh luath is a bheidh bearta maolaithe éiceolaíochta curtha ar bun agus i bhfeidhm, seolfar comhaid mhapála GIS faoina suíomhanna deiridh mar a tógadh iad chuig an Éiceolaí Tionscadail lena n-uaslódáil ar chórais phleanála agus GIS an Údaráis Áitiúil.
- Bheadh an-chuid oibre i gceist le córais mhapála fíor-ama/bheo nó idirghníomhacha a sholáthar agus a bhainistiú. Meastar nach gá agus nár iomchuí córais dá leithéid a sholáthar i bhfianaise na moltaí thuas lena mbainfí amach an fheidhm, an cuspóir agus na torthaí céanna is a bhainfí amach le córas mapála fíor-ama/beo.

4.12 Measúnú ar Ghnáthóga Iarscríbhinn I

Ceisteanna

4.12.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:

Tá an measúnú ar ghnáthóga Iarscríbhinn I ró-réamhchúramach, ní chuireann sé staid reatha, cáilíocht, méid agus inmharthanacht limistéir ghnáthóg Iarscríbhinn I san áireamh, agus ní thagann sé leis an gcur chuige a leagtar amach sna Treoirlínte um measúnacht a dhéanamh ar Thionchair Éiceolaíochta Scéimeanna Bóthair Náisiúnta (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009).

4.12.2 Tarraingíodh anuas na pointí sin sna haighneachtaí/hagóidí seo a leanas:

OÉ, Gaillimh[Ob_528, 541, 543 & 557]

Freagraí

4.12.3 I gcomhthéacs measúnú geografach a bhreithniú maidir le gabhdóirí bithéagsúlachta, limistéir ghnáthóg Iarscríbhinn I san áireamh, i measúnacht tionchar timpeallachta, tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara gur foilsíodh treoir BIÉ deich mbliana ó shin; agus is iad na *Treoirlínte maidir leis an Measúnú Tionchair Éiceolaíoch sa RA agus in Éirinn* (CIEEM, 2018) an treoir dhoiciméad

reatha dea-chleachtais a úsáideann cleachtóirí sa tionscal chun tionchair éiceolaíochta a mheas.

- 4.12.4 Lena shoiléiriú, is “critéir” nach mór a leanúint go docht agus a chur i bhfeidhm agus gnáthóga Iarscríbhinn I á meas iad na samplaí measúnaithe éiceolaíochta a ndéantar tagairt dóibh ó Thábla 1 de threirdhoiciméad BIÉ. Tugtar iad go soiléir i dtreirdhoiciméad BIÉ mar *shamplaí*, agus ní mar chritéir - féach ar leathanach 15 de threirdhoiciméad BIÉ, áit a sonraítear go bhfuil “*na samplaí táscach agus gur cheart go ndéanfadh saineolaithe inniúla gach acmhainn éiceolaíochta a mheas agus a roghnú ag féachaint don treoir a chuirtear ar fáil [áit eile sa doiciméad]*”.
- 4.12.5 Leagtar amach i gCuid 8.2.5 de Chaibidil 8, An Bhithéagsúlacht, den TMTT na critéir a úsáideadh chun limistéir ghnáthóg Iarscríbhinn I atá taobh istigh de Láithreán Eorpach agus nach bhfuil ceangailte le haon Láithreán Eorpach a mheas. Cuireann an difear idir measúnú ghnáthóga Iarscríbhinn I mar ghnáthóga a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leo, agus measúnú tábhachta idirnáisiúnta do ghnáthóga tosaíochta Iarscríbhinn I, san áireamh an difear idir stádas caomhnaithe an dá chineál gnáthóige a léirítear sa Treoir maidir le Gnáthóga - an reachtaíocht ina sainmhínítear gnáthóga Iarscríbhinn I agus ina leagtar amach a dtábhacht ó thaobh an chaomhnaithe de. Déantar gnáthóga tosaíochta Iarscríbhinn I a shainmhíniú astu féin ó ghnáthóga Iarscríbhinn I sa Treoir maidir le Gnáthóga, ar an mbonn go bhfuil freagracht ar leith tugtha faoi deara maidir lena gcaomhnú Airteagal 1(d).
- 4.12.6 Lena shoiléiriú, bhí tábhacht ag baint le staid gnáthóige sa TMTT agus gnáthóga Iarscríbhinn I á n-aicmiú agus á meas.
- 4.12.7 Ar an gcaoi sin, tugtar aird ar leith ar phrionsabal an réamhchúraim nuair nárbh fhéidir, sa chuid is mó de chásanna, a dhéanamh amach nó nárbh fhéidir tacú leis le fianaise eolaíoch, cibé an ndearna gnáthóga Iarscríbhinn I ar chaighdeán íseal nó díghrádaithe a taifeadadh le linn na suirbhéanna allamuigh a chur i mbaol ó bhí 1992 ann.
- 4.12.8 Go bunúsach, d’fhéadfadh limistéar de ghnáthóg Iarscríbhinn I atá beag, scoilte agus/nó díghrádaithe faoi láthair cur le haischur stádas fabhrach caomhnaithe chineál ghnáthóg Iarscríbhinn I ar leith, i ndiaidh bearta maolaithe nó athchóirithe cuí. Tá sé seo ábhartha go háirithe maidir leis na cineálacha gnáthóg Iarscríbhinn I a bhféadfadh an fhorbairt bóthair atá beartaithe tionchar a bheith aici orthu, a mheasann an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra faoi láthair go bhfuil a stádais náisiúnta fhabhracha caomhnaithe “go dona” nó “neamhleor”¹³.
- 4.12.9 Dá bhrí sin, níl an cur chuige seo maidir le cineálacha gnáthóg Iarscríbhinn I a mheasúnú ró-réamhchúramach agus tá sé i gcomhréir le treoir BIÉ (ar ar tugadh An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta roimhe seo) agus le treoir CIEEM araon¹⁴.

¹³ Stádas na nGnáthóg agus na Speiceas atá faoi Chosaint an AE in Éirinn. Imleabhar 2: Measúnachtaí ar Ghnáthóga. (SPNF, 2019).

¹⁴ Sonraítear an méid seo a leanas i gCuid 3.3.5 de threoir an Údarais um Bóithre Náisiúnta: “[maidir le gnáthóga] ... atá faoi bhun an stádais fhabhraigh caomhnaithe faoi láthair, ba cheart an fhéidearthacht go bhféadfaí iad a athchóiriú agus an luach féideartha a d’fhéadfaidís a bhaint amach le réasún a chur san áireamh, agus ba cheart cur síos a dhéanamh orthu freisin, sa phróiseas measúnaithe.”

4.13 Próiseas Roghnaithe Bealaigh agus Gnáthóga/Bithéagsúlacht thar Dhaoine

Ceisteanna

4.13.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:

- Tugadh tús áite do shrianta éiceolaíochta thar dhaoine sa phróiseas roghnaithe bealaigh don N6 GCRR
- Tugadh tús áite do bhearta maidir le tionchair bhithéagsúlachta chun tosaigh ar aghaidh a thabhairt ar na tionchair ar dhaoine
- Cé nár ceadaíodh cead pleanála do Scéim GCOB 2006 mar gheall ar an tionchar éiceolaíochta a bheadh aici, beidh tionchar suntasach ag an N6 GCRR atá beartaithe ar dhaoine.
- Bhí breithniú bhealach GCOB 2006 sa phróiseas roghnaithe bealaigh lochtach

4.13.2 Tarraingíodh anuas na pointí sin sna haighneachtaí/hagóidí seo a leanas: Ob_116; Ob_220; Ob_152; Ob_O_517.11_1; Ob_519; Ob_521_O_517.14.01; Ob_531.01; Ob_531.02; Ob_534; Ob_569; Ob_612; Ob_613_657; S_049; S_068; agus S_070.

Freagraí

4.13.3 I bhfianaise na timpeallachta tógtha agus gaireacht na forbartha bóthair atá beartaithe nach féidir a sheachaint do limistéir chónaithe, ar an drochuair, caithfear roinnt réadmhaoine a scartáil agus gnólachtaí a fháil agus ní rud é sin is féidir a sheachaint. Ón uair ar tosaíodh ar dheardh na forbartha bóthair atá beartaithe, rinneadh gach iarracht chun na tionchair sin a sheachaint agus tá áiteanna ann ina mbeidh tionchar níos mó ar an mbithéagsúlacht chun an tionchar ar dhaoine agus a dtithe a laghdú – amhail ag an gCloch Scoilte.

4.13.4 Pléann Eileen McCarthy na roghanna malartacha a breithníodh agus roghnú na conaire bealaí is dealraithí ina Ráiteas Fianaise.

4.14 Fairsinge Tailte a Fuarthas le haghaidh Maolú agus Bainistíocht Limistéar Gnáthóige

Ceisteanna

4.14.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:

- Bainistíocht fhadtéarmach tailte atá beartaithe do ghnáthóg Iarscríbhinn I

Sonraítear in alt 4.17 de threoir CIEEM “go bhféadfadh sé tarlú go mbeidh cásanna ann ina gcuirfear isteach ar chineálacha tábhachtacha gnáthóige, ach tá na gnáthóga sin i mbail dhíghrádaithe nó neamhfhabhrach faoi láthair. Cé go bhféadfadh bunbhail reatha gnáthóige a bheith fo-optamach, ba cheart a luach féideartha a chur san áireamh, lena n-áirítear an chaoi a bhféadfadh sí cur le cuspóirí caomhnaithe. Tá sé ríthábhachtach nach ndéanfaí tábhacht gnáthóg i mbail fho-optach a mheas faoina luach i gcás go bhféadfaí iad a athchóiriú.”

- Tailte ag Mionlach atá beartaithe le haghaidh plandú ialtóg
- Agóidí i gcoinne fairsinge tailte a fuarthas ag Mionlach do bhearta maolaithe ialtóg
- Tailte ag Cairéal Leacaigh atá beartaithe le haghaidh gnáthóg Iarscríbhinn I a chruthú
- Ceisteanna maidir le fairsinge na dtailte a fuarthas ag Cairéal Leacaigh agus an plandú gnáthóige atá beartaithe ag an suíomh sin. Iarrann an aighneacht/agóid go mbreithneofaí suíomh malartach ag Cinn Mhara, a mheasann roinn éiceolaíochta McCarthy Keville O’Sullivan gur suíomh féideartha malartacha é le haghaidh gnáthóg a chruthú

4.14.2 Tarraingíodh anuas na pointí sin sna haighneachtaí/hagóidí seo a leanas: Ob_111; Ob_134; Ob_583; Ob_566_598; agus Ob_648.

Freagraí

4.14.3 Éilítear ar na tailte uile laistigh den teorainn gabhála tógáil agus oibriú/cothabháil na forbartha bóthair atá beartaithe a éascú, lena n-áirítear, inter alia, an bóthar atá beartaithe a thógáil, mar aon le láthair oibre don chonraitheoir, seirbhísí a atreorú, comharthaí agus bunsraitheanna lena mbaineann, gabháltais scoite, bearta maolaithe comhshaoil, bainistiú tráchta, agus oibreacha cóiríochta.

4.14.4 Tá na bearta atá beartaithe chun aghaidh a thabhairt ar na héifeachtaí iarmharacha ar ghnáthóga agus ar ialtóga, gach ceann acu a phléitear astu féin thíos maidir leis na pointí a ardaíodh sna haighneachtaí/agóidí.

Bainistíocht fhadtéarmach tailte atá beartaithe do ghnáthóg Iarscríbhinn I a chruthú

4.14.5 Tá dhá chuid shoiléir ag cruthú ghnáthóg Iarscríbhinn I: athsholáthar díreach cineálacha áirithe ghnáthóg Iarscríbhinn I atá cailte leis na cineálacha ceannann céanna (e.g. 6210 Féaraigh chailcreacha); agus, cruthú gnáthóg chun leibhéal áirithe gnóthaithe bithéagsúlachta a chur ar fáil chun cailteanas ghnáthóga Iarscríbhinn I nach féidir a athsholáthar go díreach a chúiteamh (e.g. *8240 Cosán aolchloiche).

4.14.6 I ngach cás, is iad na limistéir thailte atá beartaithe le haghaidh cruthú gnáthóige na cinn siúd atá riachtanach le cinntiú go mbainfear amach na spriocanna agus na cuspóirí a leagtar amach in Aguisín A.8.26 den TMTT maidir le cruthú gnáthóige agus an tionchar suntasach dóchúla ar Iarscríbhinn I a bhaineann leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe a mhaolú. I gcás gnáthóga fraochmhá, mar shampla, cuimsítear leis sin scrobarnach agus cúngacht raithní móire a bhainistiú. Mar gheall ar na héiginnteachtaí a bhaineann le cruthú gnáthóige, an dea-chleachtas ná go mbeadh na cóimheasa athsholáthair gnáthóige níos airde ná idir aon agus aon le cinntiú go seachadfaí an sprioc-chineál gnáthóige maidir le fairsinge, caighdeán agus éagsúlacht (i.e. ba cheart go mbeadh níos mó suíomhanna chun gnáthóga a chruthú ná suíomhanna a bhfuil trasghluaiseacht á ndéanamh orthu ná á mbaint). Lena dhearbhu, déanann Aguisín A.8.26 den TMTT foráil maidir le bainistiú agus cothabháil fadtéarmach na limistéar gnáthóige a chruthófar ionas go mbainfidh siad

amach an cineál agus an caighdeán gnáthóige a theastaíonn i ngach suíomh do shaolré na forbartha bóthair atá beartaithe.

Tailte ag Mionlach atá beartaithe le haghaidh plandú ialtóg

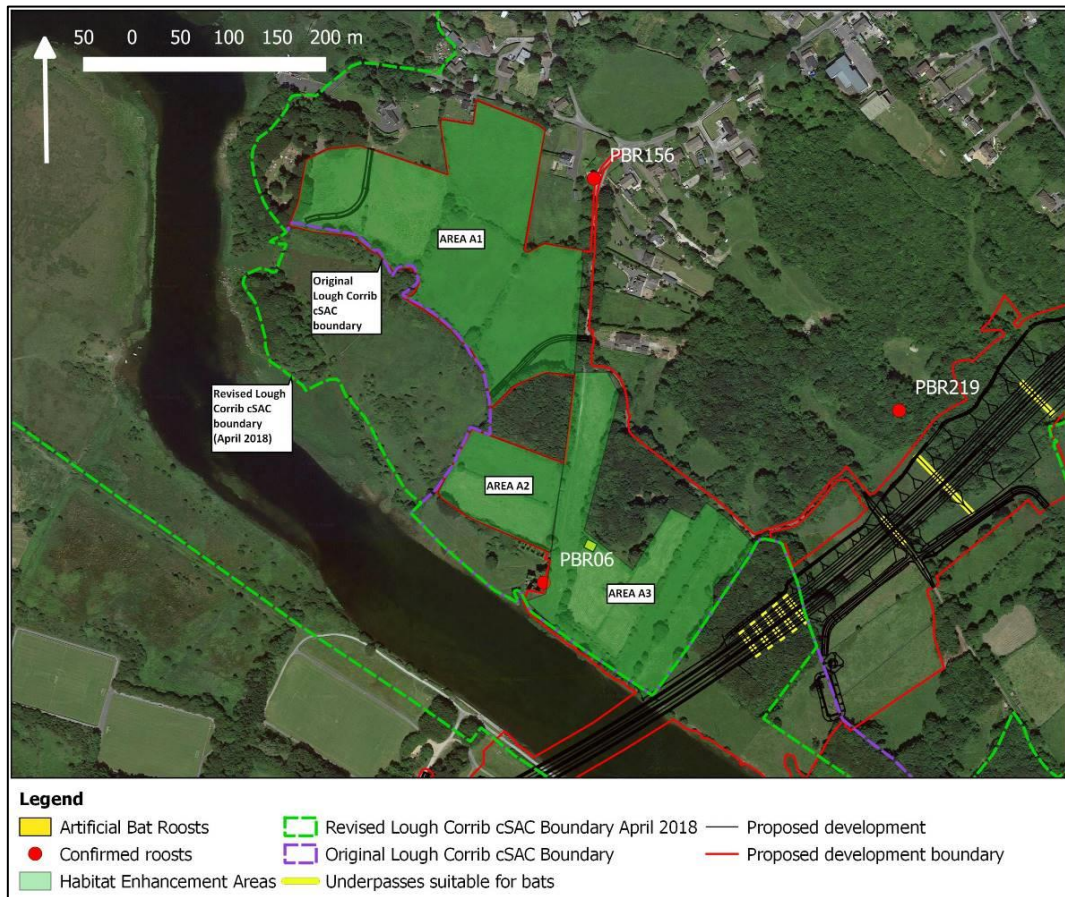
- 4.14.7 Moltar go gcuirfí feabhas ar thailte ag Mionlach chun limistéir bheathaithe d'ialtóga a fheabhsú mar gheall ar thionchair ar chrú-ialtóga beaga a d'fhéadfadh a bheith ann mar thoradh ar thógáil agus ar oibriú na forbartha bóthair atá beartaithe.
- 4.14.8 Mar chuid den fhorbairt bóthair atá beartaithe, tá baint c.7ha de choillearnach agus scrobarnach i bpríomhlimistéir sealgaireachta dhaonra pórúcháin an speicis sin, a bhfuil a fhara máithreachais lonnaithe ag Caisleán Mhionlaigh. Tá réimse beart molta sa TMTT (Cuid 8.6.7.2 agus Cuid 8.9.2) mar chuid den fhorbairt bóthair atá beartaithe, lena n-áirítear déanmhais shaorga fara, íosbhealaí agus plandú tírdhreacha a sholáthar. Tá ceadúnas maolaithe de dhíth chun aghaidh a thabhairt ar an gcaillteanas dosheachanta farái agus bás ainmhithe mar gheall ar imbhuailtí ar bhóithre agus tá dréacht den cheadúnas sin ullmhaithe agus curtha san áireamh in Aguisín A.8.25 den TMTT.
- 4.14.9 Ag cruinniú idir Scott Cawley Ltd agus an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (SPNF) ar an 18 Aibreán 2017, maidir leis na bearta maolaithe atá beartaithe d'ialtóga, thug an SPNF le fios go mbeadh gá le caillteanas nach mór 7ha de ghnáthóg sealgaireacht crú-ialtóg beag a chúiteamh le gnáthóga sealgaireachta den chineál céanna a sholáthar. Dearadh an beart sin agus cuireadh san áireamh é mar chuid den straitéis mhaolaithe foriomlán maidir le hialtóga. Eisíodh tuairim an SPNF ar an togra in Eanáir 2018, agus seo a leanas í:
- 4.14.10 *“Tá an tsealgaireacht fheabhsaithe thart timpeall ar Mhionlach tomhaiste agus cé nach bhfuil an ghnáthóg atá á cruthú díreach mar an gcéanna leis an gceann atá á cailleadh, is é an cineál gnáthóige é a úsáideann crú-ialtóga beaga go fairsing in Éirinn. Is beag taithí, más ann di, atá in Éirinn ar an gcineál sin maolaithe, ach é sin ráite, bunaithe ar na chéad phrionsabail, is dócha go bhfeabhsóidh na bearta atá beartaithe na deiseanna sealgaireachta do na hialtóga go léir sa cheantar agus go háirithe do na crú-ialtóga beaga baineanna le linn na tréimhse criticiúla cothaithe ag Mionlach. Is cosúil gur freagra pragmatach agus comhréireach é ar an gcaillteanas gnáthóg a bhfuiltear ag súil leis”.*
- 4.14.11 Rinne foireann an tionscadail anailís ar úsáid na dtailte gar don fhara máithreachais ag Caisleán Mhionlaigh le fáil amach ar chomhlíon siad na critéir riachtanacha seo a leanas chun go gcuirfí san áireamh iad mar chuid de na tailte don chuspóir sin:
- Caithfidh na tailte a bheith inrochtana do na crú-ialtóga beaga atá ag neadú ag Caisleán Mhionlaigh agus caithfidh siad a bheith inrochtana ón bhfara saorga atá beartaithe in aice láimhe. Ní mór go mbeadh gnéithe líneacha ann, amhail fáлта sceach agus imill choillearnaí, a cheanglaíonn an fara agus an ghnáthóg nuachruthaithe.
 - Ní mór fianaise de chineál éigin a bheith ann go n-úsáideann crú-ialtóga beaga na tailte le léiriú gur féidir leo an ceantar a rochtain
 - Ba cheart nach mbeadh limistéir optamacha sealgaireachta don chrú-ialtóg beag, amhail coillearnach, scrobarnach agus bogaiigh, ar na tailte cheana féin,

agus ba cheart go mbeifí in ann iad a fheabhsú le plandú agus tírdhreachú chun a n-oiriúnacht mar acmhainn beathaithe a fheabhsú

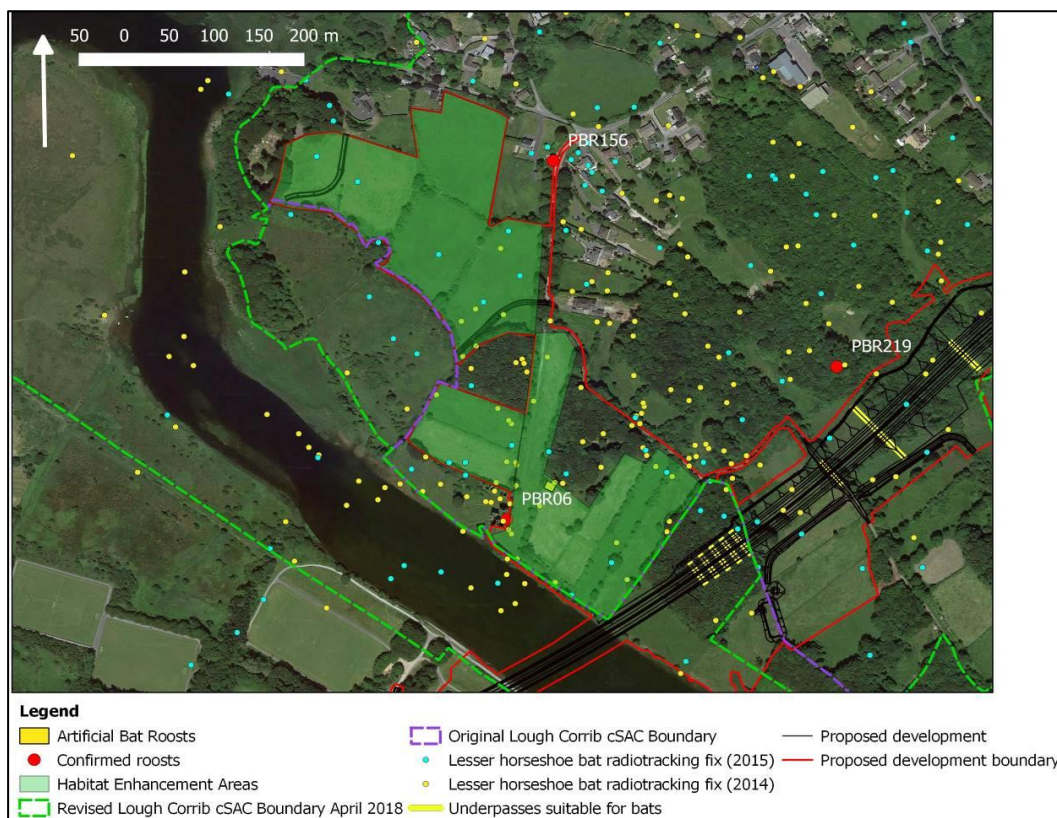
- d) Níor cheart d'aon athrú beartaithe ar na tailte a luach éiceolaíochta a dhímheas agus glactar leis go coitianta nár cheart tailte taobh istigh de Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta (LCS) a úsáid chun críocha plandaithe

4.14.12 Aithníodh talamh féaraigh talmhaíochta ar an taobh thiar thuaidh de Chaisleán Mhionlaigh (Limistéar A1 agus A2 i bPláta 1 thíos) agus tailte díreach in aice leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe le haghaidh gnáthóg fheabhsaithe sealgaireachta, toisc go raibh siad taobh istigh de phríomhlimistéar aitheanta sealgaireachta fhara Chaisleán Mhionlaigh (PBR06), mar a mhol na sonraí radairianaithe. Nach mór 6ha atá i gceist leis na tailte sin. Páirceanna oscailte a úsáidtear le haghaidh innilt ísealdlús eallaigh atá ann. Tá cSAC Loch Coirib taobh thiar agus taobh theas de na tailte agus dearadh gach limistéar beartaithe maidir le plandú gnáthóige d'ialtóga d'aon ghnó le bheith taobh amuigh den cSAC chun an lorg taobh istigh den suíomh ainmnithe a íoslaghdú.

4.14.13 I dteannta na bpáirceanna sin siar ó thuaidh, aithníodh gur féidir páirceanna níos lú taobh thoir de Chaisleán Mhionlaigh agus den fhara saorga atá beartaithe (Limistéar A3 i bPláta 1) a fhoroinnt tuilleadh chun gnáthóg sealgaireachta agus nascacht fheabhsaithe a sholáthar gar don fhara (PBR06) agus go bhfuil seans ann go laghdódh sin an gá go dtrasnódh ialtóga an fhorbairt bóthair atá beartaithe. Chlúdaigh plandú na bpáirceanna sin thart ar 3ha. sa bhreis.

Pláta 1: Tailte beartaithe do phlandú gnáthóige ialtóg

4.14.14 Léirítear ar Phláta 2 na “suíomhchinntithe” radairianaithe do roinnt crú-ialtóga beaga ó Chaisleán Mhionlaigh agus Pluais an Chúipéara ar rugadh orthu, a clibeáladh le tarchuradóirí raidió agus a rianaíodh le linn trí thréimhse i samhradh 2014 agus 2015. Úsáideadh na sonraí sin chun na limistéir ab fhearr leis na hialtóga clibeáilte le haghaidh na sealgaireachta a aithint. Mhol na sonraí dlús níos ísle suíomhchinntithe sna páirceanna ar an taobh thiar theas den chaisleán (Limistéar A1 i bPláta 1). Thabharfadh sé sin le fios gur bhain na hialtóga clibeáilte níos lú úsáide astu.

Pláta 2: Suíomhchinntithe radairianaithe crú-ialtóg beag (2014/2015)

4.14.15 Tugadh faoi deara go bhféadfadh an leibhéal úsáide, ar dhócúil go raibh sé íseal, ag ialtoga sna páirceanna oscailte siar ó thuaidh a thug na sonraí radairianaithe le fios a bheith mar gheall ar thopagrafaíocht de chineál imchuach na dtailte ar féidir léi cur isteach ar ghlacadh comhartha radaiteiliméadrachta. Dá bhrí sin, ríomhadh gníomhaíocht iarbhír ialtóg sna páirceanna sin le huathbhrathadóirí ialtóg gan freastal idir an 28 Iúil agus an 11 Lúnasa 2017. Cuireadh dhá bhrathadóir sna páirceanna agus cuireadh dhá cheann eile ag an áit a dtrasnódh an fhorbairt bóthair atá beartaithe Bóithrín Mhionlaigh. Léirítear na suíomhanna i bPláta 3 thíos, agus tugtar achoimre ar na torthaí i dTábla 3. Thug an mhonatóireacht sin le fios go raibh crú-ialtoga beaga in ann an taobh istigh de na limistéir bheartaithe phlandaithe a rochtain.

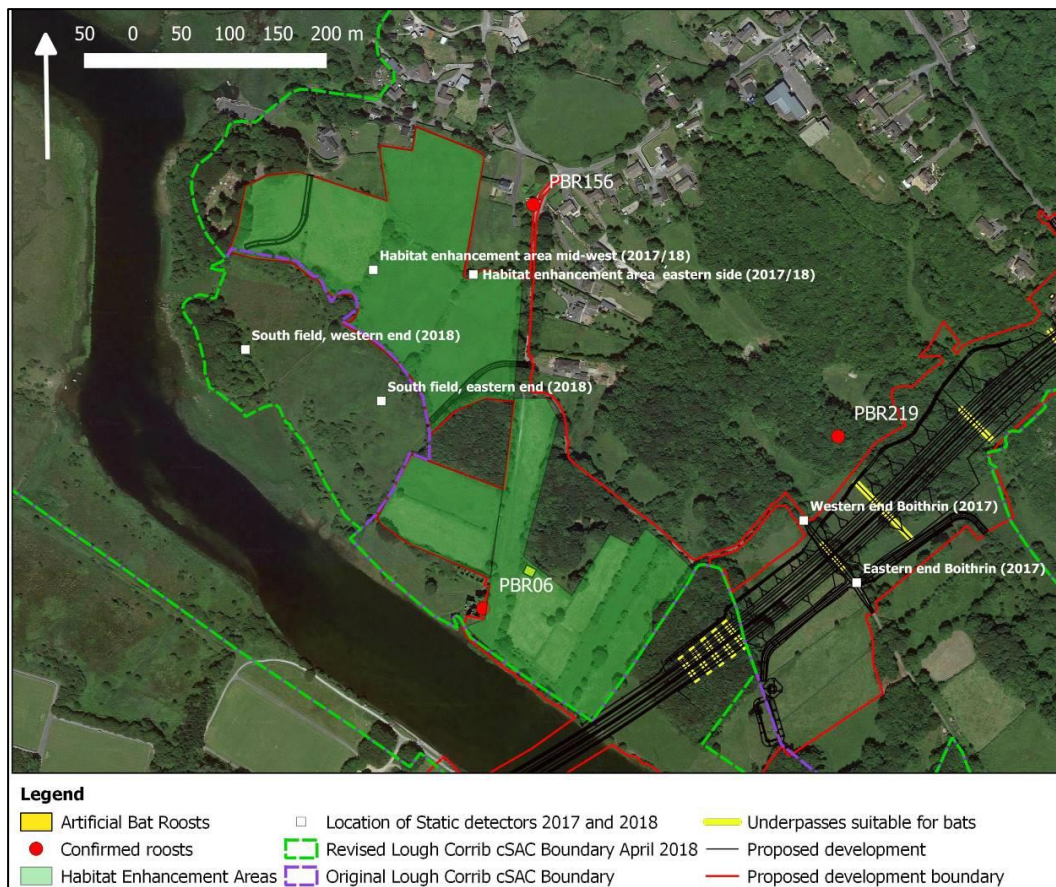
Tábla 3: Torthaí na mBrathadóirí Socra (2017)

Suíomh	Líon na nÓicheanta suirbhéireachta ¹⁵	Taifid maidir leis an gcrú-ialtóg beag (deimhnithe de láimh)	Meánghártha in aghaidh na hoíche
Taobh thiar an bhóithrín	12	20	1.67
Taobh thoir an bhóithrín	14	61	4.35
Taobh thoir an limistéir phlandaithe	10	108	10.8

¹⁵ Ní raibh comparáidí idir na suíomhanna indéanta mar gheall ar dhifríochtaí idir na hoícheanta taifeadta toisc go ndeachaigh cumhacht cuid de na haonaid in éag níos luaithe ná aonaid eile.

Suíomh	Líon na nÓicheanta suirbhéireachta ¹⁵	Taifid maidir leis an gcrú-ialtóg beag (deimhnithe de láimh)	Meánghártha in aghaidh na hoíche
Iarthar láir an limistéir phlandaithe	14	24	1.71

Pláta 3: Suíomhanna brathadóirí socra ialtóg 2017 agus 2018

4.14.16 In Aibreán 2018, athbhreithníodh teorainn cSAC Loch Coirib chun na tailte taobh thiar theas den limistéar beartaithe plandaithe gnáthóige ialtóg a fhágáil amach as an ainmniúchán do láithreán Eorpach. Beartaíodh go ndéanfaí imscrúdú ar an leibhéal gníomhaíochta ialtóg sa limistéar sin le brathadóirí socra chun bonn eolais a chur faoi teorainn deiridh an limistéir phlandaithe gnáthóige ialtóg. Léirigh imscrúdú a rinne Scott Cawley Ltd de chos ar an limistéar ar an 2 Bealtaine 2018 go raibh gnáthóga féaraigh fhliuch, réisc agus scrobarnaí sa limistéar a thabharfadh le fios go mbeadh sé níos oiriúnaí do chrú-ialtoga beaga sealgaireachta ná an pháirc oscailte taobh ó thuaidh. Tugadh faoi deara freisin go raibh taifid ann gur taifeadadh fauna moileascach neamhchoitianta¹⁶ laistigh de na limistéir féaraigh fhliuch mar chuid de na suirbhéanna bonnlíne a rinneadh chun eolas a dhéanamh do mheasúnacht éiceolaíochta an MTT ar an bhforbairt bóthair ata beartaithe.

¹⁶Liostaítear *Vertigo antivertigo* mar Leochaileach, i *Liosta Dearg Uimh. 2 na hÉireann – Moilisc Neamh-Mhuirí* (Byrne et al., 2009) agus ní speiceas é a dtugtar cosaint dó faoi Threoir an CE maidir le Gnáthóga.

- 4.14.17 I mBealtaine 2018, cuireadh dhá uathbhrathadóir ialtóg sna páirceanna féaraigh fhliuch sin i cSAC Loch Coirib roimhe sin agus cuireadh dhá bhrathadóir shocra sa bhreis taobh ó thuaidh sna suíomhanna céanna inar cuireadh iad in Iúil/Lúnasa 2017. Léirítear torthaí an dara sraith sin de shuirbhéanna um ghníomhaíocht ialtóg i dTábla 4 thíos.

Tábla 4: Torthaí na mBrathadóirí Socra (2018)

Suíomh	Líon na nOícheanta suirbhéireachta	Taifid maidir leis an gcrú-ialtóg beag	Meánuimhir na dtaifead ar an gcrú-ialtóg beag in aghaidh na hoíche
Páirc theas, ceann thoir	12	92	7.67
Páirc theas, ceann thiar	12	24	2
Taobh thoir an limistéir phlandaithe	7	63	9

- 4.14.18 Theip ar cheann de na haonaid (in iarthar láir an limistéir phlandaithe) ó thuaidh taifead a dhéanamh. D’ainneoin sin, thug torthaí suirbhé 2018 ar ghníomhaíocht ialtóige le fios go raibh Crú-ialtóga beaga ag sealgaireacht sna páirceanna sin ó theas cheana féin, laistigh de limistéar cSAC Loch Coirib roimhe sin.
- 4.14.19 Trí thagairt do na critéir a leagtar amach thuas, cinneadh nach mbeadh sé cuí an limistéar sin a chur san áireamh mar chuid den limistéar plandaithe gnáthóige ialtóg atá beartaithe.
- 4.14.20 Cé go raibh fianaise ann a léirigh gur féidir le Crú-ialtóga beaga na páirceanna thiar theas a rochtain, bhí ialtóga ag sealgaireacht sa limistéar sin cheana féin ag leibhéal atá comhchosúil leis na leibhéil sa limistéar mórthimpeall. Measadh go bhfuil gnáthóg cuí sealgaireachta do Chrú-ialtóga beaga ar na tailte sin agus, ar deireadh, bhí gnáthóga agus speicis leochaileacha féaraigh fhliuch ar na tailte a bhféadfadh idirghabhálacha a bhaineann leis na bearta, amhail plandú nó athruithe ar dhraenáil áitiúil, tionchar diúltach a bheith acu orthu.
- 4.14.21 Moltar go gcuirfí leis na fáлта sceach sa limistéar beartaithe plandaithe gnáthóige ialtóg agus go soláthrófaí muineacha coill, sceiche gile, cuilinn agus darach sna páirceanna chun paistí gnáthóige coille agus féaraigh a sholáthar. Leanfar leis an innilt ar na tailte mar tá sé léirithe gur fearr sealgaireacht ar thailte innilte ná ar thailte neamhinnilte (Downes et al, 2016¹⁷).
- 4.14.22 Cuirfidh plandú fáлта sceach dúchasacha sa bhreis sna páirceanna atá ann cheana féin chun fad a chur leis na fáлта sceach gar don fhara nua atá beartaithe do Chrú-ialtóga beaga i bpáirceanna idir an fhorbairt bóthair atá beartaithe agus Caisleán Mhionlaigh feabhas ar acmhainní sealgaireachta an phríomhlímistéir sealgaireachta seo. Déanfar innilt ar na páirceanna go fóill, agus is féidir geataí

¹⁷ "Sex-Specific Habitat Preferences of Foraging and Commuting Lesser Horseshoe Bats *Rhinolophus hipposideros* (Borkhausen, 1797) in Lowland England," 18(2) Nick C. Downs, Warren J. Cresswell, Paola Reason, Giles Sutton, David Wells, Stephanie Wray Acta Chiropterologica (1 Nollaig 2016)

páirce a fheistiú sna fáлта sceach de réir mar is gá, a fhad is a go mbeidh na bearnaí chomh beag agus is féidir. Trí thagairt a dhéanamh do na critéir a thugtar in alt 4, tá an limistéar beartaithe plandaithe gnáthóige inrochtana do chrú-ialtóga beaga ach tá gnáthóga fo-optamacha (páirceanna móra oscailte) ann agus ní dhéanfar a luach éiceolaíochta a dhímheas mar gheall ar phlandú beartaithe na gnáthóige ialtóg.

Tailte ag Cairéal Leacaigh atá beartaithe le haghaidh ghnáthóg Iarscríbhinn I

- 4.14.23 Tá tailte ag Cairéal Leacaigh de dhíth chun gnáthóg féaraigh Cailcreach Iarscríbhinn I sa bhreis a chruthú mar a leagtar amach in Aguisín A.8.26 den TMTT (agus tá sonraí breise nuashonraithe curtha ar fáil in Aguisín B den ráiteas seo). Tá na limistéir bhreise sin de ghnáthóg féaraigh Cailcreach Iarscríbhinn I á gcruthú chun dul i ngleic le cailteanais an chineáil gnáthóige sin a bhaineann leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe agus chun gnóthú foriomlán bithéagsúlachta a bhaint amach do ghnáthóga a bhaineann le haolchloch go háitiúil.
- 4.14.24 Déantar cur síos ar an réasúnaíocht le leagan amach deiridh Chairéal Leacaigh i gCuid 2.8.2.1 den Fhreagra IFB a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála an 30 Lúnasa 2019. Mar a thugtar le fios sa Fhreagra IFB, tá athbhreithniú déanta ar na Limistéir Sil-leagain Ábhar (LSAanna) i gCairéal Leacaigh atáthar á n-úsáid mar shuíomhanna chun gnáthóg féaraigh Cailcreach Iarscríbhinn I a chruthú i ndiaidh dul i gcomhairle le húinéir na réadmhaoine. Lena shoiléiriú, agus mar a mhínítear i gCuid 2.8.2.1 de Chaibidil 8 den Fhreagra IFB, cé go bhfuil na Limistéir Sil-leagain Ábhar i gCairéal Leacaigh á n-úsáid chun freastal ar chruthú ghnáthóg féaraigh Cailcreach Iarscríbhinn I, cuirtear san áireamh iad laistigh de teorainn bheartaithe na forbartha ar chúiseanna seachas cruthú gnáthóige - i.e. chun seasmhacht a thabhairt don éadan carraige cairéil mar atá a bhfuil damáiste déanta dó ag pléascadh agus chun an limistéar a fhágáil sábháilte fad is a bheidh an fhorbairt bóthair atá beartaithe á tógáil agus á n-oibriú). Tá na tailte a mholtar do chruthú ghnáthóg féaraigh Cailcreach Iarscríbhinn I leordhóthanach chun críocho an ghnóthaithe fhoriomláin bheartaithe bithéagsúlachta a mholtar sa TMTT agus níl gá le haon tailte sa bhreise don chríoch sin.

4.15 Ballaí Cloiche agus Cailteanas Gnáthóige Fiadhúlra

Ceisteanna

- 4.15.1 Cailteanas ballaí cloiche mar ghnáthóg d'fhiadhúlra.
- 4.15.2 Tharraing na haighneachtaí/agóidí seo a leanas na pointí seo anuas: Ob_311; Ob-254; Ob_255_256; Ob_481; Ob_521_O_517.14_01; Ob_116 agus S_074.

Freagraí

- 4.15.3 Tugtar freagra ar na tuairimí ginearálta ar fhiadhúlra i gCuid 1.21 thíos.
- 4.15.4 Déantar measúnú ar an tionchar a bheidh ag glanadh ballaí cloiche ar an Laghairt choiteann i gCuid 8.5.10.1 den TMTT agus moltar bearta maolaithe i gCuid 8.6.11.1 den TMTT chun an baol go gcuirfidh oibreacha glanta láithreáin agus

oibreacha tógála isteach ar an Laghairt choiteann, nó go marófar é dá mbarr, a laghdú.

- 4.15.5 I dtéarmaí níos ginearálta, agus cé nár luadh ballaí cloiche go sonrach, thiocfadh cailteanas gnáthóige ballaí cloiche agus an riosca mortlaíochta do speicis bheaga mhamaigh a bhaineann leis faoi réir an bhreithnithe ar chailteanas gnáthóige agus an riosca mortlaíochta a shonraítear i gCuid 8.5.6.4.1 den TMTT (e.g. Easóg Éireannach agus Luch fhéir) freisin. Mar a dhéantar a mheasúnú sa chuid sin, ní dócha go mbeidh leibhéal mortlaíochta a mbeidh tionchar aige ar stádas caomhnaithe an speicis, agus a mbeidh drochthionchar suntasach mar thoradh air, ar scála geografach áitiúil fiú, ag cailteanas gnáthóige agus oibreacha glanta láithreáin chun ballaí cloiche a bhaint.
- 4.15.6 Cé nach luaitear ballaí cloiche go sonrach, déantar measúnú i gCuid 8.5.8.1.1 den TMTT ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag cailteanas gnáthóige, cailteanas láithreán pórúcháin/scíthe agus an riosca mortlaíochta le linn glanadh láithreán, ballaí cloiche san áireamh, ar éin ghoir. Thug an mheasúnacht le fios nár dócha go gcuirfeadh na tionchair sin isteach ar réimse áitiúil na speiceas éan gor atá i láthair nó nár dócha go gcuirfidís isteach ar chumas na ndaonraí éan gor sin a ndaonraí áitiúla a choinneáil go fadtéarmach. In ainneoin sin, cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun éifeachtaí cailteanais gnáthóige ar speicis éan gor go háitiúil a laghdú (féach ar Chuid 8.6.9.1.1 den TMTT).

4.16 Tionchair ar bheacha i limistéar Chúil Each

Ceisteanna

- 4.16.1 Tionchair ar dhaonraí áitiúla beach i limistéar Chúil Each
- 4.16.2 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas an pointe seo anuas: S_074.

Freagraí

- 4.16.3 Aithnítear i gCuid 8.5.4.3 den TMTT go gcaillfear réimse cineálacha gnáthóige i gceantar Mhionlaigh-Chúil Each mar gheall ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe, cuid acu is dócha a thacaíonn leis na daonraí áitiúla beach trí dheiseanna neadaithe agus acmhainn bhia a chur ar fáil. Mar sin féin, is fiú a thabhairt faoi deara, maidir leis an gceantar sin idir Abhainn na Gaillimhe agus Cairéal Leacaigh, go gcuireann an fhorbairt bóthair atá beartaithe isteach ar choillearnach, scrobarnach agus páirceanna talmhaíochta de dhlús réasúnta íseal agus feabhsaithe - gnáthóga a mbíonn ról teoranta acu maidir le tacú le daonraí áitiúla beach, i gcomparáid le móinéir ina mbíonn an-chuid speiceas, mar shampla.
- 4.16.4 Feabhsóidh an plandú fairsing tírdhreacha agus cruthú limistéar fairsing gnáthóige féaraigh chailcrigh a mbeidh an-chuid speiceas iontu i gceantar Mhionlaigh-Chúil Each fairsinge agus infhaighteacht speicis phlandaí agus gnáthóga atá báúil ar phailneoirí mar acmhainn bhia do na daonraí áitiúla beach. Mar thoradh air sin, meastar nach mbeidh éifeachtaí suntasacha iarmharacha ar na daonraí áitiúla beach.

4.17 Tionchair ar Ialtóga agus Bearta Maolaithe

Ceisteanna

- 4.17.1 Sonraítear nár dócha go mbainfeadh ialtóga úsáid as faraí malartacha a chuirfí ar fáil agus, mar thoradh air sin, go laghdófaí daonraí ialtóg sa cheantar, nó go ndíothófaí iad, go buan.
- 4.17.2 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas an pointe seo anuas: S_074.
- 4.17.3 Thug an Roinn le fios go mbraitheann na conclúidí maidir le hialtóga sa TMTT ar na rudaí seo a leanas i) cur i bhfeidhm éifeachtach agus tráthúil na mbearta maolaithe ag an gcéim thógála, nó roimhe, ii) a bhfeidhmiú éifeachtach leanúnach ar feadh shaolré an tionscadail, agus iii) a gcosaint in aon tionscadal agus pleanáil forbartha amach anseo.
- Chuir an Roinn in iúl freisin go bhfuil an-tábhacht maidir le rath na mbearta maolaithe agus maidir le measúnacht agus conclúidí an TMTT ag baint le monatóireacht agus bearta ceartaithe a thiocfadh as sin dá mbeadh fadhbanna ann. Moltar go gcuirfí aon éiginnteachtaí maidir le bearta maolaithe san áireamh i gcomhthéacs an MTT.
- 4.17.5 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas na pointí seo anuas: S_018.2.

Freagraí

- 4.17.6 Lena shoiléiriú, cé go mbeidh éifeachtaí iarmharacha ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar dhaonraí áitiúla ialtóg, dá gcuirfí i bhfeidhm an straitéis maolaithe ialtóg a leagtar amach sa TMTT, ní chaillfí na daonraí sin go buan sa cheantar áitiúil.
- 4.17.7 Tá athbhreithniú déanta ag an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra ar an straitéis maolaithe, straitéis atá bunaithe ar dhea-chleachtas, lena n-áirítear soláthar déanamhas saorga fara. Ina freagra ar an gcomhairliúchán ar an 18 Eanáir 2018 (Tag. G Pre00241/2016), chuir sí in iúl go bhfuil an straitéis maolaithe cuimsitheach, go dtagann sí leis an dea-chleachtas reatha maidir le héifeachtaí bóithre ar ialtóga a mhaolú, agus nach mbeadh drochthionchar aici ar stádas fabhrach caomhnaithe an speicis ialtóige sa limistéar.
- 4.17.8 Tugtar faoi deara agus aontaítear go mbraitheann na conclúidí maidir le hialtóga sa TMTT ar chur i bhfeidhm éifeachtach agus tráthúil na mbearta maolaithe ag a gcéim thógála, nó roimhe, ar a bhfeidhmiú éifeachtach leanúnach ar feadh shaolré an tionscadail agus a gcosaint in aon tionscadal agus pleanáil forbartha amach anseo. Tá Comhairle Chontae na Gaillimhe ar an eolas maidir leis na riachtanais a leagtar amach sa TMTT agus tá sí tiomanta dá gcomhlíonadh.
- 4.17.9 Mar an gcéanna, tugtar faoi deara go bhfuil an-tábhacht maidir le rath na mbearta maolaithe agus maidir leis na conclúidí agus an tuar atá sa TMTT maidir le héifeachtaí ar ialtóga ag baint le bearta ceartaithe tráthúla agus éifeachtacha a ghlacadh dá mbeadh fadhbanna ann. Tá Comhairle Chontae na Gaillimhe ar an eolas faoi na riachtanais maidir leis an ngá le monatóireacht a leagtar amach sa TMTT agus sa Fhreagra IFB agus faoi aon ghealltanais eile a dhéantar sa ráiteas fianaise seo (mar a thugtar sa ST nuashonraithe) agus tá sí tiomanta dá

gcomhlíonadh. Ba cheart freagra 4.11 thuas a léamh i gcomhar leis an bhfreagra seo chun deimhniú a thabhairt ar na gealltanais maidir le maolú agus monatóireacht agus a gcur i bhfeidhm.

4.18 Tagairtí Ginearálta don Bhithéagsúlacht, Fiadhúlra agus Tionchair Ghnáthóige

Ceisteanna

- 4.18.1 Tarraingíodh anuas ceisteanna maidir le tionchair ar fhiadhúlra agus gnáthóga go ginearálta, lena n-áirítear fiadhúlra gairdín, sna haighneachtaí/hagóidí seo a leanas: S_039; S_046; S_062; S_063; S_066; S_074; Ob_136; Ob_141.2; Ob_199; Ob_311; Ob_523; Ob_630 agus Ob_751.

Freagra

- 4.18.2 Leagtar amach i gCuid 8.5 de Chaibidil 8, An Bhithéagsúlacht, den TMTT na tionchair éagsúla ar an mbithéagsúlacht a bhaineann leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe, lena n-áirítear na tionchair sin a shonraítear sna haighneachtaí/agóidí thuas (e.g. cailteanas gnáthóige, cur isteach ar fhiadhúlra agus truailiú). Tá an mheasúnacht tionchair dírithe ar phríomhghabhadóirí éiceolaíocha, mar a mhínítear sa mhodheolaíocht don mheasúnacht tionchair i gCuid 8.2.5 den TMTT.
- 4.18.3 Leagtar amach aithint agus measúnú na bpríomhghabhadóirí éiceolaíochta sin i gCuid 8.3 de Chaibidil 8 den TMTT agus tugtar achoimre orthu i dTábla 8.26 ann. Ar na príomhghabhadóirí éiceolaíocha, tá réimse de chineálacha gnáthóige (e.g. idir ghnáthóga Iarscríbhinn I agus fhálta sceach agus chrannteorainneacha), gach speiceas éan, agus speicis mhamaigh a dtugtar cosaint dóibh faoi na Rialacháin um Fhiadhúlra (e.g. giorria sléibhe Éireannach, Cat crainn agus ialtóga)
- 4.18.4 Maidir leis an bhfaisnéis a cuireadh i láthair sa TMTT, agus ar iarratas an Bhoird Pleanála, rinneadh obair bhreise shuirbhéireachta, sonraí fásra i bhfoirm relevés san áireamh, ar feadh na forbartha bóthair atá beartaithe idir Meitheamh agus Lúnasa 2019. Cuirtear torthaí shuirbhé gnáthóige 2019 i láthair ina n-iomláine i dTuarascáil an tSuirbhé ar Ghnáthóga a chuimsítear mar Aguisín A.3.1 den Fhreagra IFB a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála an 30 Lúnasa 2019.
- 4.18.5 Léirítear torthaí iomlána an tsuirbhé gnáthóige 2019 i bhFíoracha 2.5.01 go 2.5.15 agus 2.6.01 go 2.6.15 in Iarscríbhinn 2 le hAguisín A.3.1 den Fhreagra IFB. De bharr thorthaí shuirbhé gnáthóige 2019, rinneadh roinnt athruithe ar an mapáil gnáthóige agus cuirtear síos orthu sin i gCuid 4 den Fhreagra IFB. Cuirtear measúnacht bhreise ar impleachtaí na n-athruithe gnáthóige sin i láthair i gCuid 5 de Thuarascáil an tSuirbhé Gnáthóige in Iarscríbhinn 2 le hAguisín A.3.1 den Fhreagra IFB.
- 4.18.6 Rinne Cuid 8.6 den TMTT cur síos ar na bearta éagsúla maolaithe a chuirfeadh i bhfeidhm chun éifeachtaí na forbartha bóthair atá beartaithe ar an mbithéagsúlacht a sheachaint nó a íoslaghdú. Ar na bearta sin, tá: limistéir leochaileacha gnáthóige a sheachaint agus a choimeád, bearta rialaithe truailithe, nascacht tírdhreacha a

choimeád do speicis fauna trasna an charrbhealaigh, an riosca mortlaíochta a bhaineann leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe do speicis fauna a íoslaghdú le srianta séasúracha ar oibreacha agus modheolaíochtaí forordaithe oibre, bearta amhail plandú tírdhreacha agus suíomhanna saorga fara/neadaithe a sholáthar, agus clár monatóireachta.

- 4.18.7 Aithnítear i gCuid 8.7 den TMTT go mbeidh éifeachtaí iarmharacha ag baint leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe agus tá bearta molta i gCuid 8.9 chun na héifeachtaí iarmharacha bithéagsúlachta a íoslaghdú tuilleadh - cé go mbeidh leibhéal áirithe éifeachtaí iarmharacha ar an mbithéagsúlacht fós (Cuid 8.10 de Chaibidil 8 den TMTT). Ar na bearta sin, tá cruthú agus bainistíocht gnáthóige agus soláthar déanmhas fara ialtóg, agus tacaíonn clár monatóireachta leo freisin.

4.19 Tionchair ar Bhonneagar Glas/Gorm

Ceisteanna

- 4.19.1 Tarraingíodh ceist anuas maidir le cailteanas “spáis ghlais agus spáis ghoirm” ag an Daingean agus ag campas spóirt OÉ, Gaillimh sna haighneachtaí/agóidí a leanas: Ob_630 agus S_022
- 4.19.2 “Sonraítear i [bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017 — 2023] freisin go bhfuil sé mar aidhm aige *“an timpeallacht nádúrtha uathúil agus éagsúil a chosaint agus an líonra agus nascachtaí glasa a neartú”*. Tá an mótarbhealach atá beartaithe glan i gcoinne an mhéid sin thuas.”

Freagra

- 4.19.3 Is mionchailteanais iad na cailteanais spáis ghlais ag Campas Spóirt OÉG ag an Daingean agus ní bheidh drochthionchar suntasach acu ar luach éiceolaíochta na timpeallachta nádúrtha áitiúil. Ní bhainfidh láithreach na forbartha bóthair atá beartaithe an bonn de raon na mbuntáistí a sholáthraíonn an acmhainn áitiúil bhonneagair ghlais ach an oiread: i.e. buntáistí áineasa, an cumas maidir le slite maireachtála gníomhacha agus folláine a éascú, an éifeacht is féidir a bheith aici ar chaighdeán na sláinte agus na folláine ginearálta agus an luach atá aici chun socrú tarraingteach cathrach a sholáthar.
- 4.19.4 Ní chaillfear aon spás gorm sa cheantar sin mar gheall ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe toisc go rachaidh Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe glan trasna na habhann, agus seachnófar aon chailteanas díreach gnáthóige laistigh de chainéal na habhann ar an gcaoi sin.
- 4.19.5 I dtéarmaí níos ginearálta, agus d’ainneoin na héifeachtaí iarmharacha bithéagsúlachta a bhaineann leis na bhforbairt bóthair atá beartaithe, ní chuirfidh an fhorbairt bóthair atá beartaithe i mbaol sprioc straitéiseach Phlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017-2023 go gcosnófaí an timpeallacht nádúrtha uathúil agus éagsúil agus ní chuirfidh sé bac ar aon iarracht ag Comhairle Cathrach na Gaillimhe an líonra glas agus a nascachtaí ar feadh na cathrach a neartú.

- 4.19.6 Tá freagra ar éifeachtaí na forbartha bóthair atá beartaithe ar Champas Spóirt OÉG ó thaobh na pleanála de san áireamh i ráiteas fianaise John O'Malley ar Phleanáil agus Beartas.

4.20 Féidearthacht le haghaidh Féileacán Fritileáin Réisc ag Caisleán Mhionlaigh

Ceisteanna

- 4.20.1 *“Aimsíodh an Féileacán fritileáin réisc i gceantar Bhóthar an Phortaigh i Mionlach i mbliana, tar éis roinnt mhaith blianta. Is eol go n-athraíonn an speiceas sin a shuíomh pórúcháin agus déanaimid iontas an bhfuil sé ag breith uibheacha ar an bplanda Odhraí Ballaí a d'fhéadfadh a bheith sna tailte féaraigh thart ar Chaisleán Mhionlaigh. Má tá, ní mór gnáthóg an speicis sin atá faoi chosaint an AE a chosaint ón bhforbairt chuarbhóthair seo atá beartaithe.”*
- 4.20.2 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas an pointe seo anuas: S_041.

Freagra

- 4.20.3 Ní dhearbhaíonn an aighneacht láithreach an phlanda Odhraí Ballaí sna tailte féaraigh thart timpeall ar Chaisleán Mhionlaigh ná ní dhearbhaíonn sí láithreach daonra Féileacán fritileáin réisc atá ag pórú. Toisc gurb é Odhrach Ballach an planda bia do larbhaí an Fhéileacán fritileáin éisc, is príomhchuid d'oiriúnacht aon limistéir gnáthóige chun an speiceas a chothú é Odhrach Ballach a bheith ann.
- 4.20.4 Ní heol d'aon taifid sonraí a bheith ann maidir leis an bhFéileacán fritileáin réisc ná an planda Odhraí Ballaí a bheith sna tailte féaraigh thart timpeall ar Chaisleán Mhionlaigh. Níor taifeadadh Odhrach Ballach in aon relevé a tógadh sa limistéar sin chun bonn eolais a chur faoi TMTT ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe.
- 4.20.5 Lena chois sin, is fiú a thabhairt faoi deara nach mbeidh éifeacht dhíreach ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar na limistéir ghnáthóige thart timpeall ar Chaisleán Mhionlaigh, atá laistigh de theorainn bheartaithe na forbartha (seachas dhá chosán rochtana feirme) - coimeádfar gnáthóga sa limistéar sin le linn na tógála agus beidh siad mar chuid den limistéar atá beartaithe do bhearta plandaithe gnáthóige ialtóg.

4.21 Tionchair ar an gCrotach

Ceisteanna

- 4.21.1 Lorgaítear soiléiriú maidir leis an gconclúid sa TMTT a shonraigh nach mbeadh aon tionchar ar an gCrotach, go háirithe an aird a tugadh ar na tionchair indíreacha a bheadh ar ghnáthóga in aice láimhe, tionchair ar a gconairí eitilte trasna na forbartha bóthair atá beartaithe, agus tionchair a bhaineann le pléascadh agus torann le linn a tógála agus suaitheadh le linn a oibrithe.
- 4.21.2 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas an pointe seo anuas: Ob_201.

Freagra

- 4.21.3 Déantar measúnú ar an tionchar a bheadh ag cailteanas gnáthóige ar éin gheimhrithe, an Crotach san áireamh, ag láithreáin suirbhéireachta ar éin gheimhrithe i gCuid 8.5.8.2.1 den TMTT. Conclúid an mheasúnaithe ná nár dócha go mbeidh éifeachtaí fadtéarmacha ar dhaonraí áitiúla éan geimhrithe a bhfuil inní ann maidir lena gcaomhnú, amhail an Crotach, mar gheall nach mbeidh éifeacht dhíreach ag cailteanas gnáthóige ná ag bloghadh gnáthóige ar fhorhór gach bloic gnáthóige a thacaíonn leis an gCrotach (WB07, WB03 agus WB10¹⁸) lena mbaineann an fhorbairt bóthair atá beartaithe agus mar gheall ar na taifid ísle agus/nó annamha ar Chrotaigh ar feadh na suíomhanna éan geimhrithe a mbaineann an fhorbairt leo.
- 4.21.4 Bíonn Crotaigh beathaithe geimhridh ar thóir foráiste ar shiúl ón gcósta ar ghnáthóga móna agus ar ghnáthóga fliucha riascaigh amhail talamh féaraigh fliuch. Tá na cineálacha gnáthóige sin flúirseach go háitiúil agus níl i bhfairsinge coibhneasta na gcineálacha gnáthóige sin a chaillfear go buan mar gheall ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe ach céatadán beag den acmhainn gnáthóige mórthimpeall atá ar fáil chun tacú leis an daonra áitiúil Crotaigh. Tugtar an mheasúnacht ar thionchar na forbartha bóthair atá beartaithe ar ghnáthóga, a léiríonn an cailteanas coibhneasta de gach cineál gnáthóige i gcomhthéacs áitiúil, i gCuid 8.5.4.3 den TMTT.
- 4.21.5 Mar shampla, táthar ag tuar go mbeidh tionchar díreach ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar c.4.7% de na limistéir thalún féaraigh fliuch a mapáladh. Mar sin féin, mar a shonraítear i gCuid 8.5.4.3 den TMTT, i bhfianaise fairsinge teoranta na léarscáile gnáthóige agus an t-achar i bhfad níos mó de thalamh féaraigh fliuch atá ann go háitiúil ná mar a gabhadh le linn na suirbhéireachta, is dócha gur rómheastachán é an 4.7% a luadh ar an gcéatadán cailteanais gnáthóige.
- 4.21.6 Mar thoradh ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe, caillfear gnáthóg móna go buan freisin. Mar sin féin, is fiú a thabhairt faoi deara anseo, i gcomhthéacs cailteanas gnáthóige áitiúil a d'fhéadfadh an Crotach a úsáid chun dul ar thóir foráiste, go gcruthófaí limistéir mhalartacha gnáthóige móna chun na gnáthóga a chaillfear i gceantar na Cloiche Scoilte a chúiteamh.
- 4.21.7 Mar sin, fiú agus an cailteanas gnáthóige amhail talamh féaraigh fliuch taobh amuigh de na láithreáin suirbhéireachta ar éin gheimhridh á chur san áireamh, ní dócha go mbeidh aon éifeacht fhadtéarmach ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar dhaonra áitiúil an Chrotaigh.
- 4.21.8 Ní chuirfidh tógáil ná oibriú na forbartha bóthair atá beartaithe bac ar ghluaiseacht an Chrotaigh agus, mar a mheastar i gCodanna 8.5.8.2.1 agus 8.5.8.2.2 den TMTT, ní bheidh aon éifeacht fhadtéarmach ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar éin gheimhrithe i gceantar na Cloiche Scoilte mar gheall ar an suaitheadh a bhaineann le hoibreacha tógála nó le linn oibriú na forbartha bóthair atá beartaithe.

¹⁸ Seo iad na láithreáin suirbhéireachta ar éin gheimhrithe i gceantar na Cloiche Scoilte - féach ar Fhíor 8.9.1 den TMTT le haghaidh suíomhanna.

4.22 Suaitheadh Broc agus an Eitinn

Ceisteanna

- 4.22.1 Tá inní ann maidir le suaitheadh broc i gceantar Bhóthar na Ceapaí mar gheall go bhféadfadh sé eitinn a scaipeadh ar bheostoc. Lorgaítear soiléiriú maidir leis na bearta maolaithe atá beartaithe maidir leis sin.
- 4.22.2 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas an pointe seo anuas: Ob_216.

Freagraí

- 4.22.3 Aithnítear sa TMTT (Cuid 8.5.6.3) go gcuirfidh tógáil agus oibriú na forbartha bóthair atá beartaithe isteach ar ghnáthóga broc ar fud an limistéir staidéir, ceantar Bhóthar na Ceapaí, áit ar taifeadadh broic le linn na suirbhéireachta ar na páirceanna, san áireamh. (Fíor 8.3.3 agus 8.3.4).
- 4.22.4 Tharlódh an t-aon tionchar is dócha a mbeadh éifeacht shuntasach aige ar chríocha broc agus a ngluaiseachtaí áitiúla dá gcuirfeadh an fhorbairt bóthair atá beartaithe bac buan ar ghluaiseacht broc trasna na forbartha bóthair atá beartaithe. É sin ráite, soláthrófar áiseanna pasála do mhamaigh sa cheantar sin (Cuid 8.6.7.3 den TMTT agus Fíoracha 8.23.3 agus 8.23.4) mar chuid den straitéis maolaithe le cinntiú nach dtarlóidh sin.
- 4.22.5 Fuarthas amach le suirbhé a rinneadh le déanaí i gCo. Chill Mhantáin¹⁹ nach mbíonn ach éifeacht an-teoranta ag bóithre (an N11 a bhí mar ábhar an staidéir) ar iompraíocht raonaimsihe ná ar mhéid raoin baile grúpaí broc. Ní dócha, dá bhrí sin, go mbeidh aon éifeacht shuntasach ag tógáil agus oibriú na forbartha bóthair atá beartaithe ar ghluaiseachtaí broc trasna na forbartha bóthair atá beartaithe agus, dá bhrí sin, ní dócha go gcruthóidh sé aon riosca go dtolfadh beostoc eitinn ar an gcaoi sin.
- 4.22.6 Éascóidh na háiseanna pasála do mhamaigh a sholáthrófar gluaiseacht broc trasna an charrbhealaigh bóthair agus ní bheidh tionchar suntasach acu ar ghluaiseachtaí broc sa cheantar áitiúil níos leithne ná ní chuirfidh siad le riosca méadaithe tarchurtha ná ionfhabhtaithe eitinne i mbeostoc.

¹⁹ Gaughran, A. (2018) *The impact of roadworks on the ranging behaviour of European badgers (Meles meles)* – tráchtas PhD a cuireadh faoi bhráid Scoil na nEolaíochtaí Nádúrtha (Zó-eolaíocht), Coláiste na Tríonóide, Ollscoil Bhaile Átha Cliath.

4.23 Tionchair Fhéideartha ar Ghnáthóga Iarscríbhinn I

Ceisteanna

- 4.23.1 Tarraingíodh anuas na ceisteanna seo a leanas:
- Gnáthóga Iarscríbhinn I a chailliúint go ginearálta
 - An tionchar ar Loch Bhaile an Dúlaigh
- 4.23.2 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas na pointí seo anuas: S_074.

Freagra

Gnáthóga Iarscríbhinn I a d'fhéadfaí a chailliúint go ginearálta

- 4.23.3 I bhfianaise na tábhachta a bhaineann le gnáthóga Iarscríbhinn I a chaomhnú, cuireadh príomhshrianta i bhfeidhm le linn an phróisis roghnúcháin maidir le héiceolaíocht agus na héifeachtaí ar na cineálacha gnáthóige leochailí sin a íoslaghdú, a mhéid arb iomchuí agus na srianta tábhachtacha eile ar fud na ndisciplíní eile á gcur san áireamh (mar a shonraítear in Alt 5.3.3 den Tuarascáil ar Bhealach a Roghnú).
- 4.23.4 Rinneadh breithniú iomlán ar éifeachtaí na forbartha bóthair atá beartaithe ar ghnáthóga Iarscríbhinn I sa TMTT agus sa RTN (mar is ábhartha do mheasúnacht a dhéanamh ar éifeachtaí i gcomhthéacs na suíomhanna Eorpacha) Ní chaillfear aon ghnáthóg Iarscríbhinn I ó aon áit laistigh de na suíomhanna Eorpacha. I gcás inar féidir, cuirfear gnáthóg nuachruthaithe in ionad ghnáthóg Iarscríbhinn I taobh amuigh de na suíomhanna Eorpacha a bhaineann leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe a chaillfear, mar a leagtar amach i gCuid 8.9 den TMTT agus mar a shonraítear in Aguisín A.8.26 den TMTT. Mar a thugtar le fios i gCuid 8.9.1 den TMTT, tá cineálacha áirithe gnáthóige nach féidir a athchruthú ná a athsholáthar (e.g. Cosán aolchloiche) agus aithnítear é sin sa TMTT agus léirítear é sna tionchair iarmharacha atáthar á dtuar don fhorbairt bóthair atá beartaithe maidir le cailteanas ghnáthóg Iarscríbhinn I.

An tionchar ar Loch Bhaile an Dúlaigh

- 4.23.5 Aithnítear an tábhacht a bhaineann le coimpléacs Loch Bhaile an Dúlaigh ó thaobh na bithéagsúlachta de, lena n-áirítear éin agus ialtóga, sa TMTT (Cuid 8.3.13). Cuireadh an tábhacht éiceolaíochta a bhaineann leis an suíomh d'éin gheimhrithe, go háirithe, san áireamh sa straitéis maolaithe chun a chinntiú nach gcuirfí isteach ar na héin a úsáideann an coimpléacs gnáthóg ag Loch Bhaile an Dúlaigh agus le cinntiú nach ndéanfaí iad a shuaitheadh ná a dhíláithriú mar thoradh ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe (féach ar Chuid 8.6.9.2.1 den TMTT agus ar Chuid 10.8 den RTN go háirithe maidir le torann agus suaithheadh a mhaolú). Cinnteofar le sraith iomlán na mbeart maolaithe ar fud na ngabhdóirí éiceolaíochta leochaileacha uile go ndéanfar éifeachtaí na forbartha bóthair atá beartaithe ar Loch Bhaile an Dúlaigh a íoslaghdú a mhéid is féidir.

4.24 Plandú d’Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr

Ceisteanna

- 4.24.1 Lorgáitear soiléiriú maidir leis an bplandú beartaithe d’Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr, lena n-áirítear sonraí maidir leis na speicis agus na doimhneachtaí cré atá beartaithe.
- 4.24.2 Tharraing an aighneacht/agóid seo a leanas na pointí seo anuas: S_018.2.

Freagra

- 4.24.3 Tugtar sonraí maidir le doimhneachtaí cré agus an plandú agus na speicis atá beartaithe don Uasbhealach Fiadhúlra i dTábla 12.8 de Chaibidil 12 den TMTT.
- 4.24.4 Tá an t-uasbhealach fiadhúlra atá beartaithe c.30m ar leithead. Beidh an t-uasbhealach tírdhreachaithe chun gnáthóg nascach a chur ar fáil trasna na forbartha bóthair atá beartaithe. Déanfaidh an plandú foráil maidir le cosán lárnach féir agus fála sceaigh 2m ar leithead a bhfuil crainn ar gach taobh díobh de speicis dhúchasacha chrainn agus toir ar an dá thaobh. Tiocfaidh an plandú sin leis an bplandú atá beartaithe soir agus siar ar feadh na bhfánaí uachtaracha ar an dá thaobh den fhorbairt bóthair atá beartaithe.
- 4.24.5 Beidh doimhneachtaí cré idir íosdhoimhneacht 45cm ag na himill agus uasdhoimhneacht 1.5m ar feadh an lár líne den dá fhál sceaigh.
- 4.24.6 Plandófar speicis chrainn ag láir 3m i línte dúbailte i ngach fál sceaigh agus ar na speicis sin, beidh fearnóg, beith agus caorthann, arna bplandú mar chrainn chaighdeánacha (*i.e.* giorta 8-10cm, c.2.4m ar airde) agus mar fhuipeanna (1.25m ar airde). Ar seasca faoin gcéad de phlandú toir, beidh draighean, sceaigh gheal agus coll, méadaithe ag trom, cuileann, feoras, saileach etc. Beidh plandaí sceiche gile 90cm ar airde. Déanfar toir eile a phlandú ag 60cm ar airde.

5 Conclúid

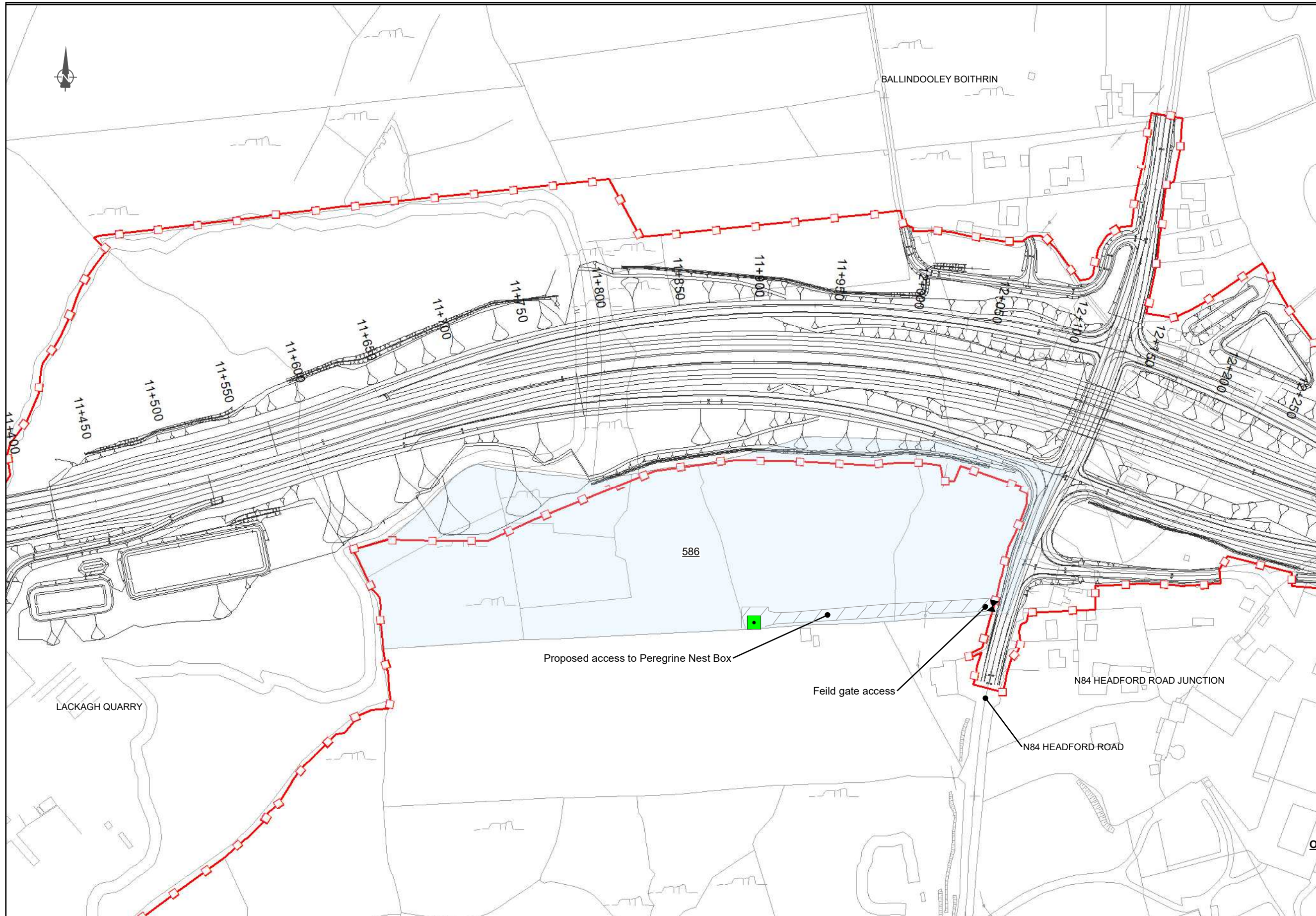
- 5.1 Mar a shonraítear i gCaibidil 8 den TMTT, d’fhéadfadh an fhorbairt bóthair atá beartaithe tionchar a bheith aici ar réimse gabhdóirí éiceolaíocha. Bíodh sin mar atá, le cur i bhfeidhm beart dearaidh agus maolaithe, beidh roinnt de na tionchair sin laghdaithe chomh mór sin nach mbeidh aon éifeacht suntasach iarmharach acu.
- 5.2 Maidir le roinnt de na gabhdóirí sin, tá na héifeachtaí suntasacha iarmharacha curtha ar ceal ina n-iomláine le bearta amhail gnáthóg nua athsholáthair a chruthú. Mar sin féin, beidh roinnt éifeachtaí suntasacha iarmharacha ann fós maidir le cailleanas cineálacha áirithe gnáthóige.
- 5.3 Tagann na héifeachtaí suntasacha iarmharacha, idir an leibhéal áitiúil agus an leibhéal idirnáisiúnta, mar thoradh ar chailleanas gnáthóige as cailleanas trí ghnáthóg thosaíochta Iarscríbhinn I, gach ceann acu taobh amuigh de láithreáin Eorpacha - Bratphortach gníomhach [*7130], gnáthóg Cosáin aolchloiche [*8240]

agus Fuarán clochraithe [*7220] amháin, Fraoch fliuch ghnáthóg Iarscríbhinn I [4010] amháin agus trí ghnáthóg neamh-Iarscríbhinne (Fuaráin chailcreacha FP1, Féarthalamh aigéid tirim-bogthais GS3, agus Eanach bocht agus borrfhás PF2).

- 5.4 Cé go mbeidh éifeachtaí suntasacha iarmharacha a bhaineann le caillteanas an Chosáin aolchloiche agus na gnáthóige Fraoigh fhliuch (gach ceann acu taobh amuigh de Láithreáin Eorpacha) ann fós, cruthófar limistéir de ghnáthóga gaolmhara chun gnóthú bithéagsúlachta a chruthú le haghaidh gnáthóga tailte portaigh agus aolchloiche gaolmhar go háitiúil. Tá an limistéar de ghnáthóg Fraoigh thirim atáthar á sholáthar níos mó ná caillteanais uile na ngnáthóg tailte portaigh uile agus tá an limistéar de ghnáthóg féaraigh Cailcreach atáthar á sholáthar níos mó ná caillteanais uile na ngnáthóg cosáin aolchloiche agus féaraigh Cailcreach le chéile.
- 5.5 Beidh éifeacht shuntasach iarmharach ag an scála geografach áitiúil ag na héifeachtaí suntasacha iarmharacha a bheidh ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar speicis ialtóg fós, fiú i ndiaidh bearta maolaithe a chur i bhfeidhm.
- 5.6 Ar na héifeachtaí suntasacha iarmharacha a bheidh ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar Fhabhcúin ghorma fós, fiú i ndiaidh bearta maolaithe a chur i bhfeidhm, tá éifeacht suntasach diúltach iarmharach ag an scála geografach áitiúil agus ag scála geografach an chontae.
- 5.7 Baineann roinnt de na haighneachtaí agus na hagóidí a rinneadh leis an mbithéagsúlacht. Tarraingíodh réimse ceisteanna anuas in aighneacht amháin leis an Aonad Iarratais Forbartha, an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta [S_018] agus tarraingíodh ceisteanna breise anuas i réimse agóidí.
- 5.8 Rinneadh breithniú iomlán leis an Ráiteas Fianaise seo ar gach ceann de na ceisteanna a tarraingíodh anuas sna haighneachtaí agus sna hagóidí sin agus tá freagra ar gach ceann díobh le fáil ann. I ndiaidh na gceisteanna a tarraingíodh anuas agus na freagraí a tugadh a bhreithniú, tá conclúidí Chaibidil 8, An Bhithéagsúlacht, den TMTT bailí fós, is iad sin gur mar gheall gur cuireadh bearta mionsonraithe maolaithe san áireamh, ní bhaineann éifeachtaí suntasacha iarmharacha (éifeachtaí a bheidh ann fós i ndiaidh bearta maolaithe a chur i bhfeidhm) na forbartha bóthair atá beartaithe ach le caillteanas cineálacha áirithe gnáthóige, tionchair ar ialtóga agus tionchair ar an bhFabhacún gorm.
- 5.9 Sa corrigenda a cuireadh isteach ag an éisteacht ó bhéal don fhorbairt bóthair atá beartaithe, tá faisnéis a bhaineann leis an bhFreagra IFB (a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Lúnasa 2019) i gCuid 4.2 den phríomhthuairisc chomh maith le hAguisín A.3.1 Torthaí an tSuirbhé Gnáthóg 2019 do Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe. Tá aon cheartúcháin a chuirtear i láthair curtha san áireamh san fhaisnéis a chuirtear i láthair sa ráiteas fianaise seo. Ní athraíonn aon cheann de na ceartúcháin a chuirtear i láthair na conclúidí maidir leis an mBithéagsúlacht nó na héifeachtaí suntasacha iarmharacha a chuirtear i láthair sa TMTT.

Appendix A

GCCR-SK-PP-067 Peregrine Nest Box Proposed location

FOR INFORMATION

Legend

- ■ ■ ■ City Boundary
- Proposed Development Boundary
- ▨ Proposed Road Development
- Galway City Council Lands
- Proposed Peregrine Nest Box Location (10m x 10m)
- ▨ 4m wide access for Construction & Maintenance

San áireamh tá sonraíocht Shuirbhéireacht Ordánais Éireann arna atáirgeadh faoi Cheadúnas OSI Uimh. 2010/20CCMA/Comhairle Contae na Gaillimhe. Sáráirion atáirgeadh neamhdáralithe cóipeacht Shuirbhéireacht Ordánais Éireann agus Rialtas na hÉireann. © Suirbhéireacht Ordánais Éireann, 2010.

© Suirbhéireacht Ordánais Éireann. Gach ceart ar chosaint. Uimhr cheadúnais 2010/20CCMA/Comhairle Contae na Gaillimhe.

Includes Ordnance Survey Ireland data reproduced under OSI Licence number 2010/20CCMA/Galway County Council. Unauthorised reproduction infringes Ordnance Survey Ireland and Government of Ireland copyright. © Ordnance Survey Ireland, 2010.

© Ordnance Survey Ireland. All rights reserved. Licence number 2010/20CCMA/Galway County Council.

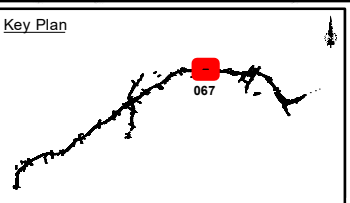
Clients

Comhairle Chontae na Gaillimhe
Galway County Council

AN6
Galway City Transport Project

GA
An Roinn Iompair
Turasoireachta agus Spóirt
Department of Transport, Tourism and Sport

TII
Transport Infrastructure Ireland

Consultant

ARUP

Corporate House
City East Business Park
Ballybrit, Galway, Ireland

Tel +353 (0)91 460675
www.N6GalwayCity.ie
www.arup.ie

Job Title

N6 Galway City Ring Road

Scale: 1:2,500

Date: February 2020

Issue	Date	By	Chkd	Appd
D1	29/01/2020	AG	MH	EMC

Drawing Title

Proposed location of Peregrine Nest Box

FOR INFORMATION

Drawing Status

Job No	Drawing No	Issue
233985-00	GCRR-SK-PP-067	D1

Appendix B

Details of Donor and Receptor sites in Respect of Losses and Creation of Annex I habitat
outside of European Sites

Appendix B Details of Donor and Receptor sites in Respect of Losses and Creation of Annex I habitat outside of European Sites

Details of donor and receptor sites, required for the purposes of creating Annex I habitat, including areas and habitat types present in each are described below in Table 1 and Table 2 respectively. The locations of each donor and receptor site are presented in the figures included within this appendix to the statement of evidence.

The location of each donor site and its corresponding approximate area has been determined by the habitat data presented in the RFI Response² submitted to An Bord Pleanála August 2019. Donor sites were selected based on the presence of the targeted Annex I habitat (*i.e.* 4010, 4030, 6210, 6410, *7130 and *91E0³).

The location of each receptor site and its corresponding approximate area has been determined by the habitat data presented in the RFI Response. Receptor sites were selected based on criteria presented in Appendix A.8.26 of the EIAR and habitat data presented in the RFI Response.

Table 1: Details of Donor Sites - areas and habitat types present.

Label ^{4,5}	Dominant habitat ⁵ present	Mosaic of habitats present (where applicable)	Annex I habitat present	Total approximate area (ha) of donor site
4010.D1	HH3	HH3	4010	0.0153
4010.D2	HH3	HH3/HH1/WS1/ER1	4010	0.0038
4010.D3	HH3	HH3/HH1/WS1/ER1	4010/4030	0.0056
4010.D4	HH3	HH3	4010	0.0476
4010.D5	HH3	HH3	4010	0.0061
4010.D6	HH3	HH3	4010	0.3504
4010.D7	HH3	HH3	4010	0.0539
4010.D8	HH3	HH3/GS4/HH1	4010/4030	0.1725

² The corrigenda submitted at the oral hearing for the proposed road development, contains corrigenda relating to the RFI Response (submitted to An Bord Pleanála August 2019) in Section 4.2 of the main report as well as in Appendix A.3.1 *Habitat Survey Results 2019 for N6 Galway City Ring Road*. Any corrections presented in the corrigenda have been taken into account in the information presented in this appendix to the statement of evidence.

³ Annex I habitat codes presented in this Appendix correspond to the following Annex I habitats: Northern Atlantic wet heaths with *Erica tetralix* [4010], European dry heaths [4030], Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (*Festuco-Brometalia*) [6210], *Molinia* meadows on calcareous, peaty or clayey-silt-laden soils (*Molinion caeruleae*) [6410], blanket bogs (*if active bog) [*7130] and Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)* [*91E0].

⁴ The labels referred to in this table correspond to the location of donor sites presented in Figures 1-11 included in this appendix to the statement of evidence. Labels which include “nD” correspond to new donor sites that were identified in the 2019 habitat surveys undertaken to inform the RFI response. In the case of some of these new sites, they are located within the boundaries of donor sites previously identified in the EIAR; however, they comprise a reduced extent/area and as such have been assigned the “nD” code to reflect the change. According to the results of the 2019 habitat surveys, some donor sites identified in the EIAR are no longer present and as such have been omitted in this statement of evidence.

⁵ The habitat classification codes presented in this table are as per those defined in The Heritage Council’s *A Guide to Habitats in Ireland* (Fossitt, 2000).

Label^{4,5}	Dominant habitat⁵ present	Mosaic of habitats present (where applicable)	Annex I habitat present	Total approximate area (ha) of donor site
4010.D9	HH3	HH3/WS1/GS4	4010	0.0057
4010.D10	HH3	HH3/HD1/WS1	4010	0.6420
4010.D11	HH3	HH3	4010	0.0121
4010.D12	HH3	HH3/WS1	4010	0.0126
4010.nD13	HH3	PF2/HH3	4010	0.0420
4010.nD14	HH3	HH3/GS4/WS1	4010	0.0040
4010.nD15	HH3	HH3	4010	0.0144
4010.nD16	HH3	HH3	4010	0.0017
4010.nD17	HH3	HH3	4010	0.0078
4010.nD18	HH3	HH3	4010	0.0173
4010.nD19	HH3	HD1/WS1/HH3/BL1	4010	0.1218
4010.nD20	HH3	HH3	4010	0.0636
4010.nD21	HH3	HH3	4010	0.0342
4030.D1	HH1	HH1	4030	0.0361
4030.D2	HH1	HH1	4030	0.1220
4030.D3	HH1	HH1/HD1/BL1	4030	0.0334
4030.D4	HH1	HH1/BL1	4030	0.0106
4030.nD48	HH1	HD1/GS2/HH1/ER1	4030	0.0724
4030.D5	HH1	HH1/WS1/HD1	4030	0.0113
4030.D6	HH1	HH1/HD1	4030	0.0064
4030.nD49	HH1	HH1	4030	0.0122
4030.D8	HH1	HH1/HD1	4030	0.0092
4030.D9	HH3	HH3/HH1/HD1	4030	0.0150
4030.D9	HH3	HH3/HH1/HD1/BL1	4030	0.0473
4030.D10	HH1	HH1/HD1	4030	0.0337
4030.D11	HH1	HH1	4030	0.0139
4030.D12	HH1	HH1	4030	0.0212
4030.nD50	HH1	HH1/ER1	4030	0.0049
4030.D13	HH1	HH1	4030	0.0113
4030.nD51	HH1	HH1/GS3	4030	0.0085
4030.nD52	HH1	HH1/GS3	4030	0.0091

Label^{4,5}	Dominant habitat⁵ present	Mosaic of habitats present (where applicable)	Annex I habitat present	Total approximate area (ha) of donor site
4030.nD53	HH1	HH1/GS3/BL1	4030	0.0121
4030.D15	HH1	HH1/GS3	4030	0.0951
4030.nD54	HH1	HH1/GS3	4030	0.0187
4030.D16	HH1	HH1/HD1	4030	0.1627
4030.D17	HH1	HH1/GS4/WS1	4030	0.0076
4030.nD55	HH1	HH1	4030	0.0021
4030.nD56	HH1	HH1	4030	0.0029
4030.nD57	HH1	HH1	4030	0.0012
4030.D18	HH1	HH1	4030	0.0152
4030.D21	HH1	HH1/WS1	4030	0.0126
4030.D22	HH1	HH1	4030	0.0263
4030.D20	HH1	HH1/WS1	4030	0.1539
4030.nD58	HH1	HH1/WS1	4030	0.0016
4030.D24	HH1	HH1	4030	0.0121
4030.D27	HH1	HH1/BL1	4030	0.0046
4030.nD59	HH1	HH1	4030	0.0037
4030.D31	HH1	HH1/GS4	4030	0.0101
4030.D32	HH1	HH1	4030	0.0018
4030.D33	HH1	HH1	4030	0.0011
4030.D34	HH1	HH1	4030	0.0084
4030.D36	HH1	HH1/WS1	4030	0.0065
4030.D35	HH1	HH1	4030	0.0001
4030.D37	HH1	HH1/WS1	4030	0.0061
4030.D38	WS1	WS1/HH1	4030	0.0932
4030.nD60	HH1	HH1	4030	0.0114
4030.nD61	HD1	HD1/HH1/HH3/BL1	4030/4010	0.1239
4030.nD62	HH1	HH1/GS4/BL1	4030	0.1319
4030.D40	HH1	HH1	4030	0.0071
4030.nD63	HH1/HH3	HH1/HH3	4030/4010	0.0962
4030.nD64	HH1	HH1/WS1/HD1/ER1/HH3	4030	0.2542
4030.D42	HH1	HH1/WS1	4030	0.4251

Label^{4,5}	Dominant habitat⁵ present	Mosaic of habitats present (where applicable)	Annex I habitat present	Total approximate area (ha) of donor site
4030.D43	WS1	HH1/WS1	4030	0.0249
6210.D1	GS1	GS1	6210	0.0932
6210.D3	GS1	GS1/WS1	6210	0.1039
6210.nD6	GS1	GS1	6210	0.0288
6210.D4	GS1	GS1/WS3/WS1/HD1/BL1	6210	0.0186
6410.nD2	GS4	GS4	6410	0.0723
*7130.nD1	PB3	PB3/HH1	*7130/4030	0.0143
*91E0.D1	WN6	WN6	*91E0	0.0036
*91E0.nD4	WN6	WN6	*91E0	0.1408
GS1.D1	GS1	GS1/BL1	-	0.6953
GS1.D2	GS1	GS1/BL1	-	1.5337
GS1.D3	GS1	GS1/BL1	-	0.4450
GS1.D4	GS1	GS1/WL1	-	0.7515
GS1.D5	GS1	GS1/WS1	-	0.0259
GS1.D6	GS1	GS1	-	0.1873
GS1.D7	GS1	GS1/WL1	-	0.2888
GS1.D8	GS1	GS1/WL1	-	0.3015
GS1.D9	GS1	GS1/WL1	-	0.4052
GS1.D10	GS1	GS1/WL1	-	0.6257
GS1.D11	GS1	GS1/WL1	-	0.4144
GS1.D12	GS1	GS1	-	0.1319
GS1.D13	GS1	GS1/WL1	-	0.2874
GS1.D14	GS1	GS1/WL2/WS1	-	0.1260
GS1.D15	GS1	GS1	-	0.0937
GS1.D16	GS1	GS1	-	0.4490
GS1.D17	GS1	GS1	-	0.0543
GS1.D18	GS1	GS1	-	0.0321
GS1.D19	GS1	GS1	-	0.0030
GS1.D20	GS1	GS1/WS1/ED2/ED3/WL1	-	1.5430
GS1.D21	GS1	GS1/WS1/WL1/BL1	-	0.1251
GS1.D22	GS1	GS1	-	0.0024

Label^{4,5}	Dominant habitat⁵ present	Mosaic of habitats present (where applicable)	Annex I habitat present	Total approximate area (ha) of donor site
GS1.D23	GS1	GS1/ED3/ED2/WL1	-	0.6738
GS1.D24	GS1	GS1/WS1/WL1	-	0.2040
GS1.D25	GS1	GS1/ED3/ED2/WL1	-	0.4471
GS1.D26	GS1	GS1/WS1/GS2	-	0.2068
GS1.D27	GS1	GS1/GS2	-	0.2382
GS1.D28	GS1	WS1/GS1/HD1/BL1	-	0.4824
GS1.D29	GS1	GS1/BL1	-	0.2048
GS1.D30	GS1	GS1/WS1	-	0.8831

Table 2: Details of Receptor Sites - areas and habitat types present and clarification on what habitats will be lost in the receptor sites.

Label ⁶	Mosaics of habitats ⁷ present	Annex I habitat present (and corresponding donor site label ⁸)	Total approximate area (ha) of receptor site
4030.R1	HD1/WS1 GS4/HD1	-	0.09
4030.R2	HD1/WS1/GS4 WS1 HH1/HD1 HD1/GS2/HH1/ER1 HD1 BL1	4030 (<i>i.e.</i> 4030.D6 and 4030.nD48)	0.2
4030.R3	HD1/WS1/GS4 HD1/WS1/ER1	-	0.12
4030.R4	HD1/WS1 GS3/WS1/HD1 FW1 HD1 FW1/WS1 GS4/GS3/HD1	-	0.43
4030.R5	Residential WD1 BL3 ED2	-	0.12
4030.R6	GS4/GS2/HD1/WS1/ER1 HD1 BL1	-	0.1
4030.R7	HD1/WS1/GS3/GS2/GS4/FW4 GS4/PF2 HH1/GS3 HD1/WS1 HD1/WS1/GS3/PF2 WS1 BL1	4030 (<i>i.e.</i> 4030.nD51 and 4030.nD52)	0.55

⁶ The labels referred to in this table correspond to the location of donor sites presented in Figures 1-11 in this appendix to the statement of evidence.

⁷ The habitat classification codes presented in this table are as per those defined in The Heritage Council's *A Guide to Habitats in Ireland* (Fossitt, 2000).

⁸ There are seven receptor sites which overlap with donor sites containing Annex I habitat; four of which are Material Deposition Areas (MDAs).

Label ⁶	Mosaics of habitats ⁷ present	Annex I habitat present (and corresponding donor site label ⁸)	Total approximate area (ha) of receptor site
4030.R8	GS4/GS2/FW4/WS1/HD1 GS4/GS1 HD1/WS1 GS4/PF2/GS3/WS1/FW4 HD1/WS1/GS3/PF2 WS1/HD1 WD4 HH1 BL1 WL2	4030 (i.e. 4030.nD55)	0.4
4030.R9	GS4/GS2/FW4/WS1/HD1 WS1/HD1 GS3/GS2/GS4/WS1 WS1/GS4/GS3/HD1 BL1	-	0.54
4030.R10	HD1/WS1/ER1/GS1/BL1 HD1/GS4/ER1/GS3 WS1 GS1 WS1/HD1/GS3 HH3 BL1	4010 (i.e. 4010.D6)	0.44
4030.R11	WS1/HD1/GS4/GS3 GS4 WS1	-	0.66
4030.R12	GS4 GA1	-	0.23
4030.R13	GS4/WS1/BL1 ED2/ED3/GA1 GS4/GS3 WS1	-	0.11
4030.R14	WS1 GS4/GS3 GS4/WS1/BL1 GS4	-	0.15
4030.R15	GS4/GS1/FW4/FW1	-	0.35

Label ⁶	Mosaics of habitats ⁷ present	Annex I habitat present (and corresponding donor site label ⁸)	Total approximate area (ha) of receptor site
	HD1/WS1 GS4 WL2/BL1		
4030.R16	GS3/WS1/HD1 GS4/GS1/FW4/FW1	-	0.47
4030.R17	HD1/HH1/HH3 HH1/GS4	4030/4010 (i.e. 4030.nD61) 4030 (i.e. 4030.nD62)	0.12
4030.R18	HD1/WS1 WS1/HD1 HH1/WS1 GS2/WS1 GS4/WS1 GS1 WS1	4030 (i.e. 4030.D43)	0.81
4030.R19	GA1/WS1/BL1/ER1 WS1 GA1/GS3/GS4 GS2/WS1 WS1/HD1	-	0.4
4030.R20	GA1 WS1/HD1 GS4/WS1/GA1 BL1	-	0.35
4030.R21	GA1 BL1	-	0.39
6210.R1	GS1 WL2/GS1/BL1 BL1	-	0.83
6210.R2	GS1 BL1	-	0.98
6210.R5	ED2/ED3/WS1 ED3 GS1 FL8	-	2.03

Label⁶	Mosaics of habitats⁷ present	Annex I habitat present (and corresponding donor site label⁸)	Total approximate area (ha) of receptor site
	BL3 ED3/GS1/GS2 ED2/ED3 WS1/GS1		
6210.R6	ED2/ED3 ED3 GS1	-	0.37
6210.R7	GS1 WL1/BL1	-	0.48
6210.R8	ED2/ED3/WS1 WS1	-	2.45
6410.R1	HD1/WS1/GS3/GS4 GS4 WD1 Residential BL1	-	0.49
*91E0.R1	GS4 WN6	*91E0 (i.e. *91E0.nD4)	0.18

Figures 1 to 11 Locations of Donor and Receptor Sites in Respect of Losses and Creation of Annex I habitat outside of European Sites

Figure 1

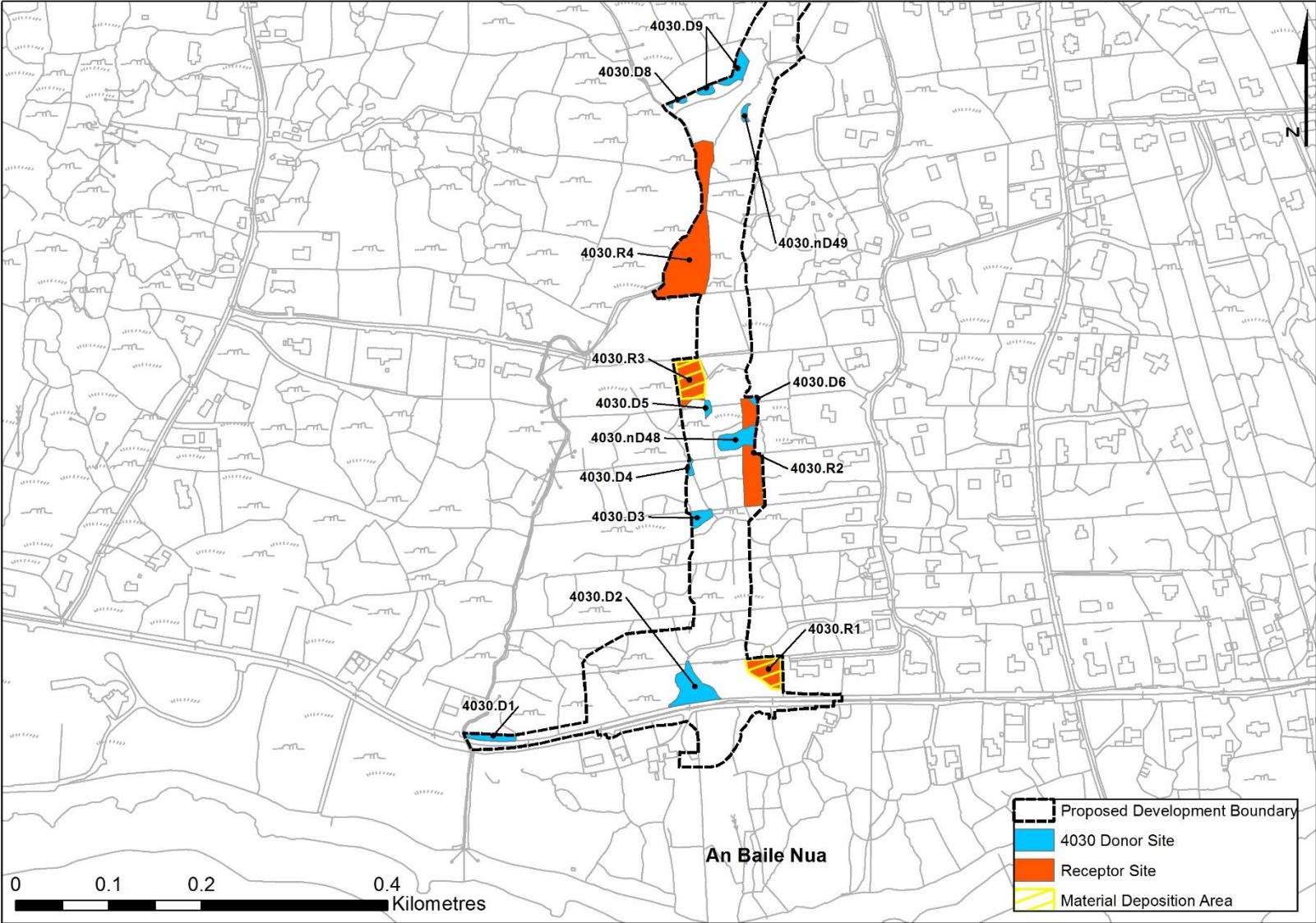

Figure 2

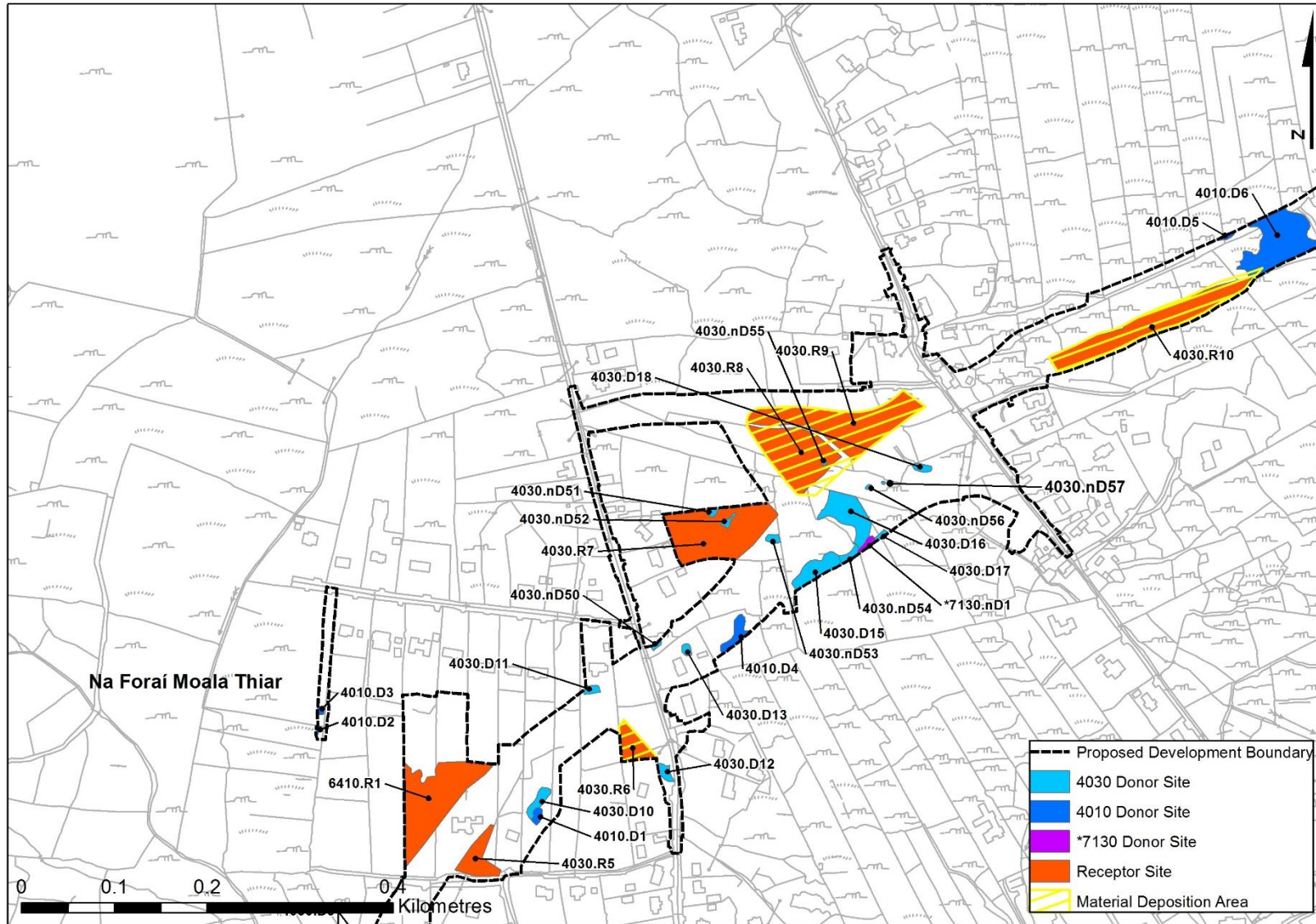

Figure 3

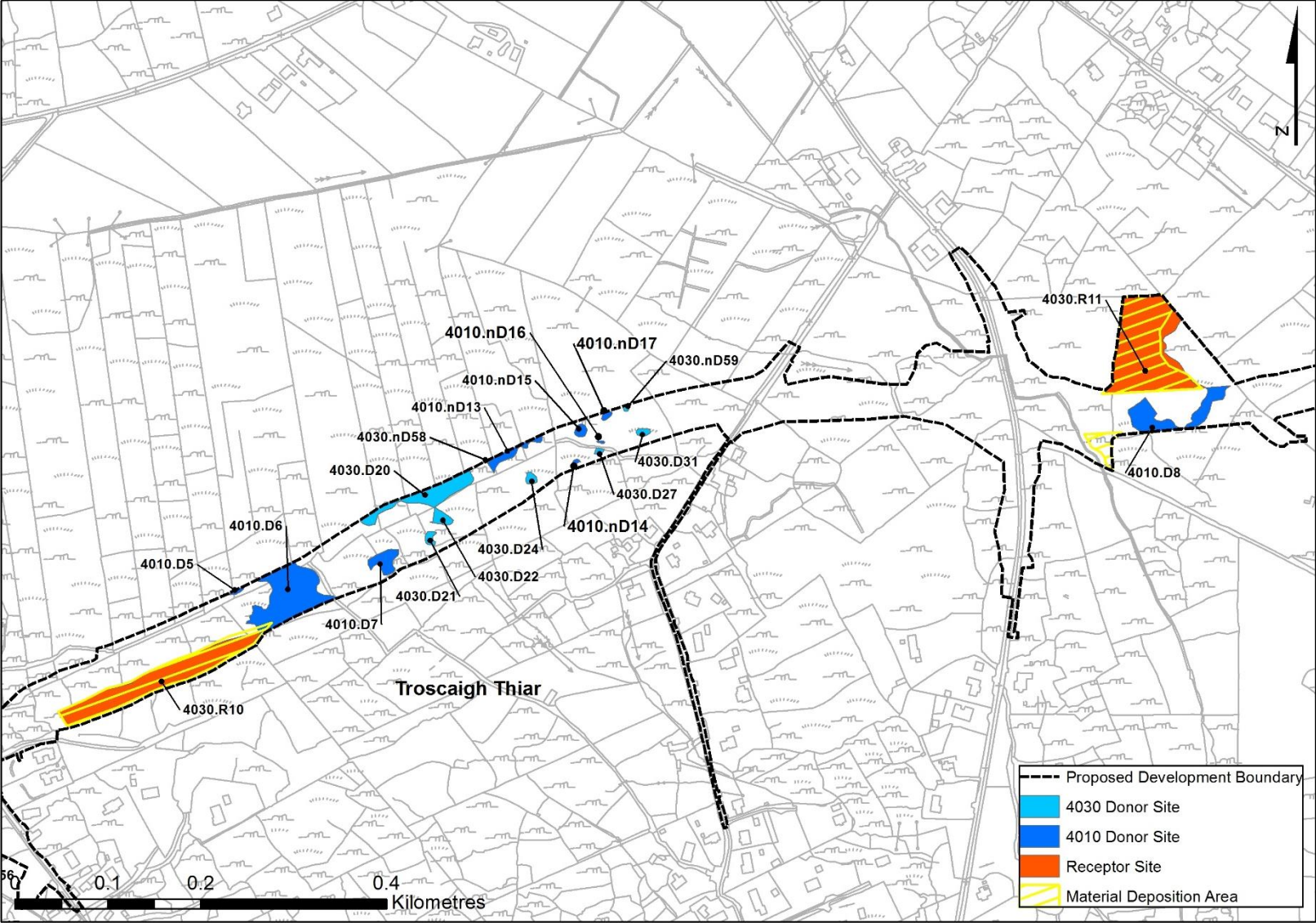

Figure 4

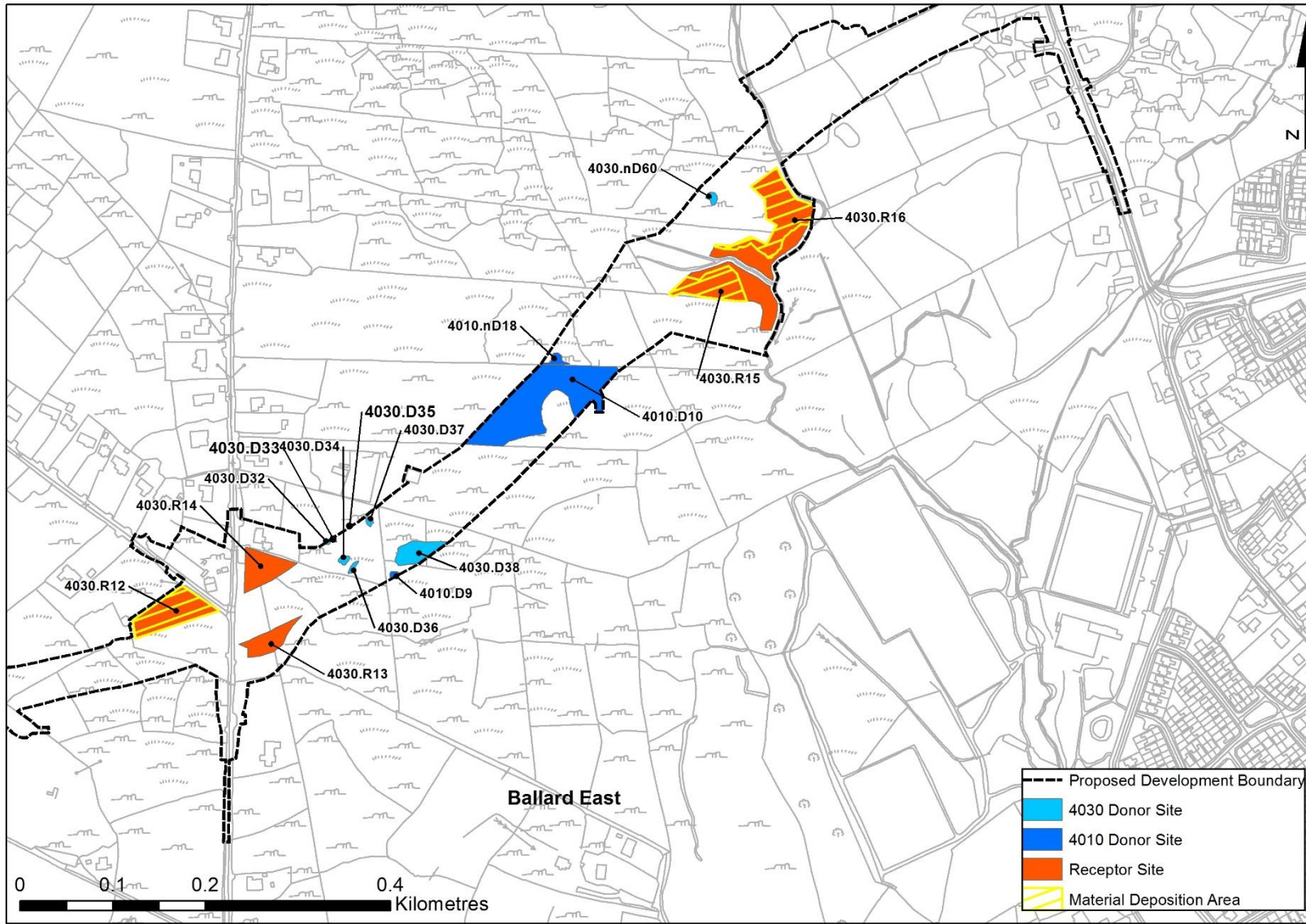

Figure 5

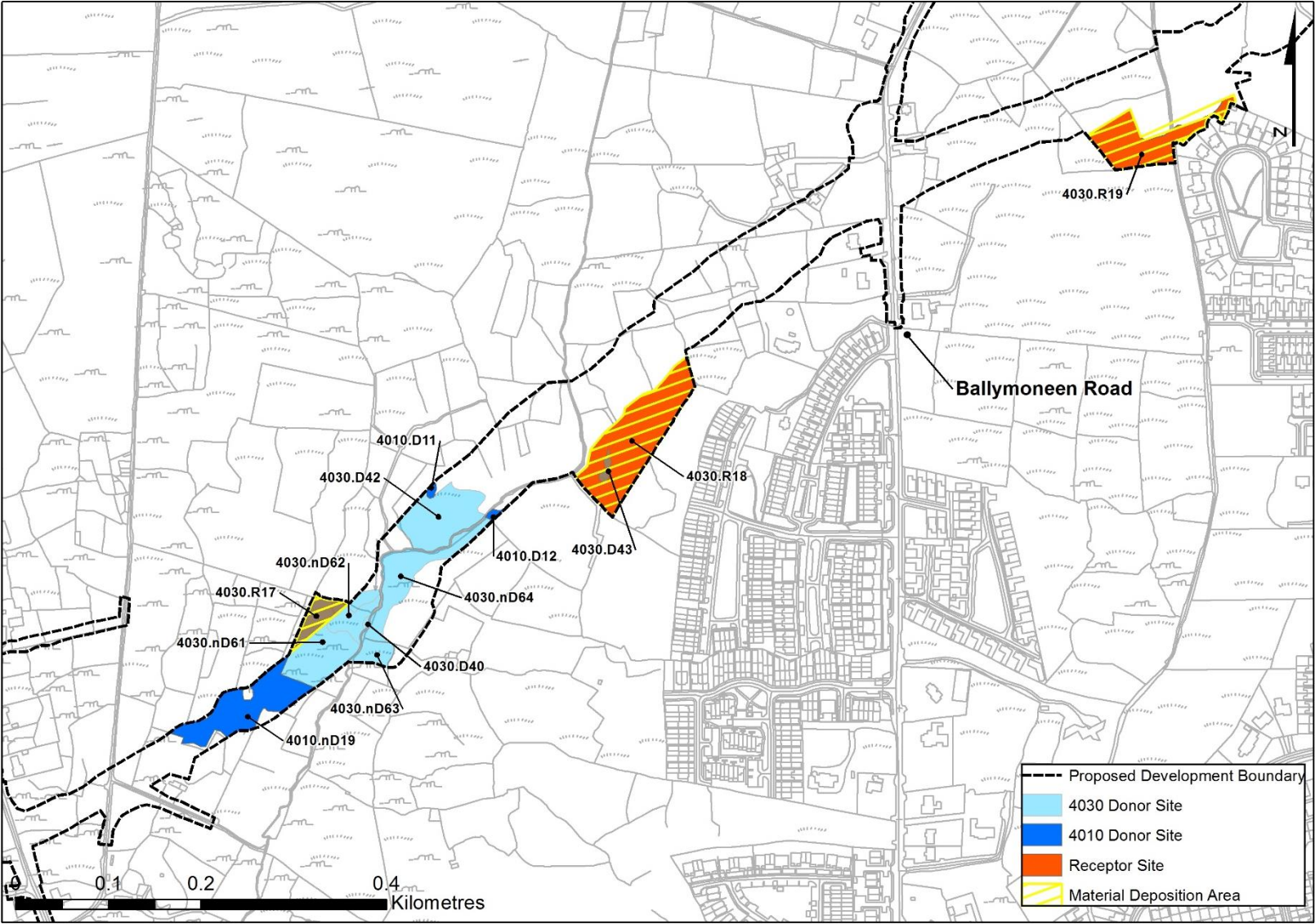

Figure 6

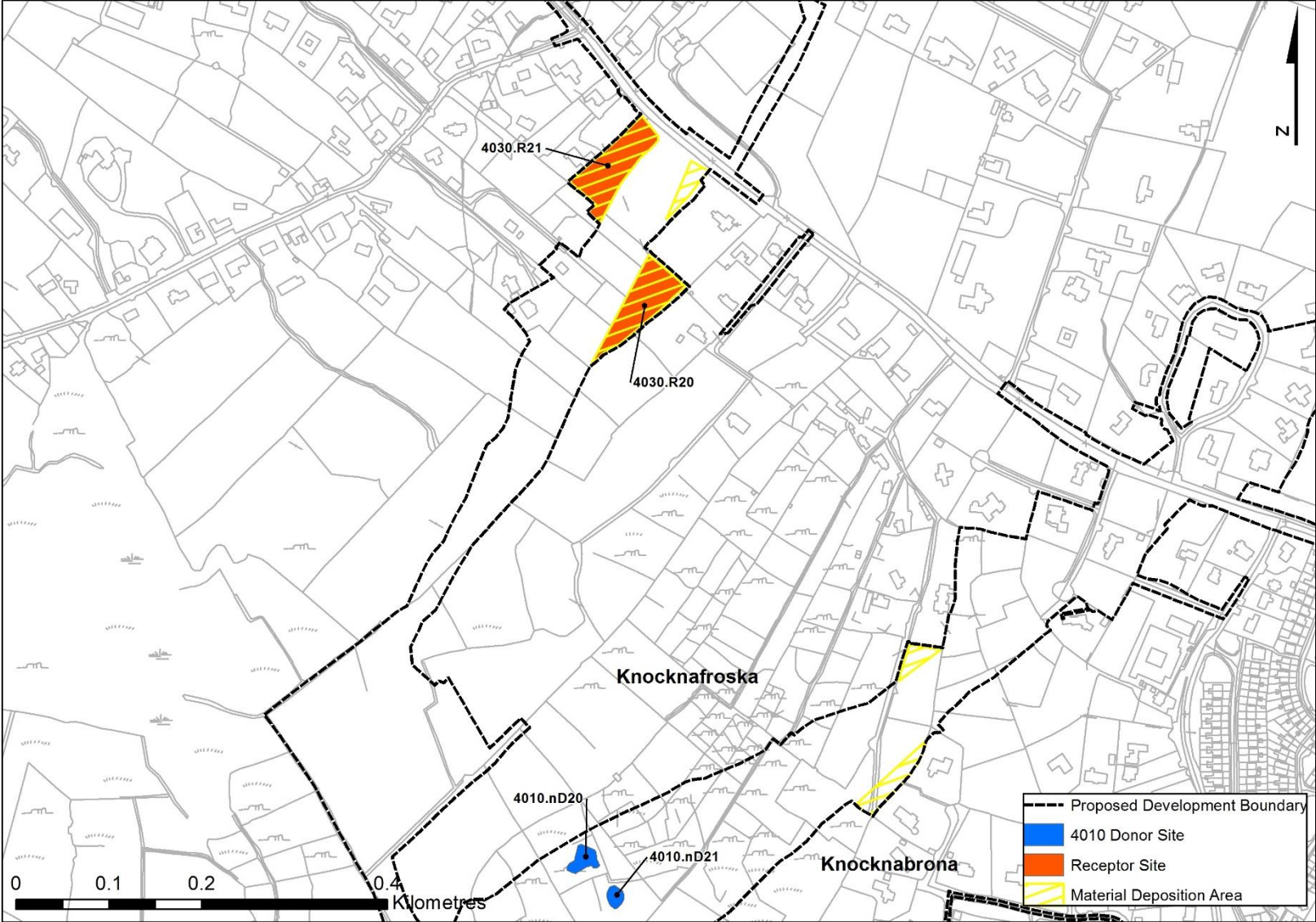

Figure 7

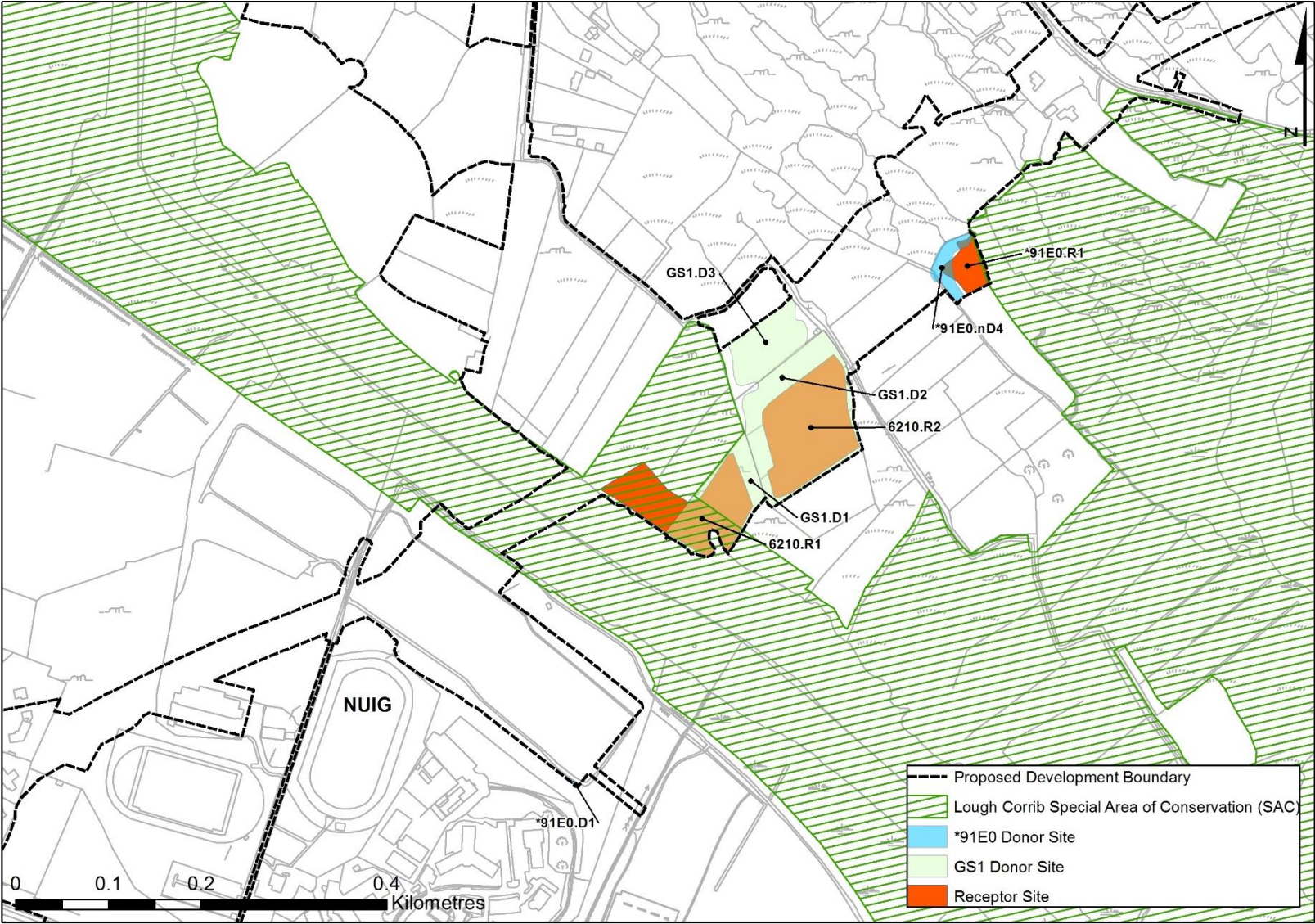

Figure 8

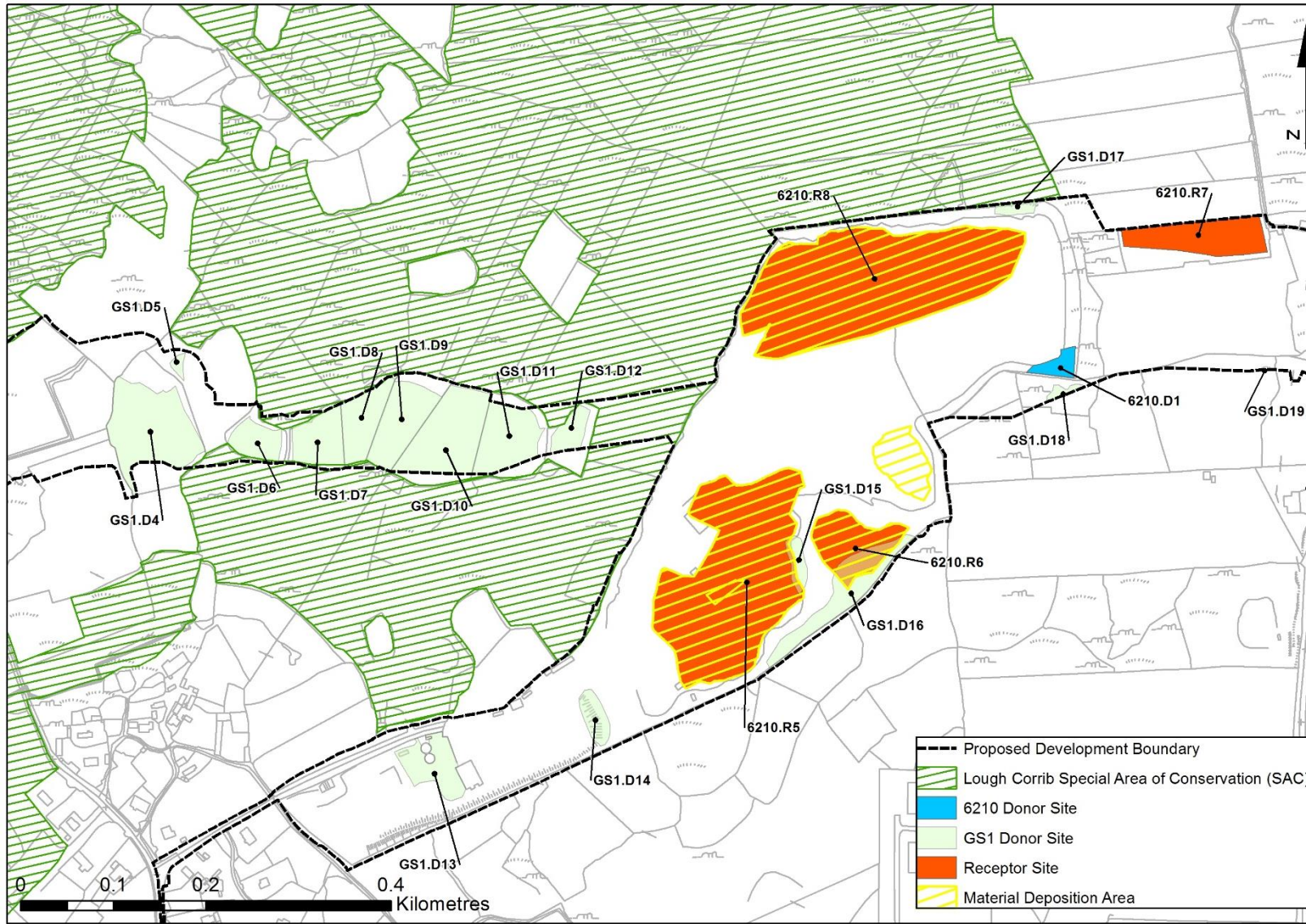

Figure 9

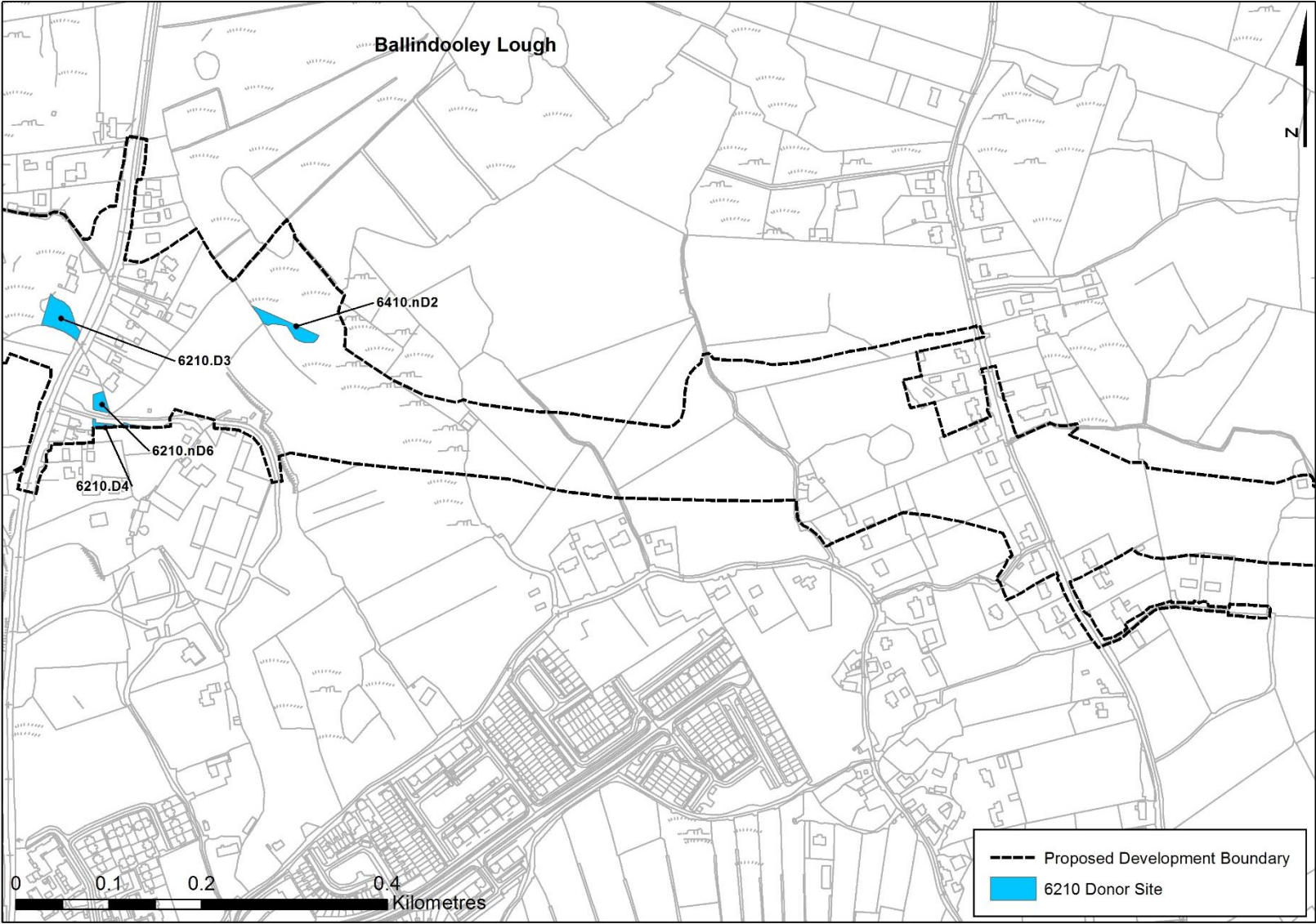

Figure 10

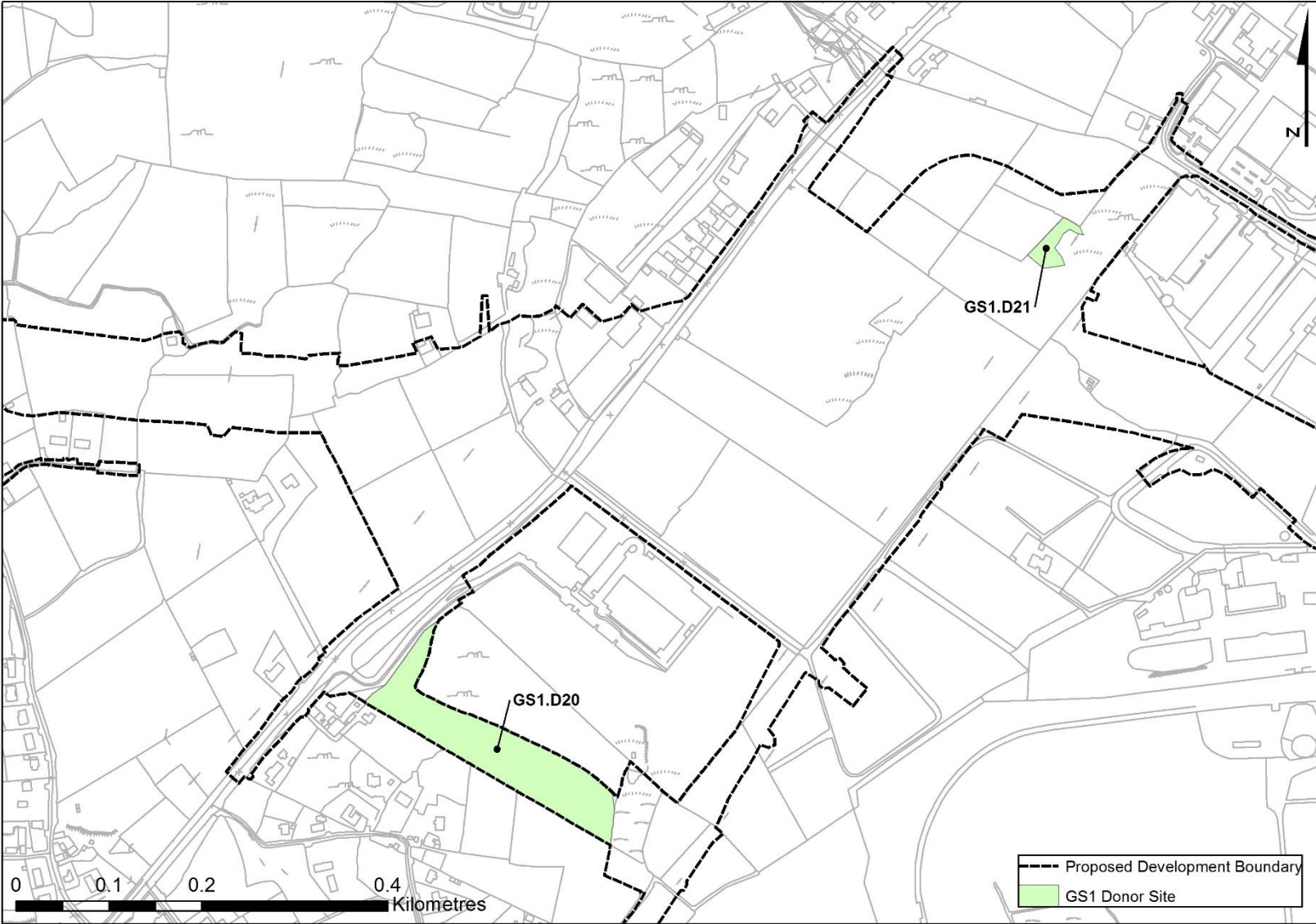
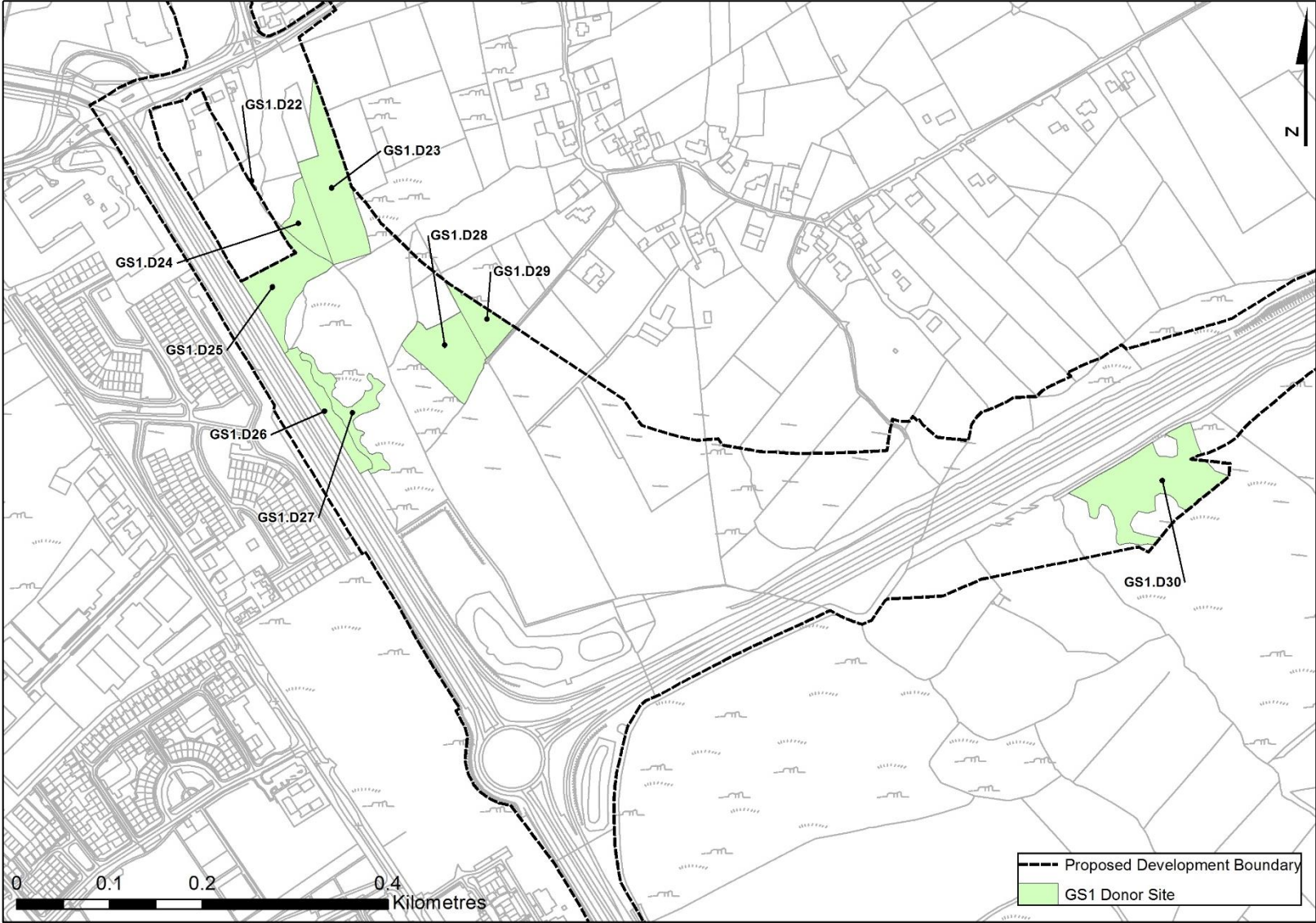

Figure 11

Appendix C

C J Lusby Peregrine Report

Recommendations for mitigation to minimise the impacts of the proposed N6 Galway City Ring Road on breeding Peregrine Falcon (*Falco peregrinus*) in Lackagh Quarry

Prepared for Scott Cawley

By
John Lusby

BirdWatch Ireland

SUMMARY

The Peregrine Falcon *Falco peregrinus* is an Annex I species listed on the EU Birds Directive (2009/147/EEC) and is protected nationally under the Wildlife Act 1976 and Amendment Act 2000. Lackagh Quarry, on the outskirts of Galway City is a traditional nesting site for Peregrine and the results of the ecological surveys undertaken for the N6 Galway City Ring Road (GCRR) identify that a breeding pair has occupied the site in each year between 2016 to 2019. The route for the proposed N6 GCRR traverses Lackagh Quarry and is therefore likely to reduce the suitability of the site for breeding Peregrine due to the existing nesting ledges becoming unsuitable and/or direct disturbance associated with construction or operation of the proposed road development. To minimise the potential impacts of the proposed road development of the N6 GCRR on breeding Peregrine in Lackagh Quarry, mitigation measures are included in the Environmental Impact Assessment Report (EIAR) for the N6 GCRR to reduce disturbance to breeding Peregrine during the nesting cycle. A seasonal constraint on construction works near Lackagh Quarry will be implemented, whereby works from the Lackagh Tunnel to the N84 Headford Road Junction will commence prior to mid-February. This will ensure that if its magnitude displaces Peregrine from the quarry, any construction related disturbance will be initiated prior to nesting and can influence nest site selection, which is targeted to reduce the likelihood of nest desertion and will not impact upon an incubating female in the nest. The installation of rock bolts on the cliff faces in the vicinity of the nest site will be undertaken in a sensitive manner (as advised by a suitably experienced ecologist) so as to minimise any potential disturbance to the nest site during the breeding season. The mitigation strategy also includes for the retention of one of the two ledges previously used by breeding Peregrine (in 2016 and 2017) in Lackagh Quarry. However, there remains a risk that breeding Peregrine will be temporarily or permanently displaced from Lackagh Quarry as a result of the proximity of the road carriageway to the existing nest ledge which will be retained and due to the lack of suitable alternative ledges in the quarry post-construction as identified in the EIAR. The displacement of breeding Peregrine from Lackagh Quarry would likely result in a reduction in the breeding population of Peregrine in the survey area for the N6 GCRR, as there are no other suitable nesting opportunities available in this area which are not already occupied by breeding Peregrine. The loss of Lackagh Quarry as a breeding site for Peregrine has the potential to have long-term effects on the local population and is significant at the county geographic scale.

As identified in the EIAR for the N6 GCRR, the proposed road development will result in a significant residual impact on Peregrine falcon. In response to the submission made by the Department of Culture, Heritage and the Gaeltacht to An Bord Pleanála on the 21 December 2018 (see Appendix 1) and in an effort to reduce this residual impact, it is proposed to implement additional mitigation in the form of the provision of an alternative nest site for Peregrine at a suitable location in close proximity to Lackagh Quarry. The objective of this mitigation is to ensure that Peregrines, if displaced from the previously used nesting ledges in the quarry, can remain and breed in the area. An artificial nest site will be provided in a suitable location and will be in place prior to the commencement of works which have the potential to disturb or displace breeding Peregrine. Three locations which are suitable for the placement of an artificial nest site for Peregrine are identified. Although it is not possible to guarantee uptake of this artificial nest site, the provision of this site will increase the likelihood of the continued occupation of breeding Peregrine in Lackagh Quarry and its surrounds which would mitigate the significant negative residual effect on Peregrine at the local and county geographic scale as a result of the construction of the proposed N6 GCRR.

1. INTRODUCTION

The Peregrine Falcon *Falco peregrinus* is an Annex I species listed on the EU Birds Directive (2009/147/EEC) and is protected nationally under the Wildlife Act 1976 and Amendment Act 2000. The conservation status of the Peregrine in Ireland is currently considered to be favourable and as such they are green-listed on the Birds of Conservation Concern in Ireland (Colhoun & Cummins 2013).

The breeding population of Peregrine in Ireland is continuing to recover after a period of extensive declines during the 1950s and 1960s, which was primarily due to secondary poisoning by organochlorine pesticides that resulted in reduced breeding productivity and adult mortality (Ratcliffe 1993, Crick & Ratcliffe 1995). In 1970, only fourteen breeding pairs of Peregrine were recorded in Ireland (Temple-Lang 1970), with similar population declines documented in the UK, where direct persecution to reduce the threat posed by Peregrines to homing Pigeons during the war also contributed to the population declines (Ratcliffe 1993). After restrictions on the use of organochlorine pesticides, the Peregrine population has slowly recovered with an expansion in range and increase in numbers since the early 1970s. The Breeding Bird Atlases of 2007–11 (Balmer *et al.* 2013) shows a marked range expansion over this period, with 'confirmed' or 'probable' breeding for Peregrine recorded in 217 10km squares in Ireland in 2007-11 (Balmer *et al.* 2013), which represents an increase of 343% since 1968-1972 (Sharrock 1976). The breeding population of Peregrine in Ireland has been surveyed at intervals of approximately ten years or more since 1981, which shows a gradual increase in the population size over this period. The first national survey of Peregrine in the Republic of Ireland in 1981 recorded a total of 225 occupied territories (based on approximately 50% coverage of the breeding range in 15 representative areas) (Norriss *et al.* 1983). The third national survey of breeding Peregrine in the Republic of Ireland in 2002 estimated 390 occupied breeding territories (Madden *et al.* 2009). The fourth and most recent survey of Peregrine in the Republic of Ireland in 2017 shows a further increase to an estimated minimum population estimate of 425 occupied territories (IRSG, unpublished data).

DISTRIBUTION AND NEST SITE SELECTION

Peregrines have traditionally used a range of natural nest sites including coastal cliffs, rock faces and rocky outcrops which provide suitable ledges for nesting (Ratcliffe 1993, Norriss *et al.* 1983, Hardey *et al.* 2009). Alongside the increase in range and numbers in recent decades in Ireland (Balmer *et al.* 2013) there has been a documented increase in the use of quarries and man-made structures for nesting. The national survey of Peregrines in the Republic of Ireland in 2002 demonstrated that the number of occupied territories on natural cliff sites remained virtually stable over the previous ten years, however the number of pairs nesting in quarries increased over the same period with almost one quarter of the recorded occupied breeding territories in quarries in 2002 (Madden *et al.* 2009). Recent evidence indicates that use of buildings and other man-made structures by Peregrine in Ireland has also increased, with associated increases in Peregrine numbers in lowland areas away from the more traditional coastal and upland areas, which has included nesting within urban areas in cities and towns (J. Lusby *pers comm.*). The 2002 national survey recorded breeding pairs on 11 buildings (Madden *et al.* 2009), however the number of breeding sites on man-made structures is now substantially higher (J. Lusby *pers comm.*, NPWS 2013). A similar trend has been recorded in the UK, in 2014 the breeding population of Peregrines in the UK, Isle of Man and Channel Islands was estimated at 1,769 pairs. This is 22% larger than the population estimate from the previous survey in 2002 (Wilson *et al.* 2017). Most of this increase is accounted for by increases in lowland England, whereas populations in some upland areas declined. Peregrines now breed in many towns and cities throughout the UK, using buildings, such as churches, warehouses, tall chimneys, and tower blocks; on industrial plants such as power stations, chemical processing plants and cooling towers; and in open country on pylons, radio masts, viaducts and bridges (Dixon & Shawyer, Drewitt 2014, Wilson *et al.* 2017). In North America, Peregrine populations have also increased in urban areas which has been attributed to an increase in the availability

of potential nest sites compared to those in natural and historical cliff habitats (Venu 2018). In the Eastern United States, the carrying capacity of Peregrine populations increased with an increase in urban nest sites (Gahbauer *et al.* 2015). In the Mid-west the Peregrine population is now predominantly concentrated in urban areas (Wakamiya & Roy 2009) constituting about 80% of nests on anthropogenic sites (Redig & Tordoff 1997).

PROVISION OF ARTIFICIAL NEST SITES

The provision of artificial nesting sites has also aided the population recovery of Peregrines and their colonisation of urban areas. Natural nest sites are typically located on cliffs, rocky outcrops or crags with ledges or cavities where the eggs are laid on a flat surface containing enough gravel or soil substrate for the birds to make a scrape or depression, while in the urban setting, artificial nest sites with gravel substrates located on structures serve the same purpose (Venu 2018). Artificial nesting sites are particularly beneficial in situations where traditional or existing nest sites are no longer suitable or where birds are present but where there are no suitable nesting sites (Dixon & Shawyer). The provision of artificial nest sites has facilitated a population increase and improved breeding for Peregrines in urban areas such as Cape Town, South Africa (Altwegg *et al.* 2014) and in the San Francisco Bay Area in the United States (Venu 2018). Several studies have recorded higher breeding productivity of Peregrines using artificial nest sites compared to natural sites, for example, Gahbauer *et al.* (2015) showed that nests with overhead cover had higher productivity than those without, as did nests in trays or boxes compared to sites without any human-provided nesting aids.

The most common artificial nest sites for Peregrine are large, open-fronted nest boxes made of wood or metal which are fitted to the exterior of buildings and other man-made structures including bridges, pylons and road infrastructures. There are several designs of nest boxes and the type of nest box and dimensions can be tailored to the specific requirements of the site, provided the nest box is sufficiently large, sheltered and protected from disturbance, with a suitable substrate for nesting and safe space or ledge for juveniles to move prior to fledging. In situations where there are no existing or suitable structures available, purpose-built towers fitted with a nest box can be erected. For example, a disused four-sided tower crane fitted with a nest box was installed at Battersea in the UK to provide a nest site for Peregrines which had previously nested on an adjacent building and resulted in the successful relocation of the pair (Nick Dixon *pers comm*). In addition to nest boxes, open trays can also be used where there is an existing sheltered ledge or within a structure which is protected from the elements (Dixon & Shawyer). The modification of existing ledges within quarries can also provide new or improved nesting opportunities for Peregrine. Such enhancement works have been carried out at quarries in the United States to improve sites for breeding Peregrine, including adding substrate and removing sharp objects from existing ledges. Explosives were used to increase the size and nesting potential of a traditional Peregrine eyrie in northern California, which was subsequently successfully used by breeding Peregrine (Pagel 1989). Specific cliff features to encourage nesting Peregrine have been incorporated within a quarry re-habilitation project in Hong Kong (CSI Quarry Rehabilitation Guidelines).

2. BREEDING PEREGRINE AND THE PROPOSED N6 GALWAY CITY RING ROAD

The distribution and breeding status of Peregrine Falcon in Galway City was assessed in the years between 2016 and 2018 to inform the Environmental Impact Assessment Report (EIAR) for the N6 Galway City Ring Road (GRCC). Potentially suitable nesting sites for Peregrine were identified within a 5km radius of the proposed N6 GCRR. These sites were monitored between May to July 2016 to determine the presence of Peregrine. Breeding Peregrine were confirmed at three sites within the survey area, all of which were quarries (Lusby 2017). The three quarries,

namely Angliham, Twomileditch and Lackagh were confirmed to be traditional nesting sites for Peregrine based on records of occupation in previous years, in addition to the confirmation of the presence of breeding Peregrine in these sites between 2016 to 2019 (Lusby 2018, Aonghus O'Donaill, *Pers comm*).

Of the three breeding sites confirmed within the survey area for the N6 GCRR, the Peregrine occupying Lackagh Quarry are considered to be at risk of impact from the proposed road development. The route for the proposed N6 GCRR traverses through Lackagh Quarry and is likely to reduce the suitability of the site for breeding Peregrine due to the existing nesting ledges becoming unsuitable and/or direct disturbance associated with construction or operation of the proposed road development.

BREEDING PEREGRINE IN LACKAGH QUARRY

In 2017 and 2018 additional monitoring was undertaken in Lackagh Quarry to determine the breeding status and nest location, and to assess the nest site availability to inform the impact assessments of the proposed road development on breeding Peregrine and the mitigation measures required to minimise the predicted adverse impacts.

In 2017, the Peregrine nested on a ledge close to the north corner of the east wall of Lackagh Quarry (Lusby 2017). This nest location is located less than 40m from the proposed road development. In 2018, the Peregrine nested on a ledge, over 100m to the west of the previous nest site, close to the top of the northern quarry wall (Lusby 2018). This nest site was also used in 2019 (J Lusby *pers comm.*) and is approximately 50m from the proposed road development.

Assessment of the available nesting opportunities for Peregrine in Lackagh Quarry indicated a limited availability of alternative suitable nesting ledges. The limited availability of nesting sites is also highlighted by the fact both of the ledges which have been used by breeding Peregrine in Lackagh Quarry are regarded as poor quality nest sites. The nest ledge used in 2016 and 2017 is prone to flooding (Aonghus O'Donaill *pers comm*), and the nest site used in 2018 and 2019 is situated less than one meter below the top of the quarry wall, which is not a typical nesting location for Peregrines (Ruddock & Whitfield 2007) and is considered vulnerable to human disturbance and predation (J. Lusby *pers comm*).

POTENTIAL IMPACTS OF THE N6 GALWAY CITY RING ROAD ON BREEDING PEREGRINE IN LACKAGH QUARRY

The legislative framework under the Wildlife (Amendment) Act, 2000 provides for the protection of all wild birds and their nests, eggs and young (www.npws.ie/legislation). It is an offence to intentionally cause disturbance at a nest site or to breeding Peregrine.

Peregrines are sensitive to a range of activities and can desert their nests in response to disturbances (Newton 1979), however the response to disturbance can vary between individuals and in relation to the nature, extent and timing of disturbance activities. Birds which are frequently exposed to human activities may become more accustomed and tolerant of such disturbances compared to those which do not regularly encounter human activities (Newton 1979). Peregrines nest in densely populated urban areas throughout their range (Wilson *et al.* 2014, Drewitt 2014, Venu 2018), in close proximity to human activities in active quarries (Moore *et al.* 1997, Lusby 2017) and on major road infrastructures (Venu 2018). In a survey of Peregrines in quarries in nine eastern counties in the Republic of Ireland, Moore *et al.* (1997) showed that Peregrines were equally likely to nest in active or disused quarries, and Ratcliffe (1993) observed quarry nesting Peregrines which ignored frequent rock blasting. One of the three breeding pairs of Peregrine within the survey area for the N6 GCRR nest in an active quarry (Lusby 2017). Peregrines have also been recorded nesting in close proximity to major roads in Ireland, including an active quarry which held a breeding pair located approximately 300m from the M6 motorway in 2016 (Lusby 2017). There are many examples of

Peregrines using artificial nest sites fitted to major road infrastructures such as bridges throughout their breeding range (e.g. <https://www.newnybridge.com/peregrine-falcons/>).

Although Peregrines can tolerate and successfully nest in proximity to human activity and associated disturbances, certain types of disturbances are tolerated over others. The impact of disturbance will vary according to many factors including the level and type of disturbance, the tolerance of an individual or pair, the stage of breeding cycle in which the disturbance occurs and the proximity of the disturbance to the nest. Breeding Peregrines are more likely to be disturbed by activities taking place above their nest (Herbert & Herbert 1969). Ratcliffe (1972) suggested Peregrines could tolerate any number of people in the nesting haunt, provided the eyrie was safe and inaccessible. The stage of the breeding cycle in which the disturbance occurs is also likely to be important, for example a pair may become accustomed to regular disturbance events over time (Ratcliffe 1993), whereas sporadic disturbance or disturbance which is initiated during a sensitive stage of the breeding cycle (e.g. laying, incubation) may be detrimental and cause desertion of the nest. Displacement to alternative nest sites can occur due to disturbance although this may be temporary depending on the disturbance source, or birds may become reconciled to the disturbance and return to the disturbed nest site (Ratcliffe 1962).

It is not possible to determine the specific response of breeding Peregrine in Lackagh Quarry to the construction and operation of the proposed N6 GCRR, however, based on the proximity of the proposed road development to the previously used nesting ledges, the level of disturbance during the construction and operation, the fact that similar disturbance events have not recently occurred in Lackagh Quarry, and the lack of suitable alternative ledges in the quarry post-construction, it is likely that Peregrines will be temporarily or permanently displaced from Lackagh Quarry and its surrounds. To minimise the potential impacts of the proposed road development of the N6 GCRR on breeding Peregrine in Lackagh Quarry, mitigation measures are included in the EIAR for the N6 GCRR to reduce disturbance to breeding Peregrine during the nesting cycle. A seasonal constraint on construction works near Lackagh Quarry will be implemented, whereby works from the Lackagh Tunnel to the N84 Headford Road Junction will commence prior to mid-February. The seasonal constraint on construction works near Lackagh Quarry will ensure that any construction related disturbance will be initiated prior to nesting and can influence nest site selection, which is targeted to reduce the likelihood of nest desertion and impacts on an incubating female in the nest. The installation of rock bolts on the cliff faces in the vicinity of the nest site will be undertaken in a sensitive manner (as advised by a suitably experienced ecologist) so as to minimise any potential disturbance to the nest site during the breeding season. The mitigation strategy also includes for the retention of one of the two ledges previously used by breeding Peregrine (in 2016 and 2017) in Lackagh Quarry. However, there remains a risk that breeding Peregrine will be temporarily or permanently displaced from Lackagh Quarry as a result of the proximity of the road carriageway to the existing nest ledge which will be retained and due to the lack of suitable alternative ledges in the quarry post-construction as identified in the EIAR. The displacement of breeding Peregrine from Lackagh Quarry would likely result in a reduction in the breeding population of Peregrine in the survey area for the N6 GCRR, as there are no other suitable nesting opportunities available in this area which are not already occupied by breeding Peregrine. The loss of Lackagh Quarry as a breeding site for Peregrine has the potential to have long-term effects on the local population and is significant at the county geographic scale.

3. RECOMMENDATIONS

As identified in the EIAR for the N6 GCRR, the proposed road development will result in a significant residual impact on Peregrine Falcon. In response to the submission made by the

Department of Culture, Heritage and the Gaeltacht to An Bord Pleanála on the 21 December 2018 (see Appendix 1) and in an effort to reduce this residual impact, it is proposed to implement additional mitigation in the form of the provision of an alternative nest site for Peregrine at a suitable location in close proximity to Lackagh Quarry. The provision of a suitable, alternative nest site, alongside the mitigation measures outlined in the EIAR, namely the seasonal constraint on the commencement of construction works at Lackagh Quarry and retention of one of previously used nest ledges, would reduce the risk of construction related disturbance effects to breeding Peregrine in the short-term (during the construction period) and reduce the risk of displacement of breeding Peregrine from Lackagh Quarry and surrounds in the long-term (during the operation of the proposed road development). Furthermore, given that the previously used nest ledges in Lackagh Quarry are deemed to be of poor quality, the provision of a suitable and safe nesting site could help to secure the future of Peregrine in this area. An artificial nest site of appropriate design will be in place prior to the commencement of works which have the potential to disturb or displace breeding Peregrine. Although it is not possible to guarantee uptake of this artificial nest site, the provision of this site will increase the likelihood of the continued occupation of breeding Peregrine in Lackagh Quarry and its surrounds which would mitigate the significant negative residual effect on Peregrine at the local and county geographic scale as a result of the construction of the proposed N6 GCRR. Should the artificial nest site be taken up by the resident pair of Peregrine (as confirmed by monitoring as outlined below) then the seasonal constraint on the commencement of construction works at Lackagh Quarry should be lifted, as this would not result in effects to breeding Peregrine.

Provision of an alternative nest site for Peregrine

It is recommended that an alternative nest site, consisting of a nest box fitted to a suitable structure is provided in close proximity to Lackagh Quarry (<1km) prior to the commencement of works which have the potential to disturb or displace breeding Peregrine. The objective of this mitigation recommendation is to ensure that Peregrines, if displaced from the previously used nesting ledges in the quarry, can remain and breed in the area. Three options are outlined as suitable locations for the installation of the artificial nest site as detailed, one of which is fitting a nest box to an existing structure and two are installing a purpose-built structure to accommodate a nest box. The nest box should be open-fronted with a sheltered cavity, containing a substrate (a mix of gravel or pea shingle and compost or woodchips) and sufficient space to allow the young to exercise in safety as they develop (Dixon & Shawyer). The nest box should be fitted with a raised edge to help retain the substrate and the juveniles as they become more active. The nest box should not be placed in locations facing full sun throughout the day (Ratcliffe 1995). The design and specifications of a nest box for Peregrine is detailed here: http://www.schwegler-natur.de/portfolio_1408366639/schwegler-wanderfalkennistkasten/?lang=en and included in Appendix 2 to this report. Two possible locations for this nest site are discussed below.

1: Communications tower

The communications tower (ITM 530660 728015) located approximately 500m to the south of the previously used nest ledges in Lackagh Quarry, and approximately 450m to the south of the proposed road development provides a suitable location and is the preference site for the provision of a nest box for Peregrine. The tower is located within sight and sufficiently close to Lackagh Quarry to increase the potential of uptake by breeding Peregrine if displaced from the quarry, while also located at a sufficient distance from the proposed road development to avoid disturbance associated with the construction and operation of the proposed road development. The nest box should be fitted close to the top of the tower (the top third of the tower) and should be in place prior to the initiation of works in Lackagh Quarry.

There are several aspects which need to be considered prior to the installation of a nest box on the communications mast. Firstly, as it is an offence to cause intentional disturbance to breeding Peregrine or their nest, this may impose a restriction on maintenance work (e.g. repairs) or other activities in close proximity to the nest site (a distance which could cause disturbance) during the nesting season, should the nest site be occupied. Secondly, it is typical for the ground level surrounding an active nest to be littered with feathers and bones of prey consumed by Peregrine.

If it is not possible to install a nest box to the existing structure, a purpose-built tower (as detailed below) could be installed in close proximity.

The location of the communications tower in relation to Lackagh Quarry is shown below in Figure 1.

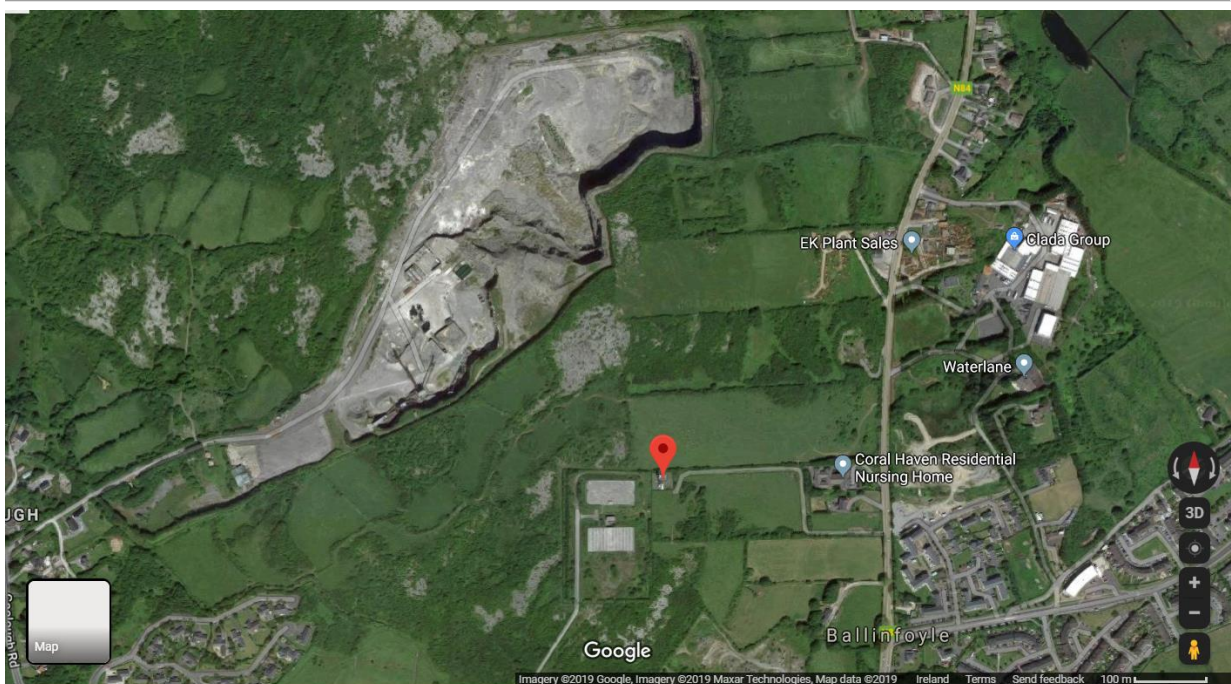

Figure 1: The location of the communications tower (ITM 530660 728015) which would be suitable for the placement of a nest box for Peregrine (shown by the red pin).

2: Purpose-built tower

A purpose-built tower fitted with a nest box can be installed at either of the two locations proposed below. The purpose-built tower and nest box should be in place prior to construction activities in the quarry. The tower can be constructed from suitable materials provided it is safe, secure and long-lasting to accommodate a nest box of approximately 260kg (empty nest box). The tower can be of similar design to a pylon or tower crane, with four supporting bases, narrow four-sided tower with supporting girders. The nest box will be positioned at a minimum height of 25m above ground level. The nest box should be accessible to licensed professionals to allow maintenance and monitoring of the nest as required. A perimeter fence should be installed around the base of the tower to restrict access to the general public and to and reduce the potential for disturbance.

One example of a purpose-built tower for Peregrine which has been used to inform the design of the proposed tower at Lackagh Quarry is a disused four-sided crane tower with a nest box installed at Battersea in the UK to provide a suitable nest for Peregrine to encourage their relocation from nesting on a nearby building. The nest box in this situation was installed at 30m above ground level which was a similar height to the existing nest site on the building (Nick Dixon *pers comm.*) Images of this structure can be viewed here:

<http://parliamentperegrinediary.blogspot.com/>, other examples of purpose built towers for Peregrine are included in Appendix 3.

Location 1 for purpose-built tower:

The Galway City Council owned lands to the south of the N6 GCRR and south east of Lackagh Quarry would provide a suitable location for an artificial nest site for Peregrine. The purpose-built tower should be sited at a minimum distance of 100m from the proposed road development, in the south west corner of the plot 586d.403 at approximately ITM 530736 728267 as shown in Figure 2 below.

Figure 2: The proposed location for a purpose-built tower to accommodate a nest box for Peregrine (ITM 530736 728267 (shown by the red pin)).

Location 2 for purpose-built tower:

The area within the proposed development boundary for the proposed road development to the north of the nest site used in 2016/2017, in the north east corner of the quarry would provide a suitable location for the purpose-built tower, as shown in Figure 3 below.

Figure 3: The proposed location for a purpose-built tower to accommodate a nest box for Peregrine (shown by the red pin).

Mitigation recommendation:

Provide alternative nest sites for Peregrine

Objective:

Minimise the potential that Peregrine are temporarily or permanently displaced from Lackagh Quarry and surrounds as a result of the construction of the N6 Galway City Ring Road

Mitigation measures (step by step approach):

- An artificial nest sites of appropriate design for Peregrine to be provided in close proximity to Lackagh Quarry (<1km)
- Examples of appropriate designs of nest boxes for Peregrine are detailed here: http://www.schwegler-natur.de/portfolio_1408366639/schwegler-wanderfalkennistkasten/?lang=en
- The nest box should be open-fronted with a sheltered cavity, containing a substrate (a mix of gravel or pea shingle and compost or woodchips) and sufficient space to allow the young to exercise in safety as they develop (Dixon & Shawyer). The nest box should also be fitted with a raised edge to help retain the substrate and the juveniles as they become more active.
- The nest box should not be placed in locations facing full sun throughout the day (Ratcliffe 1995)
- The first option is for the nest box to be fitted to the communications tower (ITM 530660 728015). The nest box should be in place prior to the initiation of works which have the potential to cause disturbance to Peregrine in Lackagh Quarry. The nest box should be

secured close to the top of the tower (the top third of the tower) in a suitable location which provides a clear flight line to the nest box.

- Should it not be possible to install a nest box on the communications tower, a purpose-built tower should be installed: 1) to the south of the N6 GCRR on Galway City Council owned lands to the south-east of Lackagh Quarry, or 2) within the proposed development boundary for the proposed road development to the north of the nest site used in 2016/2017 in the north-east corner of the quarry. The purpose-built tower should be sited at a minimum height of 25m above ground level and should be in place prior to construction activities in the quarry.

Monitoring

Monitoring should be undertaken by a suitably qualified ecologist to determine the response of Peregrine to the disturbances associated with the construction of the proposed road development and to the mitigation measures implemented to determine their success. Monitoring should be carried out during March to July over a minimum of three visits as per the methods outlined in Lusby (2018) and Hardey *et al.* (2009) to identify the nest location and outcome of breeding including determining use of the artificial nest site, during the construction phase and for a period of three years once the proposed road development is in operation.

REFERENCES

- Altwegg, R., Jenkins, A. & Abadi, F. (2014) Nestboxes and immigration drive the growth of an urban Peregrine Falcon *Falco peregrinus* population. *Ibis* 156:107–115.
- Balmer, D., Gillings, S., Caffrey, B., Swan, B., Downie, I. & Fuller, R. (2013) Bird Atlas 2007-11. The breeding and wintering birds of Britain and Ireland. British Trust for Ornithology.
- Colhoun, K. and Cummins, S. (2013). Birds of Conservation Concern in Ireland 2014-2019. *Irish Birds*, Vol 9, No. 4, pp. 523-544.
- Crick, H.Q.P. and Ratcliffe, D. (1995). The Peregrine *Falco peregrinus* breeding population of the United Kingdom in 1991, *Bird Study*, 42:1, 1-19
- CSI Quarry re-habilitation guidelines – case study. Nesting sites for Peregrine Falcons in Shek O quarry, Hong Kong.
http://www.wbcscement.org/pdf/TF5%20-%20Quarry%20Rehab%20Guidelines_case%20study_HeidelbergCement_Nesting%20sites%20for%20peregrine%20falcons%20in%20Shek%20O%20quarry,%20Honk%20Kong.pdf
- Drewitt, E. 2014. Urban Peregrines. Pelagic Publishing, Exeter.
- Dixon and Shawyer. Peregrine Falcons: provision of artificial nest sites on built structures. Advice note for conservation organisations, local authorities and developers. The Hawk and Owl Trust.
- Gahbauer, M.M., Bird, D. M., Clark, K.E., French, T., Brauning, D.W., McMorriss, A.F. (2015) Productivity, mortality, and management of urban peregrine falcons in northeastern North America. *Wildlife Management*. Volume 79, Issue 1 pg. 10 -19.
- Hardey, J., Crick, H., Wernham, C., Riley, H., Etheridge, B. & Thompson, D. 2009. Raptors: a field guide for surveys and monitoring. Stationery Office, Edinburgh.
- Herbert R.A., Herbert K.,G.,S. 1965. Behaviour of Peregrine Falcons in the New York City region. *Auk*, 82: 62-94.
- Lusby, J. 2017. The occupancy and breeding status of Peregrine Falcon within the survey area for the proposed N6 Galway City Ring Road. Final Report (2017).
- Lusby, J. 2018. The occupancy and breeding status of Peregrine Falcon in Lackagh Quarry for the proposed N6 Galway City Ring Road. Final Report (2018).
- Madden, B., Hunt, J. & Norriss. (2009). The 2002 survey of Peregrine *Falco peregrinus* breeding population in the Republic of Ireland. *Irish Birds* 8: 543-548 (2009).
- Moore, N., P. Kelly and F. Lang. 1997. Quarry-nesting by peregrine falcons in Ireland. *Irish Birds* 4:519-524.
- Pagel, J.E. 1989. Use of explosives to enhance a Peregrine Falcon Eyrie. *Journal of Raptor Research*. 23(4): 176-178.
- Newton, I. 1979. Population ecology of raptors. Berkhamstead, Poyser.
- Norriss, D. W. & Wilson, H.J. 1983. Survey of the Peregrine *Falco peregrinus* breeding population in the Republic of Ireland in 1981. *Bird Study* 30: 91-101.
- NPWS. 2013. The status and trends of Irelands birds species.
<https://www.npws.ie/status-and-trends-ireland%E2%80%99s-bird-species-%E2%80%93-article-12-reporting>

- Ratcliffe, D.A. 1963. The status of the Peregrine in Great Britain. *Bird Study* 10: 56–90.
- Ratcliffe, D.A. 1972. The Peregrine population of Great Britain in 1971. *Bird Study* 19: 117–156.
- Ratcliffe, D. 1993. *The Peregrine Falcon*. 2nd Edition. Poyser, London.
- Redig, P. T., & Tordoff, H. B. (1997). Midwest Peregrine Falcon Demography, 1982-1995. *The Raptor Research Foundation*, 31 (4), 339–346.
- Ruddock, M., Whitfield, D.P., (2007). A review of disturbance distances in selected bird species. Report from Natural Research (Projects) Ltd. to Scottish Natural Heritage. Natural Research, Banchory, UK.
- Sharrock, J.T.R. (1976) *The Atlas of Breeding Birds in Britain and Ireland*. T. & A.D. Poyser, Berkamsted
- Temple-Lang, J. 1970. Peregrine survey — fourth year. Report of the Irish Wildbird Conservancy
- Venu, P. (2018). Assessment of Peregrine Falcon (*Falco peregrinus anatum*) Nesting Habitat in the San Francisco Bay Area". Master's Theses. 4989. DOI: <https://doi.org/10.31979/etd.64d6-6c69>
- Wakamiya, S. M., & Roy, C. L. (2009). Use of monitoring data and population viability analysis to inform reintroduction decisions: Peregrine falcons in the Midwestern United States. *Biological Conservation*, 142(8), 1767–1776.
- Wilson, M.W., Balmer, D.E., Jones, K., King, V.A., Raw, D., Rollie, C.J., Rooney, E., Ruddock, M., Smith, G.D., Stevenson, A., Stirling-Aird, P.K., Wernham, C.V., Weston J.M., & Noble, D.G. (2018). The breeding population of Peregrine Falcon *Falco peregrinus* in the United Kingdom, Isle of Man and Channel Islands in 2014, *Bird Study*, 65:1, 1-19.

APPENDIX 1.

Submission by the Department of Culture, Heritage and the Gaeltacht to An Bord Pleanála

In the EIAR, there is a degree of uncertainty as to whether Lackagh Quarry will remain a suitable breeding site for Peregrine during and post-construction. No alternative breeding site for the Peregrine pair associated with this nest site is known locally. To counterbalance the potential loss of this breeding resource, a suitable alternative nest site(s) needs to be created, noting that the most recent National Peregrine Survey did not record any urban nesting pairs from Galway City. There may be opportunities to install artificial nesting platforms or boxes on other suitable features or buildings. Failing that, a bespoke nesting structure in an appropriate area should be constructed.

The EIAR could benefit from more clarity as to the efficacy of the mitigation measure to temporarily dissuade active breeding of Peregrine at Lackagh Quarry by commencing works from the Lackagh Tunnel to the N84 Headford Road Junction prior to mid-February. The appropriateness of potentially working in the vicinity of, and disturbing an active nest site to install rock bolts on the cliff face may be challenging. If an alternative suitable Peregrine nesting resource was created prior to any road development works being undertaken then the possibility of temporarily rendering the nesting ledges at Lackagh Quarry unavailable for Peregrine during the construction period as a mitigation measure to avoid the disruption of a breeding attempt could be considered.

APPENDIX 2.

Peregrine Falcon Nest Box

(extracted from http://www.schwegler-natur.de/portfolio_1408366639/schwegler-wanderfalkennistkasten/?lang=en)

Installation height: Generally, in heights above 25 – 30 m. North- or east-facing sites have proved to be most effective. The “balcony” with its perch should be placed so that there is a clear area directly below. The box can be attached directly to a building using screws (e.g. on flat roof sections) or, by means of a mounting rack and wall plugs, onto an outside wall.

Recommended litter/ bedding: Place some gravel or other loose material in the box.

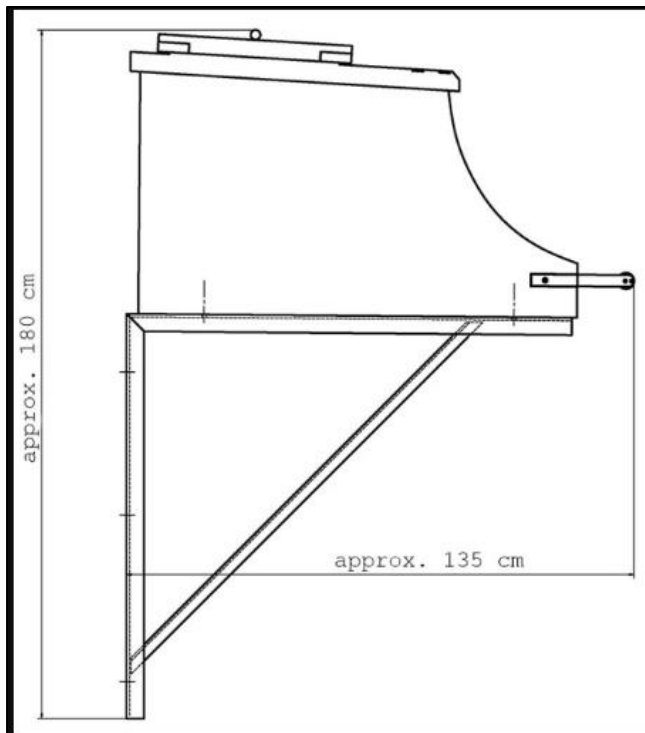
Peregrines do not construct nests, instead the female scrapes a hollow in which to hatch the eggs. The breeding period starts any time between mid-March and the beginning of April.

Material: Special, high-strength, reinforced lightweight concrete. This ensures that the box is very long-lasting (decades) and allows a proper and structurally correct manner of installation. The naturally grey, smooth concrete can be painted individually during installation to match the building, if required.

External dimensions: W 80 x H 73 x D 130 cm.

Nesting chamber: W 67 x H 54 x D 72 cm.

Weight: approx. 260 kg (empty box).

APPENDIX 3.

Examples of purpose-built towers which have been fitted with a nest box for Peregrines are shown below:

<http://parliamentperegrinediary.blogspot.com/>

<http://www.friendsofcamas.org/projects/peregrine-tower-webcam-project>

<https://images.app.goo.gl/FsmGBHSdBwjNW1a86>

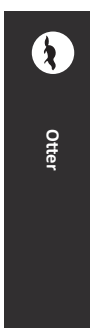

<https://www.gettyimages.de/detail/nachrichtenfoto/the-newly-erected-nesting-tower-designed-to-house-a-nachrichtenfoto/828929510>

<http://www.conservewildlifenj.org/blog/2018/02/09/photo-from-the-field-new-falcon-tower-on-bonnet-island-lbi/>

Appendix D

N6 GCRR Mitigation Strategy Timeline

N6 GCRr Mitigation Strategy Timeline

	Pre - construction				Construction				Operations				
	Jan - Mar	April - June	July - Sept	Oct - Dec	Jan - Mar	April - June	July - Sept	Oct - Dec					
General	Contractor to review and update the CEMP				Retention and protection of habitats [s. 8.6.3.1 and s. 8.6.3.2] Control of dust emissions [s.8.6.3] Protection of surface waters [s.8.6.4] Protection of groundwater [s. 8.6.5]				Monitoring and protection of groundwater [s.8.6.5]				
Compensatory habitats	Contractor to review and update the Compensatory Habitat Management Plan [SoCs s.2.1.13 ref 8.19]				Preparation works and translocation/creation of compensatory habitats [Appendix A.8.26]				Monitoring and maintenance of compensatory habitat areas [Appendix A.8.26] Dependant on the habitat type, the monitoring and maintenance requirements extend for a minimum of 5 years – to be extended further upon review by a suitably qualified and experienced ecologist at the end of that period.				
Non-native invasive plant species	Pre-construction non-native invasive plant species survey [s. 8.6.6]				Control of non-native invasive plant species [s. 8.6.6]				Ongoing checks and control of non-native invasive plant species [s.8.6.6]				
Otter	Pre-construction otter survey (within 12 months of construction commencing) [s.8.6.7.1.1]								Monitoring of the otter mitigation quarterly for one year (minimal passage facilities and mammal-resistant fencing) [s.8.6.7.1.2]				
Bats	Application for bat derogation licence [s.8.6.7.2.1] Pre-construction monitoring programme – roost occupancy [s.8.6.7.2.3] Pre-construction monitoring programme – bat passage structures [s.8.6.7.2.3] Pre-construction monitoring programme – bat diversity and abundance [s.8.6.7.3]				Construct artificial roosts before roost removal [s.8.6.7.2.1] Install bat boxes before roost removal [s.8.6.7.2.1] Re-examine confirmed roosts and high bat potential structure prior to demolition [s.8.6.7.2.1] Demolition of bat roosts [s.8.6.7.2.1] Felling of confirmed or potential tree roosts [s.8.6.7.2.1] Installation of temporary fencing across the site to maintain bat habitat connectivity- informed by three surveys during the active bat season and followed by two weeks monitoring post-installation [s.8.6.7.2.1] Preparation works and compensatory habitat creation for bats at Menlo Castle [s.8.9.2.2]				Monitoring of bat boxes [s.8.6.7.2.3] To commence immediately after installation and quarterly per year for years 2, 4, checked in late March and September in years 3-5 Monitoring of artificial roost structures [s.8.6.7.2.3] To commence immediately after construction – mid-winter, May and July for 5 years following completion of the roost construction, to include installation of temperature and humidity probes for first two years post roost construction Post-construction monitoring programme [s.8.6.7.2.2 and s.8.6.7.2.3] - Hedgerow planting leading up to bat underpasses/townpasses (5 years) - Bat passage structures (2 years) - Emergence counts at Menlo Castle (5 years) - Crossing point monitoring (2 years) - Bat diversity and abundance (2 years)				
Badgers	Pre-construction badger survey (within 12 months of construction commencing) [s.8.6.7.3.1] Pre-works survey of inaccessible areas shown on figures 8.3.1 - 8.3.14 [s.8.6.7.3.1]				Establish and maintain non-interference zones around badger setts [s.8.6.7.3.1] Removal of badger setts [s. 8.6.7.3.1] Construct artificial badger sett several months in advance of the removal of badger setts S9 and S11 [s. 8.6.7.3.1]				Monitoring of the badger mitigation quarterly for one year (minimal passage facilities, mammal-resistant fencing and artificial seth) [s.8.6.7.3.2]				
Marsh fritillary	Pre-construction marsh fritillary larval web survey and translocation of webs, if necessary [s.8.6.8.2]												
Breeding birds	Install artificial Peregrine falcon nest site on Galway City Council owned lands to the south-east of Lackagh Quarry [SoCs s.2.1.13 ref 8.54] Erection of barn owl nest boxes [s.8.6.9.1.1] Vegetation clearance to protect breeding birds (where feasible) [s.8.6.9.1.1]				Identify, protect and retain the former Peregrine falcon nest sites in the north-east corner of Lackagh [SoCs s.2.1.13 & 8.54] Works from the Lackagh Tunnel to the N84 Headford Road junction will commence prior to mid-February [SoCs s.2.1.13 ref 8.54] Installation of rock bolts on the cliff faces in the vicinity of the Peregrine falcon nest sites will be undertaken in a sensitive manner so as to minimise any potential disturbance. [SoCs s.2.1.13 ref 8.54] Monitoring of Peregrine falcon breeding activity at both Lackagh Quarry and the proposed alternative nest site during construction [SoCs s.2.1.13 ref 8.54] Vegetation clearance under ecologist supervision [s.8.6.9.1.1] Landscape planting (and habitat enhancement measures) as part of the barn owl mitigation strategy to be installed at earliest possible stage during construction [s.8.6.9.1.2] Installation of bird boxes [s.8.6.9.1.2]				Monitoring of barn owl mitigation [s.8.6.9.1.2] - Planting scheme (end of years 1 and 2) - Road casualty survey (weekly for two years) - Monitoring to determine activity and breeding status of all active barn owl nest/roost sites within 3km of the proposed nest site during the breeding seasons to be carried out concurrently with the road casualty survey - Report to NPWS at end of year 2. Monitoring of Peregrine falcon mitigation [SoCs s.2.1.13 ref 8.54] - Artificial nest site for three years post-construction				
Wintering birds	Blasting associated with the eastern approach to Lackagh Quarry (Ch. 11-800 to Ch. 12+100) [s.8.6.9.2.1] Blasting associated with the cutting at Castlebar (Ch. 12+550 to Ch. 13+650) – April to September over two consecutive years [s.8.6.9.2.1]												
Amphibians	Pre-construction amphibian survey (and translocation, where present) if site clearance affecting suitable habitat during this period [s.8.6.10.1]												
Common lizard	In areas where common lizard were recorded (Figures 8.10.1.8-10.2.8), where possible, grass, scrub or heath vegetation clearance will be undertaken during this period [s.8.6.11.1] Pre-clearance vegetation management in areas where common lizard was recorded (Figures 8.10.1.8-10.8 and grass, scrub or heath vegetation will be cleared during this period [s.8.6.11.1] Supervision by an ecologist where stone walls will be removed during this period [s. 8.6.11.1]				Protection of watercourse features (or part of) being retained [s.8.6.12.1] Instream works prohibited [s.8.6.12.1] Instream works permitted, and electrofishing (if required) [s.8.6.12.1]								
Fish	Supervision by an ecologist where stone walls will be removed during this period [s. 8.6.11.1]												
	Pre - construction				Construction				Operations				